

Handläggare
Medea Sandbladh
Telefon: 0850818070

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2022-02-10

Verksamhetsberättelse med bokslut för 2021

Förvaltningens förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner verksamhetsberättelse med bokslut för 2021.
2. Nämnden överlämnar verksamhetsberättelse med bokslut för 2021 till kommunstyrelsen.
3. Nämnden begär att ackumulerat netto 25,1 miljoner kronor avseende resultatenheter överförs till 2022.
4. Nämnden lägger patientsäkerhetsberättelse för 2021 (tjänsteutlåtandets bilaga 3) till handlingarna.

Innehållsförteckning

Verksamhetsberättelse med bokslut för 2021	1
Förvaltningens förslag till beslut	1
Sammanfattande analys	4
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål	8
KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla	8
<i>KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort</i>	<i>8</i>
<i>KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i</i>	<i>11</i>
<i>KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige.....</i>	<i>16</i>
<i>KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet</i>	<i>23</i>
<i>KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....</i>	<i>35</i>
KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt	42
<i>KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv.....</i>	<i>43</i>
<i>KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamhetens skiftande behov</i>	<i>45</i>
<i>KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....</i>	<i>46</i>
<i>KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring</i>	<i>47</i>
<i>KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö</i>	<i>51</i>
KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden	56
<i>KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser</i>	<i>56</i>
<i>KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna</i>	<i>57</i>
Uppföljning av ekonomi.....	63
Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget	63
Resultatenheter	77
Investeringar	78
Försäljningar av anläggningstillgångar	78

Verksamhetsprojekt (driftprojekt).....	78
Ombudgeteringar.....	78
Medel för lokaländamål	78
Analys av balansräkning.....	78
Övrigt 79	
Särskilda redovisningar.....	79
Agenda 2030	79
Konsekvenser av covid-19-pandemin	82
Bedömning av nämndens interna kontroll.....	86
Systematiskt kvalitetsarbete	87
Övrigt	88
Bilagor	89

Sammanfattande analys

Verksamhetsberättelsen för Farsta stadsdelsnämnd 2021 omfattar redovisning och analyser av nämndens olika aktiviteter och resultat. Den ska ses ur perspektivet av den verksamhetsplan som upprättades för året och redovisar hur stadsdelsnämnden bidragit till att uppfylla de mål som kommunfullmäktige ställt upp. Förvaltningens bedömning är att nämnden genom sitt arbete bidragit till att Kommunfullmäktiges verksamhetsmål, inriktningsmål och visioner kan uppnås. I nedanstående sammanfattning beskrivs övergripande förvaltningens grunder för bedömningen av måluppfyllelse.

Grunder för bedömning av måluppfyllelsen samt en sammanfattning av vilka resultat nämnden uppnått beskrivs under respektive mål för verksamhetsområdena. Under nämndmålen finns en mer utförlig beskrivning av hur nämnden arbetat för att bidra till att uppnå kommunfullmäktiges mål. För indikatorer vars årsmål inte uppfylls helt lämnas en kommentar under respektive indikator.

Verksamheten har under 2021 fortsatt att präglas av den pågående pandemin och de prioriteringar och förändringar i arbetssätt som behövs göras. De verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenser som vi hittills sett av pandemin redovisas närmare under rubriken Konsekvenser av Covid-19-pandemin.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Förvaltningen har ett tätt samarbete med Jobbtorg och AMI. Antalet aktuella hushåll med ekonomiskt bistånd har sjunkit. Förvaltningen har fokuserat på bostadslösa barnfamiljer och andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat.

Genom ”Våga anmäla, våga vittna” har förvaltningen gett stöd till unga brottsoffer och projektet är nu en del av ordinarie verksamhet. Föräldraskapsstödsarbete har kunnat genomföras med digitala lösningar. Flera parkupprustningsarbeten pågår och Farstaängen utvecklas till aktivitetspark med stora möjligheter till möten och aktiviteter för Farstaborna. En uppskattad brygga har invigts vid Farsta strandbad.

För att se till att barns lärmiljöer håller hög kvalitet och utvecklas har ett gemensamt stödmaterial för pedagogisk miljöronnd har tagits fram för förskolan. Förskolorna har arbetat fram strukturer för hur man kan använda digitala verktyg som ett komplement för samarbete och lärande i grupper. Skolplattformens verktyg implementeras och ger vårdnadshavarna möjlighet att följa barnens undervisning. Organisationen kring barn med behov av särskilt stöd har förtydligats.

Förvaltningen utvecklar sitt förebyggande arbete kring barn och unga i samverkan med skola, förskola och andra aktörer. Andelen barn och unga som återkommer efter avslutad utredning minskar och andel placerade barn i som klarar målen i grundskolan ökar. Tillsammans med bland andra Polisen deltar förvaltningen i en samverkansmodell med syfte att synliggöra och ge samordnat stöd till våldsutsatta samt lagföra och behandla våldsutövare i högre utsträckning. Personer som har kontakt med förvaltningen upplever färre dagar med alkohol- eller narkotikaproblem.

Inom äldreomsorgen har ett nytt arbetssätt introducerats för kollektivt lärande av enskilda negativa hälso- och sjukvårdshändelser, som motverkar att händelserna upprepas. Förutsättningar för att de äldre ska uppleva sig nöjda med måltidsupplevelsen skapas med hjälp av dietist och fokus på måltiden och måltidsmiljö. Arbetet med att motverka ofrivillig isolering eller ensamhet har under perioden fortsatt med anpassade arbetssätt och information har förmedlats om sociala aktiviteter. Verksamheterna har följsamhet till rådande riktlinjer och krav relaterat till pandemin, och beredskap för att ställa om arbetssätt och utförande av arbetsmoment.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningens näringslivsarbete har bedrivits genom dialoger, företagsbesök och kontakter med lokala företagare och fastighetsägare. Platssamverkan, trygghetsåtgärder och upprustningar ökar områdets attraktivitet, liksom samarbete mellan förvaltning, närings- och föreningsliv kring olika kulturarrangemang.

Utbyggnadstakten av bostäder är hög i Farsta stadsdelsområde och förvaltningen tar tillvara de möjligheter som finns att påverka i riktning mot variation av upplåtelseformer och funktionsblandade områden. Byggnation av 11 servicebostäder för kvinnor och män med funktionsnedsättningar pågår.

Förvaltningens 14 fordon är kategoriserade som miljöbilar, förutom förvaltningens lätta lastbil. Förvaltningen har med hjälp av klimatinvesteringsmedel köpt in 16 elcyklar. Ett digitalt bokningssystem för förvaltningskontorets gemensamma elcyklar har införts.

Genom att anpassa utbud och genomförande av kultur och fritidsaktiviteter har förvaltningen kunnat erbjuda en bred verksamhet under smittsäkra former. Sommarens utbud av lovaktiviteter blev omfattande. Sportskamp genomfördes och lockade många barn som inte tidigare varit med i idrottsförening. Trots pandemin har många förskolebarn kunnat få teaterupplevelser – ofta ute och exklusivt för den egna barngruppen. Seniorverksamheten har erbjudit utomhusaktiviteter såsom promenader i olika delar i stadsdelsområdet för att göra det lättare för äldre att delta.

Förvaltningen arbetar med Farstas lokala miljö- och klimathandlingsplan som innehåller cirka 50 aktiviteter och förutsätter samverkan mellan medarbetare, andra förvaltningar eller bolag i staden. Antalet stadsodlingar fortsätter att öka. Förvaltningen har påbörjat åtgärder för att öka den biologiska mångfalden, förbättra vattenkvaliteten i Magelungen och förbättra förmågan att hantera skyfall.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Nämnden redovisar totalt ett överskott om 38,1 miljoner kronor efter resultatöverföringar. De ekonomiska konsekvenserna av covid-19-pandemin är fortsatt märkbara, svåra att förutse och påverkar nämndens verksamheter på olika sätt. Prognossäkerheten har trots denna utmaning varit god.

Effekterna av pandemin på inom HR-området är fortsatt omfattande, men förvaltningen fortsätter att arbeta för att upprätthålla en god arbetsmiljö, säkra kompetensförsörjningen och utveckla ledarskapet. Förvaltningen har påbörjat arbete med att systematisera samt etablera intern IT-organisation. Verktyget LIKA har implementerats som ett stöd i förvaltningens digitaliseringsutveckling.

Nämndens arbete under året

Stadsdelsnämndens sammansättning och sammanträden 2021

Under året har Farsta stadsdelsnämnd haft följande sammansättning.

Ledamöter:

Kristina Lutz (M), ordförande
Marre Mayr (V), vice ordförande
Lisbeth Crabo Ljungman (M)
Ann-Louise Ebéus (M)
Arne Fredholm (M)
Peter Öberg (L)
Lisa Carlbom (MP)
Malena Liedholm Ndounou (C)
Kjell Backman (S)

Moa Sahlin (S)
Karin Lekberg (S)
Milla Eronen (V)
Leif Söderström (SD)

Ersättare:

Olof Peterson (M)
Klas Wissman (M)
Kent Vesterberg (M)
Truls Ljungström (M)
Rikard Werge (L)
Sigrid Arrhenius (MP)
Sofia Modigh (KD) t o m 18 oktober
Lars Hultkvist (KD) fr o m 18 oktober
Daniel Harc (S)
Pelle Pettersson (S)
Alexandra Malm (S) t o m 1 juli
vakant plats (S) 1 juli – 6 september
Anki Johansson (S) fr o m 6 september
Niklas Aurgrunn (V)
Malin Broman (V)
Unni Björnerfors (SD)

Nämnden har under verksamhetsåret genomfört elva sammanträden, samtliga i konferensanläggningen vid Storforsplan i Farsta centrum. På grund av coronapandemin och Folkhälsomyndighetens råd och restriktioner för att minska risken för smittspridning har nämndens sammanträden varit stängda för allmänheten från årets början och till och med sammanträdet den 23 september. Årets återstående sammanträden har varit öppna, sedan smittoläget förbättrades och restriktionerna lättade.

Medan restriktioner gällde följde nämnden rekommendationerna från stadens centrala förvaltning om minsta möjliga fysiska närvaro vid sammanträdena, och distansdeltagande för övriga. Sju förtroendevalda har deltagit fysiskt vid sammanträdena, eftersom det antalet krävs för att nämnden ska vara beslutsför, och distansdeltagande inte är möjligt när sekretessärenden behandlas. När nämnden har behandlat övriga ärenden har även de ledamöter och tjänstgörande ersättare som har funnits med via länk deltagit i beslutsfattandet.

Inspelade sammanträden tillgängliga via internet i efterhand

På prov har nämndens sammanträden i slutet av året spelats in och under en begränsad period om ett par veckor gjorts tillgängliga via förvaltningens Facebook-konto.

Före sammanträdena – Öppet forum med olika teman

Direkt före nämndens sammanträden ordnas i vanliga fall ett Öppet forum där allmänheten kan ställa frågor och diskutera med nämnden, och där förvaltningen ibland presenterar olika verksamheter. Sedan restriktionerna hävdades under senhösten kunde Öppet forum åter genomföras vid sammanträdena i oktober, november och december. Vid Öppet forum i december deltog Polisen och berättade tillsammans med förvaltningen om arbetet med avhoppare och sociala insatsgrupper.

Medborgarförslag

Sedan 2007 kan invånare i stadsdelsområdet lämna in medborgarförslag till nämnden. Förslagen ska gälla något sakområde som nämnden ansvarar för. Under 2021 har tretton medborgarförslag lämnats in, tre mer än förra året. Ännu fler förslag än vanligt har under året handlat om

förbättringar och satsningar i den fysiska utemiljön, till exempel utegym, en skatepark, en sagostig och en plaskdamm. Ett medborgarförslag har bifallits medan sju har avslagits. Ett förslag om bouleanor i Tallkrogen har återremitterats av nämnden med uppdrag till förvaltningen att se över möjligheten att bifalla förslaget. Övriga inlämnade förslag kommer att besvaras efter årsskiftet.

Sociala delegationen

Ärenden som gäller myndighetsutövning rörande enskilda personer behandlas oftast av den sociala delegation som nämnden utser direkt efter nyår. I enlighet med nämndens instruktion för delegationen består den av fem ledamöter och fyra ersättare.

Sociala delegationen har under året genomfört sjutton ordinarie och fem extra sammanträden, vilket är ett extra sammanträde mindre än föregående år. Med anledning av coronapandemin har endast ledamöter och tjänstgörande ersättare deltagit i delegationens sammanträden fram till slutet av året, då åter både ledamöter och ersättare har deltagit.

Under året har delegationen övergått till att läsa sina handlingar på iPad i den Meetings-app där förtroendevalda loggar in med Bank-ID, på samma sätt som stadsdelsnämnden läser sina sekretessärenden. Pappershanteringen av sekretesshandlingar har därmed helt kunnat upphöra.

Liksom tidigare år har nämnden för 2021 även utsett fem förordnade ledamöter som har rätt att fatta beslut i vissa specifika former av individärenden, där beslut behöver fattas mycket skyndsamt. De förordnade är samma personer som även är ledamöter i sociala delegationen.

Pensionärsrådet

Kommunfullmäktige har beslutat att stadsdelsnämnderna ska ha egna pensionärsråd som rådgivande organ i frågor som rör äldres levnadsförhållanden. Rådet utses av nämnden och består av fem ledamöter och fem ersättare som nomineras av de rikstäckande pensionärsorganisationer som har verksamhet inom stadsdelsnämndens geografiska område, PRO och SPF.

Rådet har fullföljt sitt uppdrag med periodvis anpassad mötesform. Detta har inneburit att rådet har genomfört sina sammanträden digitalt som telefonmöten under perioden januari till och med september. Under oktober till och med december genomfördes fysiska sammanträden.

Rådet för funktionshinderfrågor

Kommunfullmäktige har beslutat att stadsdelsnämnderna ska ha egna råd för funktionshinderfrågor, som rådgivande organ i frågor som rör levnadsförhållanden för personer med funktionsnedsättning.

Rådet består av sju ledamöter som utses av nämnden för en period om fyra år, efter förslag från Funktionsrätt (FR) Stockholms stad. En plats är för närvarande vakant, sedan nämnden i slutet av året kunde utse en sjätte ledamot i rådet. Rådet har beslutat att inte utse en fast ordförande utan låter ordförandeskapet växla från sammanträde till sammanträde.

Liksom pensionärsrådet har rådet för funktionshinderfrågor begränsats kraftigt i sitt arbete av pandemin. Fyra sammanträden har kunnat genomföras, varav två digitalt i slutet av året.

Nämndens informella råd

I början av år 2019 valde nämnden att tillsätta tre informella råd, som uteslutande består av förtroendevalda som också ingår i nämnden: Utvecklings- och näringslivsrådet, miljörådet och demokrati-, integrations- och föreningsrådet. Utvecklings- och näringslivsrådet har även funnits tidigare, medan det tidigare demokratirådet upphörde i samband med att demokrati-, integrations- och föreningsrådet inrättades.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla
Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås. Bedömningen grundas på att alla verksamhetsområdesmål som är kopplade till inriktningsmålet uppnås helt.

1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort bedöms uppfyllas helt. Antalet aktuella hushåll med ekonomiskt bistånd har sjunkit. Förvaltningen har fokuserat på bostadslösa barnfamiljer och andelen barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd har minskat.

1.2 Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i bedöms uppfyllas helt. Förvaltningen har genom "Våga anmäla, våga vittna" gett stöd till unga brottsoffer och föräldraskapsstödsarbete har kunnat genomföras med digitala lösningar. Flera parkupprustningsarbeten pågår och Farstaängen utvecklas till aktivitetspark med stora möjligheter till möten och aktiviteter för Farstaborna. En uppskattad brygga har invigts vid Farsta strandbad.

1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige bedöms uppfyllas helt. Pedagogisk miljö utvecklas för att se till att barns lärmiljöer håller hög kvalitet. Skolplattformens verktyg implementeras och förbättrar kommunikationen med vårdnadshavarna. Organisationen kring barn med behov av särskilt stöd har förtydligats.

1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet bedöms uppfyllas helt. Förvaltningen utvecklar sitt förebyggande arbete kring barn och unga i samverkan med skola, förskola och andra aktörer. Andelen barn och unga som återkommer efter avslutad utredning minskar och andel placerade barn i som klarar målen i grundskolan ökar. Tillsammans med bland andra Polisen deltar förvaltningen i en samverkansmodell med syfte att synliggöra och ge samordnat stöd till våldsutsatta samt lagföra och behandla våldsutövare i högre utsträckning. Personer som har kontakt med förvaltningen upplever färre dagar med alkohol- eller narkotikaproblem.

1.5 I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande bedöms uppfyllas helt. Ett nytt arbetssätt har introducerats för ett kollektivt lärande av enskilda negativa hälso- och sjukvårdshändelser, som motverkar att händelserna upprepas. Förutsättningar för att de äldre ska uppleva sig nöjda med måltidsupplevelsen skapas med hjälp av dietist och fokus på måltiden och måltidsmiljö. Arbetet med att motverka ofrivillig isolering eller ensamhet har under perioden fortsatt med anpassade arbetssätt och information har förmedlats om sociala aktiviteter. Verksamheterna har följsamhet till rådande riktlinjer och krav relaterat till pandemin, och beredskap för att ställa om arbetssätt och utförande av arbetsmoment.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas delvis under året. Bedömningen grundas på att underliggande nämndmål uppnås, att alla aktiviteter kommer att genomföras och att årsmålen för åtta av tio indikatorer uppnås helt. Två årsmål uppnås delvis.

För indikatorn gällande andel klienter med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare når förvaltningen nästan det förväntade resultatet med en marginal på 0,06

procent. Specialistsocionomer har tillsammans med socialsekreterare haft ärendegenomgångar och upprättat hållbara planeringar mot självförsörjning. I många ärenden har detta skett med stöd av samordnad individuell plan (SIP) tillsammans med Regionen gällande långtidsaktuella sjukskrivna klienter. Andelen förändringsplaner har ökat och antalet SIP har mer än fördubblats under 2021. För att öka etablering för klienter som står långt ifrån arbetsmarknaden har förvaltningen samarbetat med både interna och externa aktörer. Förvaltningen startade den 1 oktober en verksamhet för arbetsträning som drivs som ett fritidsbibliotek.

Långtidsaktuella för ekonomiskt bistånd finns bland såväl arbetssökande som sjukskrivna och personer med socialmedicinska skäl för bistånd. Den största ökningen syns inom målgruppen arbetssökande, medan sjukskrivna ligger på samma nivå som 2019. Flera individer som tidigare har avslutat sin etablering och nu är arbetssökande, är en grupp i stort behov av stöd för att komma ut i arbete och tenderar att vara aktuella en längre period innan de kommer ut i egen försörjning. Dessa individer är inne i ett arbetsmarknadspolitiskt program via Arbetsförmedlingen eller uppstår A-kassa, och kan därför inte ta del av Jobbtorgs verksamhet utan att förlora sin ersättning. Arbetsförmedlingens omorganisering har under året försvårat samverkan kring enskilda klienter då det inte finns fasta handläggare och förvaltningen har fått en sämre insyn och delaktighet i planering vilket fördröjt arbetet mot självförsörjning.

En viss återhämtning har skett på arbetsmarknaden efter pandemins början, men främst inom kvalificerade yrken. Flera arbetssökande klienter har kommit ut i arbete, medan de som står längre ifrån arbetsmarknaden har fortsatt svårt att komma vidare. Gruppen långtidsaktuella, både de som är arbetssökande men också sjukskrivna och socialmedicinska skäl, är i behov av arbetsförberedande insatser och tillgången till platser för arbetsträning och Offentligt Skyddat Arbete (OSA) har under 2020 och 2021 varit sämre än innan pandemin, till stor del på grund av att många verksamheter som tidigare tagit emot dessa individer fått ställa om sin verksamhet.

Under 2021 har fokus lagts på de långtidsaktuella genom att:

- Starta en arbetsträningsverksamhet som bedrivs som ett fritidsbibliotek för att rusta fler arbetssökande långt ifrån arbete att göra sig redo för Jobbtorgs verksamhet och eller studier,
- Fortsätta arbetet med hållbara planeringar tillsammans med Regionen genom SIP och mer än fördubbla antalet SIP-planer
- Genomföra en gemensam aktivitet med förvaltningens vuxenenhet för att få till gemensamma planeringar mot självförsörjning.

Förvaltningen har sett att klienter uppnår delmål mot självförsörjning och resultat kommer börja synas först 2022.

Antal aktuella på ekonomiskt bistånd har minskat med 73 hushåll och majoriteten har åter kommit ut i egen försörjning genom arbete. Andel barn som ingår i hushåll med ekonomiskt bistånd har minskat från 2,9 procent till 2,3 procent.

Alla invånare i behov av medborgarservice har fått hjälp i förvaltningens reception. Totalt har 292 invånare fått ytterligare stöd genom drop in-tider. Utöver detta har 113 inbokade besök genomförts. Bostadsvägledare har erbjudit vägledning till alla invånare i behov av stöd kring bostadsfrågor. Samtliga nyanlända folkbokförda i stadsdelsområdet har fått personligt erbjudande om samhällsvägledning inom en månad. Stadsdelsmammor har stöttat med bostadsfrågor samt haft enskilda samtal med kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden genom aktiviteter som SFI vid öppna förskolan i Fagersjö samt språk-café. 92 kvinnor har fått hjälp att registrera sig på Jobbtorg och 41 kvinnor att registrera sig på Arbetsförmedlingen.

På grund av pandemin har ett stort antal platser för feriejobb inom äldreomsorg, förskola och LSS-verksamheter förlorats. Förvaltningen har trots detta överträffat målet på 600 feriejobb och

erbjudit 628 ungdomar feriejobb med en jämn fördelning mellan flickor och pojkar. Nya arbetsgivare inom andra verksamheter har sökts upp och kunnat erbjuda feriejobb inom till exempel parkskötsel, allmän renhållning, teater och musik.

Förvaltningen tar i samverkan med Södertörns högskola och Stockholms universitet emot studenter för verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Under året har 94 studenter tagits emot, varav 50 inom förskolan. Elva av förskolans VFU-studenter är anställda som barnskötare i Farsta och läser erfarenhetsbaserad utbildning till förskollärare.

Samverkan med lärosätena ger våra verksamheter värdefull input om aktuell forskning och utveckling och de studenter som gör VFU informeras om verksamheten samt uppmanas att söka lediga tjänster

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	2,3 %			2,9 %	2,7 %	2,7 %	VB 2021
   Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	1,7 %	2,12 %	1,74 %	1,98 %	1,8 %	1,5 %	VB 2021
  Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd)	61,54	50 %	7,14 %		61	Fastställs 2021	VB 2021
Analys Inväntar mätmetod från SLK.							
   Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,36 %	1,43 %	1,28 %	1,35 %	1,3 %	1,0 %	VB 2021
Analys Arbetsmarknadens återhämtning efter pandemin har skett främst inom kvalificerade yrken och de som står längre ifrån arbetsmarknaden har fortsatt svårt att komma vidare. Gruppen långtidsaktuella är i behov av arbetsförberedande insatser, men tillgången till platser för arbetsträning och OSA har försämrats under pandemin. Förvaltningen har vidtagit åtgärder under året för att stödja gruppen men resultat av dessa åtgärder förväntas börja få effekt först under 2022.							
   Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb	25 st	9 st	16 st	26 st	25 st	800 st	VB 2021
Analys Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb är inför december 23 stycken. Efter mätningens slut i november har förvaltningen fortsatt mäta resultat och har uppnått målet om 25 anställningar innan årsskiftet.							
  Antal tillhandahållna platser för feriejobb	628			516	600 st	Tas fram av nämnd	VB 2021
  Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb	25			23	25 st	Tas fram av nämnd	VB 2021
  Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning	94			91	92	Tas fram av nämnd	VB 2021
Analys Förskoleverksamheten har under året tagit emot 74 stycken. Två fler studenter jämfört med 2020.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal unga 20-29 år som varken arbetar eller studerar som nåtts av uppsökande verksamhet och tagit del av arbetsmarknadsinsatser	41	28	13		50	Tas fram av nämnd	VB 2021
Analys							
Indikatorn är ny för 2021 och uppdraget ligger hos Jobbtorg som också rapporterar utfallet. Pandemin har troligtvis bidragit till att utfallet blivit lägre än förväntat.							
   Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi	628 st	314 st	314 st	516 st	600 st	9 000 st	VB 2021

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Arbetsmarknadsnämnden och utbildningsnämnden ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna revidera riktlinjerna för det kommunala aktivitetsansvaret	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: Farstas invånare är självförsörjande

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Andel invånare i behov av ekonomiskt bistånd minskar.
- Andel invånare med långvarigt ekonomiskt bistånd minskar.
- Andel barn som lever i familjer med ekonomiskt bistånd minskar.
- Andel nyanlända som etablerar sig i samhället ökar.
- Fler unga vuxna 20-29 år som varken arbetar eller studerar, tar del arbetsmarknadsinsatser

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel nyanlända kvinnor och män som får ett personligt erbjudande om samhällsvägledning inom en månad från det att förvaltningen har fått underlag över inflyttade till stadsdelsområdet	100 %	75 %	25 %	100 %	100 %		2021

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundas på att underliggande nämndmål uppnås, att alla aktiviteter kommer att genomföras och att två av fem årsmål bedöms uppnås helt, två delvis.

Förvaltningen följer utvecklingen av Farstabornas upplevda trygghet. Trygghetsmätningen som genomfördes 2020 jämför med 2017 och där syns en ökad otrygghet generellt och i Hökarängen och Sköndal i synnerhet. Trygghetsmätningen visar också att andelen som känner oro för att gå ut på kvällen i sitt bostadsområde har ökat från 10 procent 2017 till 14 procent 2020 som snitt för stadsdelsområdet. Stadens medborgarundersökning 2021 visar på en fortsatt försämring av

trygghetskänslan i stadsdelsområdet med en minskning från 74 procent till 67 procent som anser att det överlag är tryggt i den stadsdel de bor i. Förvaltningen har satt igång en rad processer som Farsta trygghetsforum, platssamverkan och ett närmare samarbete med bostadsbolagen för att möta den minskade upplevelsen av trygghet.

Nämndens förväntade resultat beträffande att användningen av alkohol, tobak och narkotika ska minska bland Farstas unga följs upp nästa gång i samband med Stockholmsenkäten 2022.

Förvaltningen har genomfört både digitala och fysiska föräldraskapsstödsgrupper under året. Under året har det genomförts två digitala och en fysisk Komet-grupp samt fyra digitala och en fysisk ABC-grupp (Alla Barn i Centrum), med totalt 58 deltagare, 33 kvinnor och 25 män. 2019 var motsvarande siffra 70. Utöver dessa grupper har även en ABC-grupp för tonårsföräldrar getts där fem föräldrar deltog i fysisk grupp och tre fick ett digitalt enskilt stöd. Förvaltningen ingår i en forskningsstudie kring effekten av föräldraskapsstödsutbildningar för föräldrar till tonåringar som leds av Karolinska institutet och som kommer fortsätta även under 2022. Under året har information om föräldraskapsstödet spridits inom förvaltningen. Fem medarbetare har gått utbildning till gruppleddare för olika föräldraskapsstödsprogram. Förvaltningen har fortsatt med telefonrådgivning för föräldrar och stödsamtal per telefon för ungdomar.

I Stockholmsenkätens resultat 2020 såg förvaltningen en oroväckande utveckling kring normbrytande beteende bland flickor, till exempel droganvändning, vapeninnehav och snatteri. Förvaltningen beställde därför extra analyser av enkätresultaten och med hjälp av bland annat det materialet har en orsaksanalys genomförts och resultatet har föredragits på Farsta lokala Brå. Detta arbete skedde inom ramen för samverkansöverenskommelsen mellan Farsta stadsdelsförvaltning, Utbildningsförvaltningen och Farsta lokalpolisområde. Analysen visar ett samband mellan normbrytande beteende (exempelvis snatteri) och psykisk ohälsa. Farsta lokala brottsförebyggande råd (BRÅ) har haft fyra möten under 2021.

Särskilda insatser i trygghetsarbetet - platssamverkan

Förvaltningen har genomfört en analys och identifierat Hökarängen som den stadsdel där mer långsiktig platssamverkan ska bedrivas. Under året har samverkan med relevanta aktörer samt en omfattande medborgardialog genomförts för att skapa en tydligare lägesbild där otrygghetsfaktorerna i stadsdelen tydliggörs. Hittills har dialog och inhämtningsfasen engagerat 274 konkreta åsikter och förslag från sammanlagt 158 personer. Av dessa har 90 varit barn/unga och 48 seniorer. Framträdande i dialogen har varit att David Helldéns Torg upplevs som en otrygg plats. En av åtgärderna på kort sikt har varit att anlägga en syntetisbana på torget för att locka fler att vistas på platsen. Utöver detta har förvaltningen fört en dialog med trafikkontoret där man har kommit överens om att få med torget som ett av stadens så kallade sommartorg. Planen är också att tillsammans med trafikkontoret söka trygghetsinvesteringsmedel för en större omdaning av torget under 2023.

Förvaltningen följer utvecklingen av tryggheten i Sköndal. En ansökan om LOV 3-förordnande med mobila ordningsvakter har skickats in för Sköndal och förvaltningen inväntar beslut från polisens rättsavdelning. Polisens rättsavdelning har tyvärr fattat beslut om att LOV 3-förordnandet i Hökarängen ska upphöra. Staden har överklagat beslutet och inväntar svar.

Nämnden beviljades 2021 medel för tre trygghetsinvesteringsprojekt som har genomförts under året. Det gäller utökad belysning i lekplatsen Skallet i Sköndal, hundrastgård i Sköndal samt arbete med fri sikt, det vill säga ta bort skymmande sly och buskage på flera platser och ersätta med lågt växande växter eller gräs. Dessa projekt redovisas i bilagor.

Olovliga boplatser har krävt mindre tid och resurser än tidigare år. Fem polisanmälningar om olovlig boplatser som gäller stadsdelens mark har skickats in, utöver det har städning skett på sex platser där övergivna boplatser påträffats. Föregående år gjordes nio anmälningar. Förvaltningens

teorier om orsaken till minskningen är dels de strängare inresekraven på grund av pandemin och dels vårt systematiska arbete med polisanmälningar och avvisningar.

Under höstterminen har förvaltningen i samverkan med FOC Farsta fotboll bedrivit öppen spontanfotbollsverksamhet i inomhushallarna vid Farsta IP, lördagskvällar för ungdomar i högstadie- och gymnasieåldern. Verksamheten har lockat cirka 100 ungdomar vid varje tillfälle. Polis, fältassistenter, väktare med flera vittnar om färre incidenter och en lugnare miljö i centrum under lördagskvällarna. Stadsdelsnämnden beslutade 2021 om en treårig överenskommelse med föreningen kring lördagsfotbollen.

Farstalyftet har genom upphandlad leverantör Stiftelsen på rätt väg haft tre ungdomar anställda som områdesvärdar under året vilket är en mindre än de fyra som var planerat. Förvaltningen har beställt och genomfört en extern utvärdering av Farstalyftet under hösten som kommer ligga till grund för eventuell ny upphandling av en trygghetsskapande insats framöver.

Under året har ett antal mer allvarliga våldshändelser inträffat i stadsdelsområdet – sprängningar och skjutningar. Förvaltningen har vid dessa tillfällen aktiverat sin krisledning. Vi har öppnat upp mötesplatser och kristelefon för allmänheten samt förstärkt med extraöppet på fritidsgårdar och med bemanning utomhus.

Tio vuxna har beviljats insatsen social insatsgrupp (SIG). Förvaltningen har haft tre lokala avhopparärenden och två klienter som bedömdes ha för hög hotbild överfördes till enheten för hemlösa och polisens Brottsoffer- och personsäkerhetshandläggare (BOPS). SIG-samordnare för både vuxna och ungdomar har tillsammans fördjupat samverkan internt och med polisen.

Sju ungdomar har varit aktuella och pågående för SIG. Resultatet av insatsen har lett till minskad kriminalitet för dessa ungdomar.

Arbetsmetoden ”Våga anmäla, våga vittna” visar på goda resultat gällande stöd till brottsutsatta ungdomar, mer information om projektet finns under mål 1:4.

Lokal samverkansöverenskommelse med polisen

Inom ramen för den lokala samverkansöverenskommelsen mellan förvaltningen, utbildningsförvaltningen och polis, (SÖK) prioriteras följande åtaganden:

- Riktat arbete mot avgränsade platser och utsatta områden
- Unga i risk för kriminalitet och unga brottsaktiva individer
- Särskilt utsatta och sårbara brottsoffer

Till dessa prioriterade samverkansåtaganden har sedan olika aktiviteter eller arbetssätt kopplats. Samtliga aktiviteter i SÖK följs upp i särskild ordning och rapporteras till tre gånger per år till styrgruppen. Några exempel tas upp här.

En aktivitet som gav goda resultat genomfördes i samverkan med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning. Detta gjordes med anledning av konflikter, misshandel och personrån mellan ungdomar från Sköndal och Skarpnäck. I arbetet har skolorna på båda sidor av förvaltningsgränserna, fritiden, fältassistenter samt polisen medverkat. Det gemensamma arbetet resulterade i att man kunde identifiera en handfull elever som var involverade i konflikten. Eleverna samt deras föräldrar fick stöd på olika sätt och läget är avsevärt lugnare enligt medverkande parter.

En annan aktivitet inom SÖK är samverkanforumet för skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF). Under 2021 har SSPF haft sammanlagt tio möten. Forumet har använts till att få en gemensam bild av läget i Farsta, att samordna behov av förebyggande insatser men även till att ge information och dela kunskap och erfarenheter. En konkret insats som genomförts under hösten utifrån oro som framkommit på SSPF var av hundsök med anledning av att det framkommit oro för narkotikahantering på skola.

Våga anmäla våga vittna är en arbetsmetod som finns som aktivitet i SÖK och vars syfte är att öka benägenheten att anmäla brott, minska risken för påtryckningar och hot mot brottsutsatt samt för brottsutsatta att medverka i brottsutredningen, se mer under mål 1:4.

Lokal handlingsplan för arbetet mot våldsbejakande extremism

Inom begreppet våldsbejakande extremism (VBE) ingår vänsterautonoma miljöer, högerextremism och religiös extremism. I samband med tertialrapport 1 så uppdaterade nämnden handlingsplanen för förvaltningens arbete mot VBE. Den reviderades igen i samband med verksamhetsplanen för 2022. Förekomsten av VBE inom Farsta stadsdelsområde bedöms vara låg. Under året har förvaltningen arbetat med kompetenshöjande insatser och workshops för att ytterligare öka förmågan hos medarbetare att förebygga våldsbejakande extremism. I samverkan med socialförvaltningen har utvalda funktioner utbildats i hur staden ska hantera så kallade IS-återvändare.

Nämnden har beslutat om reviderade villkor för föreningsbidrag så att dessa följer de stadsövergripande riktlinjer om demokrativillkor som kommunfullmäktige tagit beslut om. Förvaltningens VBE-samordnare har också ingått i en referensgrupp för granskning av föreningar som sökte föreningsbidrag.

Park- och grönområden i Farsta är välskötta och attraktiva

Ett förväntat resultat i nämndens verksamhetsplan är att Farstaborna är nöjda med skötseln och städningen av parker och grönområden. Farstabornas nöjdhet har ökat marginellt jämfört med 2019 då medborgarundersökningen senast genomfördes, från 63 till 64 procent.

Upprustningen av Farstaängen har fortsatt under 2021. Under året har projektering av ytan närmast gångtunneln vid Kvickentorpsskolan genomförts. Entreprenaden startade i slutet av september och beräknas vara färdig till sommaren 2022. Projektering av ytan närmast Farsta centrum, under tunnelbanespåren, startade i slutet av augusti. Farstaängen ska bli en aktivitetspark med stora möjligheter för Farstaborna till fysisk aktivitet och möten. Klimatinvesteringsmedel som nämnden fått beviljat, har använts ibland annat på Farstaängen för att säkerställa att parken bättre kan ta emot stora vattenmängder under skyfall. Se mål 2.5.

Upprustning av parkleken Semlan i Sköndal har skett under våren och en mindre upprustning av lekparken på Olympiaplan i Tallkrogen har skett under hösten. En ny brygga vid Farsta gård invigdes i juni 2021 och är mycket uppskattad av besökarna. Vid Farsta gård har vi också installerat en pump för bevattning av sjövattnet från Magelungen.

Nämnden beviljades 2021 medel för *Stockholm vid vatten* för restaurering av en befintlig betongbrygga vid Drevvikens strandpromenad. Bryggan har renoverats och kompletterats med en flytbrygga samt ett par parksoffor på stranden. Medel för Stockholm vid vatten har också delvis finansierat en ny dusch vid Farsta strandsbadet.

Nämnden fattade i mars ett genomförandebeslut om en upprustning av en park i kvarteret Fastlagen i Sköndal. Projektet har sitt ursprung i ett medborgarförslag. Entreprenaden skedde under våren och sommaren och projektet är avslutat. Även arbetet med ett utegym på Gubbängsfältet har sitt ursprung i ett medborgarförslag. Utegyppet stod färdigt under hösten. Ett annat medborgarförslag som nämnden beviljat är en hundrastgård i Sköndal. Hundrastgården var färdig i oktober och finansieras med trygghetsinvesteringsmedel. Insatsen kommer dels leda till att en större del av invånarna har tillgång till en hundrastgård, dels till ökad trygghet då hundrastgården beräknas leda till ökat flöde av människor i norra Sköndal. Ytterligare ett beviljat medborgarförslag har genomförts 2021 nämligen kompletteringen av utegymmet i Fagersjöskogen.

Upprustning av lekplatsen Västboda i Farsta påbörjades under hösten. I oktober 2021 genomfördes ett dialogmöte med boende i parken. Mötet var välbesökt och förvaltningen fick

många bra förslag på lekplatsens utformning. Staketen i lekplatsen har bytts ut under hösten 2021. Nya staket har en mer robust konstruktion för att minska kommande reparationskostnader. Under våren 2022 räknar förvaltningen med att återkomma till nämnden med ett genomförandebeslut för upprustningen.

Under året har en trappa i Hökarängen och en trappa i Fagersjö renoverats. Ett antal parkvägar har renoverats i stadsdelarna Hökarängen, Farsta och Larsboda. På två platser har sprickor och sättningar uppstått på grund av dåliga markförhållanden. På dessa platser har förvaltningen genomfört prov med nya metoder för vägbyggnad för att öka vägarnas livslängd. Renovering av trappor och upprustning av parkvägar leder till förbättrad tillgänglighet.

Försommarens skyfall har medfört att ett stort antal grusvägar har fått erosionsskador och flera platser översvämmades. Reparation av grusvägar och Fagersjöskogens motionsspår har genomförts. Trafikkontoret och stadsdelsförvaltningen har genomfört insatser i Svedmyra, bland annat byte av en dagvattenledning. Stadsdelsområdena Enskede-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck är de som drabbades värst av skyfallet. Vi har deltagit i en serie av möten som stadsledningskontoret har genomfört under hösten för att samla kunskap om effekterna av sommarens regn.

Förvaltningen har 2021 startat ett pilotprojekt för att undersöka metoder för bekämpning av den invasiva växten parkslide. Två platser har valts och två olika metoder har testats. Utvärdering följer de kommande åren.

Angreppen av granbarkborre är omfattande i stadsdelsområdet. Döda träd som står i närheten av parkvägar, lekplatser eller fastigheter behöver fällas för att inte utgöra en fara. Fällningar har genomförts på flera platser under året. Sommarens värmeperiod gynnade granbarkborren ytterligare och ökade angrepp kommer att märkas under kommande säsonger.

Agenda 2030

De insatser förvaltningen gör inom nämndmålet om trygghet bedömer vi kan bidra till ökad jämställdhet eftersom fler kvinnor än män upplever otrygghet. Det arbete som görs inom detta målområde bidrar till uppfyllelse av mål 3, 5, 10 och 11 inom Agenda 2030.

Rena och välskötta parker och grönområden är centralt för upplevelsen av trygghet. Därför bedömer förvaltningen att insatser inom nämndmålet kan bidra till ökad jämställdhet. Vi gör också bedömningen att insatser inom detta nämndmål bidrar till Agenda 2030:s mål 3, 13, 14 och 15.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	67 %	70 %	68 %		78 %	79 %	2021
Analys Medborgarundersökningens resultat varierar från år till år och vi når inte upp till uppsatt mål. Män upplever sig något tryggare än kvinnor.							
  Andel ungdomar som i stockholmsevenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld				81,2 %	81 %	-	2021
Analys Stockholmsevenkäten genomförs vartannat år, ej 2021							
  Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning	64 %	65 %	64 %		73 %	73 %	2021
Analys							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Medborgarundersökningens resultat varierar mycket från år till år. En marginell förbättring syntes dock från 2019 till 2021.							
  Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden	64 %	67 %	62 %		73 %	73 %	2021
Analys Resultatet från medborgarundersökningen varierar från år till år och vi har inte nått målet. Årets resultat visar på en marginell ökning.							
  Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön	82 %	78 %	86 %		82 %	Tas fram av nämnd	2021

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Trafiknämnden ska, med stöd av kommunstyrelsen, utreda möjligheterna att i lämplig stadsdel initiera ett pilotprojekt för att möjliggöra för näringslivet och civilsamhället att bidra till stadsmiljöverksamheten	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: Farsta är ett tryggt och säkert stadsdelsområde

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Farstaborna upplever en ökad trygghet
- Andelen som enligt trygghetsmätningen känner oro för att gå ut på kvällen i sitt bostadsområde minskar
- Användningen av alkohol, tobak och narkotika minskar bland Farstas unga
- Fler föräldrar deltar i föräldrastödsprogram
- Fler nyanlända föräldrar deltar i "Föräldraskap i Sverige"
- Brottsutsatta barn och ungdomar får stöd och skydd efter polisförhör.
- Farstalyftet har anställt ungdomar som områdesvärdar

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Preventionsindex	79			55,5	60		2021

Nämndmål: Park- och grönområden i Farsta är välskötta och attraktiva

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Farstaborna är nöjda med skötseln och städningen av parker och grönområden
- Den fysiska tillgängligheten förbättras
- Reparationskostnaderna i Farstas parkanläggningar minskar

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt.

Bedömningen grundas på underliggande nämndmål uppnås, att alla aktiviteter genomförts och att årsmålen för sex av tio underliggande indikatorer bedöms uppnås helt och fyra uppnås delvis.

Tillgängliga lärmiljöer

Ett långsiktigt arbete pågår i Farsta förskolor för att utveckla lärmiljöerna i förskolan. Planerade insatser och aktiviteter har gett effekt i undervisningen och synliggjort barns lärprocesser. Ett gemensamt stödmaterial för pedagogisk miljöronad har tagits fram för förskolan. Syftet med stödmaterialet är att identifiera fortsatta behov i barns lärmiljöer för en ökad likvärdighet. Stödmaterialet är implementerat under året i verksamheterna och resultaten visar på att uppföljningsverktyget bidrar till att lärmiljöerna i förskolan utvecklas.

Förvaltningen har arbetat med att förtydliga organisationen kring barn med behov av särskilt stöd. Målet har varit att säkra likvärdighet, tidigt identifiera behov samt säkerställa att barn ges rätt förutsättningar till lärande och förändrat kunnande. Resultaten visar att verksamheterna generellt har en god förmåga att organisera och strukturera för att skapa inkluderande och tillgängliga lärmiljöer men att den systematiska uppföljningen behöver förbättras.

Digitalisering

Det finns en hög andel digitala verktyg i förskolan, och det har skett en utveckling i användningen av verktygen för att stödja barnens lärprocesser. Det digitala arbetet finns som ett komplement i lärmiljön med ett tydligt syfte att bidra till barns lärande och förståelse för digitalisering i vår tid. Förskolorna har arbetat fram strukturer för hur man kan använda digitala verktyg för samarbete och lärande i grupper.

Deltagare från enheterna finns representerade i ett digitaliseringsnätverk. De har fått utbildning för att sprida kunskap om digitala lärmiljöer och bidra till kollegialt lärande inom och mellan förskolorna. Farstas övergripande digitaliseringsnätverk är en resurs som stödjer och utmanar förskolorna vidare i utvecklingsarbetet.

Det finns en hög grad av medvetenhet kring behovet av att utveckla och integrera digitaliseringen i vardagen på förskolan kopplat till den nationella digitala strategin samt uppdragen kopplade till förskolans läroplan.

Skolplattformens modul Planering och bedömning är en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Modulen har bidragit till att synliggöra barns lärprocesser och utveckla undervisningen i förskolan. Planeringar och lärloggar är ett verktyg för att identifiera behov och öka likvärdigheten i uppföljning av barns lärande. Resultaten visar att lärloggarna används som en framgångsrik metod för att synliggöra barns tankar och reflektioner samt bidragit till förbättrad kommunikationen mellan hem och förskola. Digitaliseringsnätverket har tagit fram gemensamma Lärområden för att underlätta uppföljning av undervisningen.

Språkliga miljöer

Under 2021 har förvaltningen haft språkutvecklande arbetssätt samt barns rätt till flerspråkighet och interkulturalitet i förskolan som ett övergripande tema. Språk och kommunikation är en viktig del för att ge barn förutsättningar att utvecklas och lära. På Farstas förskolor talas ett 120-tal antal olika språk bland barn och medarbetare. En fjärdedel av barnen har ett annat modersmål än svenska och 40 procent av personalen är flerspråkiga. För att arbeta med barns språkutveckling, flerspråkighet och alternativ kommunikation krävs att medarbetarna har god kompetens i svenska i både tal och skrift. Under året har det genomförts utbildningar för medarbetare i att utveckla svenska språket och fyra medarbetare fick språkutbildning i Spångens regi. Antalet deltagare blev tyvärr lågt, vilket förklaras främst av pandemin. Kursen krävde att man reste till en kurslokal, vilket var ett hinder för många på grund av risk för smitta. Det fanns även en svårighet att anlita vikarier på förskolan, vilket var en förutsättning för att medarbetare ska kunna genomföra utbildningen.

Farstas kommunala förskolor har en stödenhet som ger både riktat stöd och generellt stöd för ledning och medarbetare i stadsdelens förskolor i att öka kunskaperna kring barns språkutveckling. Stödenheten arbetar främjande för att stödja språkutvecklingen för alla barn och lägga grunden för ett gemensamt synsätt i arbetet med barns språk- och kommunikationsutveckling. De ger handledning och konsultation vid behov och genomför kompetenshöjande utbildningar till medarbetare inom det språkutvecklande arbetet. Stödenheten tillhandahåller utlåning av språkutvecklande material och stödmaterial. Medarbetare ges handledning i hur de kan använda material för att stödja barn individuellt såväl som hela barngrupper utifrån barnens behov.

Förskolorna använder sig av digitala verktyg och språk-appar, exempelvis Ugglo, för att stärka såväl svenska språket som modersmålet. Många medarbetare har gått TAKK-kurs (Tecken som Alternativ och Kompletterande Kommunikation) på stödenheten och ambitionen är att samtliga förskolor ska använda bildstöd i vardagssituationer med barnen på förskolan. Bildstödet ska användas som ett stöd i kommunikationen för att utveckla språket framförallt för de yngsta barnen och i arbetet med barn med behov av särskilt stöd. Uppföljningar visar att bildstöd och tecken används på majoriteten av förskolorna.

Det pågår flera insatser för att arbeta med språkutveckling i Farsta förskolor. Resultaten visar att utveckling har skett av barnens språkliga uttryck genom att de fysiska miljöernas och materialens användningsområden har tydliggjorts. Trots flera insatser finns ett behov av att tydliggöra metoder och arbetssätt för uppföljning inom det språkutvecklande arbetet. Arbetet ska utvecklas genom att ta fram en språkstrategi för hur undervisningen och språkliga miljöerna behöver vara utformade, samt vilken form av språkstöd som verksamheten ska erbjuda. Strategin ska även förbättra uppföljning av barnens språkutveckling för att identifiera behov av tidiga insatser i språk.

Samverkan med hemmet

Farstas kommunala förskolors resultat i årets förskoleundersökning är generellt lite lägre jämfört med tidigare år. Samma sak gäller för staden som helhet. Vårdnadshavarna i kommunala förskolor i Farsta ger ett sammanfattande omdöme som minskat något i relation till 2020 men ligger i jämförbar nivå med 2019. En förklaring till de lägre resultaten är sannolikt effekter av pandemin. De övergripande indexområdena visar på något högre resultat för vårdnadshavare till flickor jämfört med pojkar.

Andelen nöjda vårdnadshavare som har svarat på påståendet *"Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola"* är 81 procent. Stadens resultat är 84 procent. Över tid visar utfallet på en stabilitet i nöjdhetsgraden vilket indikerar att vårdnadshavarna upplever förskolorna i Farsta som trygga, med en god omsorg och utbildning för barnen.

I jämförelse av mellan stadens utfall och Farstas egna förskolor är det Kost, rörelse och hälsa samt Samverkan med hemmet där störst avvikelse finns. Detta trots att båda två områdena har varit prioriterade och har haft störst utveckling över tid de senaste tre åren. Området Utveckling och lärande indikerar i jämförelse med tidigare år på en mer stabil eller för en del frågor en något nedåtgående trend. Målområdet Normer och värden och barns inflytande är ett viktigt fokusområde i förskolornas verksamhet och resultatet visar på ett fortsatt stabilt och högt resultat på 84 %. Trots en stabilitet i resultaten inom flera områden, och generellt en hög grad av nöjdhet över tid, finns skillnader i enheternas resultat. Det gäller även mellan olika förskolor inom samma enhet.

Ärligen utvärderas förskoleundersökningen, resultat granskas och en gemensam analys formuleras och ligger till grund för kommande års gemensamma mål, förväntade resultat och uppföljning. Goda arbetssätt och framgångsfaktorer identifieras och utvecklas vidare för att appliceras på kommande arbete.

En sammanfattning av inkomna kommentarer i de så kallade *öppna svaren* är att det är få som rör otrygga barn eller missnöje med förskolans arbete med uppfyllande av läroplansmål. En återkommande kritik handlar om skolplattformens tekniska förutsättningar, ett område som förvaltningen saknar rådighet över. När det gäller brist på information om vad som sker på förskolan och vad det enskilda barnet utvecklats för förmågor har implementerings- och utbildningsåtgärder genomförts.

Förvaltningen har haft som övergripande mål 2021 att förbättra kommunikationen med förskolans vårdnadshavare. Utfallet i brukarundersökningen som genomfördes i början av året visade på sänkt nöjdhetsgrad med förskolornas samverkan med hemmen. Under året har Farsta förskolor som ett svar på resultaten formulerat kommunikationsplan på varje enhet. Denna innefattar dokumentation i Skolplattformens modul Planering och bedömning, utvecklingssamtal och information till vårdnadshavare. Insatser har gjorts för att säkerställa att riktlinjerna är implementerade och att samtliga vårdnadshavare har tillgång till skolplattformen. Det långsiktiga målet är att erbjuda en likvärdig och kvalitativ utbildning för alla barn på våra kommunala förskolor. Uppföljning har genomförts för att säkra att alla avdelningar lägger ut nyheter och lärloggar (som visar på barnens ökade förmågor och utveckling.) Det finns behov av att ytterligare utveckla systematiken i uppföljningarna kring lärloggar och uppföljningar kring barns lärande.

Barnens dagliga utevistelse och fysiska aktiviteter ökar

Förvaltningen har ett mål om att förbättra och öka uteverksamhet och rörelse i förskolan utifrån en hållbar framtid för barnen. Målet har direkt koppling till mål Agenda 2030. Daglig utevistelse och regelbunden rörelse är viktig för barnens välbefinnande och hälsa. Barnen ska ges förutsättningar att utveckla sin rörelseförmåga genom att delta i fysiska aktiviteter. Farsta har sedan hösten 2020 deltagit i ett forskningsprojekt i samverkan med Karolinska institutet. "Strategi fysisk aktivitet förskolor Stockholm stad". Syftet med studien har varit att kartlägga hur barns rörelse och utevistelse ser ut och hur mycket initierade, motiverade pedagoger kan bidra med för att öka mängden fysisk aktivitet. Projektets långsiktiga syfte är att bidra till kunskapsutveckling för en uppnå likvärdig utevistelse för barnen på förskolorna i staden. Projektet har avslutats, analysarbete pågår från Karolinska institutet och resultaten har ännu inte redovisats till förvaltningen. En strategi för fortsatt arbete kommer tas fram utifrån de redovisade resultaten av studien. Fortsatt arbete är planerat utifrån förskolornas framtagna rörelsestrategi i att arbeta främjande och förebyggande utifrån psykisk och fysisk hälsa.

Under pandemin har förskolan sett över sin organisation, arbetsätt och tydliggjort kommunikationen med vårdnadshavarna om det planerade pedagogiska arbetet. Förskolans undervisning har bedrivits till största delen utomhus, vilket har lett till en utveckling av utomhusmiljöerna på förskolorna för att säkra en trygg och säker förskolegård. De fysiska aktiviteterna utomhus har ökat, lärmiljöer har utvecklats och bidrar till att stimulera barnen till nyfikenhet, kreativitet i utomhusmiljöerna. Resultatet i förskolundersökningen inom området visar på ett positivt utfall med en ökning från 79 % till 82 % vilket indikerar att förskolans initierade arbete har gett resultat. Slutsatsen är att förskolan genom goda arbetsätt och metoder når en hög måluppfyllelse i att uppmuntra barnen till att öka de fysiska aktiviteterna på förskolan

Inskrivningsgraden i förskolan

Under pandemin har fler barn än vanligt haft stor sjukfrånvaro från förskoleverksamheten. En del vårdnadshavare som har haft möjlighet att välja har valt att ha barnen hemma under perioder. Oftast har det skett i samband med konstaterad smitta på berörd förskola.

Farsta har under hösten gjort en inventering om antal barn som återkommande har stor frånvaro från förskoleverksamheten, runt 15 stycken, fördelat på ett till fyra barn per förskoleområde. Rektorererna har kännedom om dessa barn och beroende på orsaker till frånvaron görs insatser för att barnen ska få vistelsekontinuitet. Exempelvis tar pedagoger kontakt med vårdnadshavarna för

att visa på att barnen är saknade. I denna grupp återfinns en del av de familjer som förskolan av olika skäl gör orosanmälningar om till socialtjänsten. Anmälningarna kan även ses som en insats i det nödvändiga förebyggande arbetet för att undvika att barnen på sikt blir hemmasittare under sin kommande skoltid

Farsta har för andra året i rad identifierat vilka barn som inte har förskoleplats sent på våren. Listan omfattar 57 barn (111 stycken 2020) i åldrarna 3 till 5 år. 43 familjer är skrivna i Farsta, men är inte registrerade i BER. Det är 25 procent färre barn jämfört med 2020. Majoriteten av familjerna är nyligen mantalsskrivna, år 2020–21. I 19 fall (30 %) visar det sig att förra årets informationsutskick inte har gett någon utdelning. Familjerna hade fortfarande inte ställt sitt barn i förskolekö. Barnen är spridda i åldrarna tre till fem. Familjernas boendeadresser är mer utspridda i stadsdelsområdet jämfört med föregående år. Störst andel av berörda barn bor i centrala Farsta. I endast ett fall, knappt två procent, var adressaten okänd enligt postutdelning till skillnad mot 16 procent år 2020. Vid uppföljning på hösten hade tio procent av dem som fått information utskickad ställt sig i kö och fått en förskoleplats.

Förskoleverksamheten samverkar med socialtjänsten och andra organisationer som möter de berörda familjerna. Barnavårdscentralen kommer i kontakt med i princip alla Farstabarn. De har alltid dialog med vårdnadshavarna om vikten av förskola och förvaltningen har tagit fram material som de och Öppna förskolans personal kan använda i sitt informationsarbete. Informationsmaterial har även tagits fram för att underlätta för stadsdelsmammorna och samhällsvägladaren som arbetar uppsökande och möter flera av de familjer som av olika skäl inte har efterfrågat förskola. De motiverar hemmavarande kvinnor att söka SFI-studier eller arbete och det blir då naturligt att även informera om varför förskoleverksamhet är bra för barnen och hur man söker förskola. Informationsbladet har länkar till Skolverkets information om förskoleverksamhet på flera språk samt till stadens hemsida för ansökan till förskola. Ett digitalt informationsmaterial med bildstöd är framtaget som tydliggör vad förskoleverksamhet innebär.

Förskolan är en viktig plats för barnen i att utvecklas och lära, och alla barn ska ges möjlighet att delta i förskolan. I Farsta är deltagandet generellt sett högt men det finns skillnader mellan områden som behöver beaktas. De strukturella skillnaderna i socioekonomiska förutsättningar som råder på sina håll kommer att granskas som en del av arbetet med förskolorna.

Uppföljning och utveckling

Med resultaten i brukarundersökningen, medarbetarenkäten, verksamheternas resultat samt det systematiska kvalitetsarbetet som grund har enheterna bedrivit förbättringsarbeten. Resultaten visar generellt på en god måluppfyllelse. Den avvikelse som finns är kopplat till förskoleundersökningens resultat kring områdena normer och värden, kost, hälsa och rörelse och samverkan med vårdnadshavare. Utvecklingen går dock fortsatt framåt och genomförda aktiviteter under året har gett effekter i verksamheterna. Det är ett långsiktigt arbete där ambitionen är att resultaten över tid kommer att fortsätta förbättras.

Under året har förskolorna haft ett stort fokus på hälsa och rörelse. Pandemin har bidragit till att pedagogerna har utvecklat utomhuspedagogiken. Vistelse utomhus inbjuder i större utsträckning till fysiska aktiviteter. Under året har stadens matstrategi, riktlinjer för mat, måltider och fysiska aktiviteter, antagits av nämnden och implementerats i verksamheten. Arbetet kommer intensifieras under kommande år.

För att skapa goda lärande- och utvecklingsmöjligheter framhåller forskning att det är medarbetarnas kompetensnivå, barngruppernas storlek, miljö och lokaler som är de viktigaste faktorerna. Det pågår ett aktivt arbete med att stärka medarbetares kompetens och skapa goda lärmiljöer och undervisningssituationer som bidrar till gynnsam utveckling för barnen.

Det som föranleder ett fortsatt arbete är att ytterligare öka kompetensen hos barnskötare, utveckla

arbetslagens kompetens, säkra tillgängliga lärmiljöer samt öka pedagogernas kompetens rörande det språkutvecklande arbetet i förskolan. Målet är fortsatt ökad kvalitet, utveckla undervisningen på förskolan, en högre grad av måluppfyllelse och ökad grad av likvärdighet. 2022 är ett prioriterat område att öka måluppfyllelsen vad gäller vårdnadshavarnas nöjdhet med förskolans verksamhet.

Det fleråriga arbetet med att se över och utveckla de pedagogiska miljöerna har fortsatt. Miljöronderna i förskolans ses som ett viktigt uppföljningsverktyg i arbetet för att stärka och utveckla arbetet kring lärmiljöerna. Genom miljöronderna identifieras utvecklingsbehov i lärmiljöerna som stärker arbetet i undervisningen för mer tillgängliga och tydliga miljöer som gynnar barns stimulans och bidrar till barns utveckling och lärande.

Skolplattformens modul Planering och bedömning har vidareutvecklats under året för att visa på barns förändrade kunnande samt stärka arbetet och öka samverkan med hemmet. Dokumentation och analyserna i uppföljningar har fördjupats och tydliggjorts. Vårdnadshavarna ges möjlighet att följa vad barnen har erbjudits för undervisning och det egna barnets ökade förmågor.

Att barnen mestadels har vistats utomhus till följd av pandemin har bidragit till utveckling av arbetssätt för ökad fysisk aktivitet. I brukarundersökningen uttrycker vårdnadshavarna en ökad nöjdhet kring kost, hälsa och rörelse men är ett fortsatt utvecklingsområde. En framgångsfaktor i arbetet är den rörelsestrategi som tagits fram för att öka barns aktiviteter och rörelse i förskolan. Ett fortsatt arbete kommer fortgå under kommande år kring att utveckla och förfinas rörelsestrategin. Detta för att stärka, främja och förebygga barns fysiska och psykiska hälsa och öka måluppfyllelsen. Detta är en del i arbetet inom hållbar förskola som bidrar till utveckling i arbetet kring social hållbarhet.

Det som föranleder ett vidare arbete är att förbättra uppföljningsprocesserna i det övergripande kvalitetsarbetet. Det är grundläggande för en långsiktigt och strategisk utveckling av stadens förskolor.

Uppföljning av förskolans nationella mål och uppdrag kopplat till skollag och läroplan görs i det systematiska kvalitetsarbetet och innehåller en fördjupad analys av resultaten samt förslag till åtgärder utifrån varje förskoleenhet. Resultaten av enheternas arbete 2021 redovisas under nedan rubriker.

Agenda 2030

Det arbete som görs inom detta målområde bidrar till uppfyllelse av mål 3, 4, 5,10 inom Agenda 2030. Stadens inriktning är ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart samhälle. Förskolans arbete med hållbarhet har en tydlig koppling till Agenda 2030 som innefattar FN:s globala mål för hållbarhet. De globala målen inom Agenda 2030 och barnkonventionens intentioner är en integrerad del i förskolornas utvecklingsarbete och följs upp genom uppsatta indikatorer och enheternas systematiska kvalitetsarbete utifrån förskolans grunduppdrag.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare)	37,2 %	1,7 %	35,5 %	36 %	33 %	33 %	VB 2021
  Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan	81 %	80 %	83 %	83 %	88 %	88 %	2021

Analys

Pandemin som pågått under året är en del av förklaringen till att resultatet inte nått den önskade måluppfyllelsen. Trots att stadens mål om 88 % inte nås är resultaten inom området över tid stabilt och resultaten i årets brukarundersökning indikerar på att vårdnadshavarna upplever att det pågår ett aktivt arbete med främjande, förebyggande och åtgärdande insatser inom området normer och värden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal barn per grupp	15,4 barn/avd.			15,4 barn/avd.	16	16	VB 2021
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,8 st			4,9 st	4,9	4,9	VB 2021
  Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget	3,6			3,5	3,6	3,6	2021

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska säkerställa att alla förskolor arbetar med sin strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen	2021-01-01	2021-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för att kunna genomföra ett pilotprojekt för screening för läs- och skrivsvårigheter i förskolan	2021-01-01	2021-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna utreda hur språkutvecklingen sker i förskolan, och vilka åtgärder som kan öka förutsättningarna för språkutvecklingen	2021-01-01	2021-12-31	
  Utbildningsnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna verka för en ökad likställighet gällande bedömningsgrunderna till barn i behov av särskilt stöd i förskolan samt till avsteg från vistelsetiden för barn till föräldralediga	2021-01-01	2021-12-31	
  Utbildningsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och i samverkan med arbetsmarknadsnämnden genomföra en satsning på vidareutbildning i svenska språket för stadens förskolepersonal vid behov	2021-01-01	2021-12-31	
  Utbildningsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna öka andelen inskrivna barn i förskolor i områden där inskrivningsgraden är låg, med fokus på områden som är mindre socioekonomiskt gynnsamma	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: Farstas förskolebarn leker och lär i en trygg och hållbar förskola

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förskolans pedagogiska lärmiljöer håller en hög kvalitet
- Barnens förmågor ökar
- Barnens dagliga utevistelse och fysiska aktiviteter ökar
- Vårdnadshavares nöjdhet med samverkan med förskolan ökar

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel vårdnadshavare som upplever att deras barns uppmuntras att till att utveckla sitt språk.	79 %			79,01 %	80 %		2021
Analys Förvaltningen bedömer att avsteget till målet är litet, men ambitionen är att nå ett bättre resultat 2022. Arbetet med barnens språkutveckling är kärnan i förskoleverksamheten. I verksamhetsplan för 2022 har förvaltningen särskilt fokus på satsningar för att fördjupa det språkutvecklande arbetet genom metodutveckling och utbildningssatsningar.							
 Andel vårdnadshavare som är nöjda med förskolans arbete normer och värden.	85 %			87 %	85 %		2021
Analys							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Förvaltningen bedömer målet som uppfyllt, se målutfall på 99,41. Pandemin som pågått under året är en del av förklaringen till att resultatet inte nått ända fram.							
 Vårdnadshavarna upplever att barnen uppmuntras till fysiska aktiviteter	84 %			77 %	80 %		2021
 Vårdnadshavarna upplever att den pedagogiska miljön på förskolan uppmuntrar till lek, utveckling och lärande.	79 %	78 %	80 %	81 %	79 %		2021
 Vårdnadshavarnas nöjdhet med samverkan med förskolan	69 %			77 %	78 %		2021
Analys Förvaltningen bedömer att pandemin är den avgörande orsaken till att målet inte uppfyllts. Vårdnadshavarna har inte fått komma in på förskolan och har fått information om ens barn och dagens aktiviteter av personal vid grinden. Förskoleverksamheten har haft som övergripande mål 2021 att arbeta för att förbättra kommunikationen och samverkan med vårdnadshavarna. Ett strategisk delmål har varit att säkra att vårdnadshavarna tar del av pedagogernas information på skolplattformen om vad barnen arbetar med, lär sig och utvecklar för färdigheter. Uppföljning har skett av att alla vårdnadshavare har kännedom om hur de kan ta del av förskolans verksamhet via skolplattformen. Flertalet insatser och aktiviteter har genomförts under året för att öka måluppfyllelsen.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Föreläsning om fördjupning av förskolans undervisningsuppdrag med betoning på projekterande arbetssätt utifrån vetenskaplig grund och teoretiska perspektiv för samtliga pedagoger.	2021-01-01	2021-05-31	
 Förskolorna genomför pedagogiska miljöronder	2020-01-01	2022-12-31	
 Konferens för förskolans arbetslagledare med fokus på deras ledarskap för att ge kraft, mod och verktyg att ansvara för enhetens utvecklingsarbete	2021-01-01	2021-05-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundas på att underliggande nämndmål och nämndens förväntade resultat bedöms kunna uppnås, att aktiviteter genomförts, att årsmålen för 12 av 19 indikatorer bedöms uppnås helt, sex årsmål uppnås delvis och ett årsmål inte uppnås.

Farstas invånare lever utifrån sina olika behov och förutsättningar ett självständigt liv Andel barn och ungdomar som inte återkommer efter avslutad utredning når årsmålet. I undersökningen ”Rätt stöd i Rätt tid” som baseras på 2018 års socialtjänstdata framkom bland annat behov av att stärka förskolan i att anmäla oro och att konsultation med skolan i ungdomsärenden kan förbättras. Genomlysningen kommer användas i 2022 års planering för att ytterligare förbättra förvaltningens möjligheter att i ett tidigt skede nå barn och unga i behov av stöd/och eller skydd.

För den yngsta målgruppen 0-12 år, är det endast ett fåtal barn som har anmälts med misstanke om att de begått ett brott för första gången och kallats till samtal inom 48 timmar. Sex av sammanlagt åtta barn blev kallade inom 48 timmar. Under året har fokus legat på att få till en god

och effektiv samverkan med polisen vilket har resulterat i goda resultat gällande 48-timmarsamtal och allvarsamtal i ungdomsärenden där 49 av 51 ungdomar har kallats till samtal. En gång i månaden har lokalpolis och medarbetare som arbetar mot ungdomar träffats i syfte att nå en samsyn och ökad samverkan.

Inom ramen för samverkan kring barn i behov av särskilt stöd (BUS) sammankallats till fyra BUS-styrgruppsmöten. Styrgruppsmötena har bidragit till att förstärka samverkan med både skolan och Region Stockholm samt att underlätta det gemensamma arbetet med SIP för barn och ungdomar. 50 SIP-möten har hållits för barn och ungdomar och har bidragit till effektivare samverkan som lett till en högre måluppfyllelse för klienterna. Intern SIP-utbildning har erbjudits till medarbetarna.

Förvaltningens skolsociala team (SST) har under aktualiserat 23 ärenden där barn och unga haft hög skolfrånvaro. Samtliga ärenden pågår fortfarande och deltagarna uttrycker viduppföljning en hög grad av nöjdhet med stödet.

Av de barn i stadsdelen som har anhöriga som lever i ett beroende eller med psykisk ohälsa och som deltagit i stödgruppen Humlan, har 100 procent upplevt att de fått hjälp och stöd i sin situation. En digital bokrelease av Humlanboken har skett. Barn och unga vars föräldrar får insatser från socialtjänsten erbjuds bland annat BRA-samtal och anhörigstöd.

Fältassistenter har kunnat genomföra 31 av 41 inplanerade HBTQI+-häng och har uppnått måluppfyllelsen. I de fall där behov av annat stöd har uppmärksamats har personerna lotsats vidare till andra hjälpinstanser. Fältassistenter har haft individuell kontakt med fem deltagare.

Projektet stärkt tidigt stöd i samverkan (STIS) har efter goda resultat övergått till reguljär verksamhet där öppna förskolan och familjerådgivare i samverkan med Regionens barnmorskemottagning, barnavårdscentral och vårdcentral erbjudit förstärkt föräldrastöd i Fagersjö till barnfamiljer med barn i åldern 0-6 år. Inom ramen för STIS har ett nytt projekt startats som riktar sig till nyanlända föräldrars etablering och inkludering i Sverige (NYFEIS). Integrationslotsen arbetar för projektet med föräldralediga nyanlända för att byta isolering, förbättra hälsan samt öka etablering och integration i samhället.

”Våga anmäla, våga vittna” stöttar barn och ungdomar som utsätts för brott av andra unga att anmäla brottet och att stå fast i sin anmälan. Förvaltningen har arbetat med 19 brottsutsatta ungdomar, varav 5 personer identifierade sig som flickor, 12 som pojkar och 2 som icke-binära. De brottsutsatta ungdomarna har fått stöd av fältassistenter genom nätverksmöten, medling, information, samt vid behov vidare slussning till Stödcentrum syd. En förklaring till dessa siffror kan vara att pojkar i högre grad utsätts för våldsbrott som misshandel och rån. Flickor utsätts främst för sexualbrott och därefter för rån.

Antal hushåll som placeras på akutboende/hotell eller vandrarhem har minskat under året och har till stor del arbetat ut hushållen vidare i eget boende via andrahandsmarknaden och SHIS. Fyra vuxna klienter med insatsen försökslägenhet har godkänts för överlåtelse och har skrivit förstahandskontrakt direkt med fastighetsbolaget. Ingen med beviljad insats försökslägenhet har avslutats med anledning av misskötsamhet. Tre klienter har fått insatsen bostad först.

Kartläggning av befintliga klienter i bostadskö har genomförts och är nu ett implementerat arbetssätt. Kartläggning har också gjorts på klienter placerade inom Stiftelsen hotellhem (SHIS) och som eventuellt kan gå vidare till genomgångsbostad. 32 klienter har utretts för insatsen försökslägenhet och 14 av dessa har beviljats insatsen. Det är tio fler personer än föregående år som utretts och även en ökning av beviljade insatser.

Förvaltningen har under året remitterat 70 personer till öppenvård sydost för behandling gällande missbruksproblematik och av de som avslutat har 24 personer fullföljt sin behandling och 27 avbrutit.

Hysesrådgivare har ansvarat för uppföljning av avtalade SHIS-boenden (Stiftelsen Hotellhem i Stockholm) och hushåll som uppfyller SHIS kriterier för att få eget hyresavtal har prioriterats. 629 ärenden har inkommit till hyresrådgivarna, av dessa rör 535 ärenden hyresskuld och 94 ärenden rör störningar. Utöver dessa har det kommit in 86 ärenden där maximal boendetid har gått ut eller där bostaden ska rivs samt 13 orosanmälningar. 53 meddelanden om avhysning har inkommit från Kronofogden varav 25 har avvärjts och 28 har verkställts.

19 klienter har blivit beviljade boendestöd inom beroendegruppen. Det är tre gånger så många som 2020 då sex klienter beviljades insatsen. Det strukturerade uppföljningsinstrumentet Uppföljning och beskrivning av åtgärder (UBÅT) har under året bidragit till det förbättrade resultatet. 10 klienter i beroendegruppen och 16 klienter inom socialpsykiatri svarade på enkäten "Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten". Andel svar med en förbättrad situation uppgick till 100 procent inom beroende och 56 procent inom socialpsykiatri. Den årliga stadsövergripande brukarenkäten gällande insatserna boendestöd, sysselsättning, stödboende och gruppboende gav information om att enheten har förbättrat resultatet för både bemötande och tillgänglighet samt information om valfrihet gällande boendestöd och sysselsättning.

Som en del av jämställdhetsintegreringsarbetet har en undersökning genomförts om det fanns skillnader i beviljade timmar för insatsen boendestöd utifrån könstillhörighet. Resultatet visade att utredning av stödbehovet var jämställt.

Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet

Stockholms stads strategi "2019 – 2022 för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna ska dras in i kriminalitet" utgår från fyra övergripande synpunkter som innefattar särskilt utpekade områden inom vilka vissa aktiviteter, arbetssätt och åtgärder ska äga rum på den lokala nivån.

1. Systematisk samhandling

"Våga anmäla, våga vittna" beskrivs under mål 1.4 och är ett arbete med samordnade resurser och kompetenser för att stödja unga brottsoffer. Arbetet med SIG-samordnarna beskrivs under mål 1.2, som en del i förvaltningens arbete utifrån strategin.

Fältassistenter har bidragit till det förebyggande arbetet genom kontakt med enskilda ungdomar med stöttning i upplevda svårigheter samt motiverat och lotsat vidare till adekvat hjälp. Det förebyggande arbetet har även inneburit allvarssamtal med ungdomar som begått brott för första gången. Samtalen har förts tillsammans med socialtjänst och polis med syfte att förebygga att barn och unga återfaller i kriminalitet. Återkopplingen från alla berörda parter har varit övergripande positiv.

Förvaltningen har deltagit i stadens erfarenhetskonferens och lyft samhandling mellan polis och socialtjänst, till exempel 48-timmarsamtal och allvarssamtal, samverkansmöte med polisen och bedömningar inför skyddsplaceringar.

Förvaltningen har samarbetat enligt den Lokala samverkansöverenskommelsen med lokalpolisområde Farsta och den Lokala samverkansöverenskommelsen med skolan.

2. Förskola, skola och fritid som skyddsfaktorer

Förvaltningen har arbetat efter goda samarbetsrutiner enligt den lokala Överenskommelsen om samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst inklusive prevention och fritid, se mer under särskild redovisning gällande punkt "Utvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst" nedan.

3. Våldsprevention med ett jämställdhetsperspektiv

Förvaltningens fritidsverksamheter har arbetat fram rutiner och arbetssätt med fokus på ifrågasättande av våld och våldsnormer bland barn och unga. Stadsdelsområdets skolor har tillsammans med fältassistenter bedrivit ett våldspreventivt arbete för barn och unga utifrån teman som sex och samlevnad, psykisk ohälsa, mobbning, relationer, alkohol och droger. Ett exempel på ett sådant arbete är HBTQI+ hänget.

4. Civilsamhället

Det brottsförebyggande arbetet i stadsdelsområdet sker genom platssamverkan och samarbetet med polis, fritid, socialtjänst, skola och ideella aktörer har fungerat bra. Exempel på arbete som har utförts är medborgardialog i Hökarängen för att få en bild av upplevda otrygghetsfaktorer och TUBENS extra öppettider för enbart flickor i årskurs nio med tema trygghet.

Utvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst

Förvaltningen har arbetat enligt fyra övergripande överenskommelser, som bidrar till struktur i samverkan mellan skola och socialtjänst. Det är: samverkansöverenskommelsen mellan förskola, skola och socialtjänst, BUS-överenskommelsen (barn i behov av särskilt stöd), samverkansöverenskommelsen med polisen och lokal handlingsplan i enlighet med Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2019 - 2022.

I samverkansgrupp mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF) har chefer från respektive verksamhet deltagit för informationsutbyte och diskussion om gemensamma frågor och utvecklingsarbete.

Den lokala BUS-gruppen för samverkan mellan staden och regionen kring barn och unga i behov av särskilt stöd har träffats sex gånger. I gruppen har socialtjänstenschefer deltagit i BUS-styrgrupp för att tillsammans med förskola, grundskola, gymnasieskola, habilitering, barn- och ungdomspsykiatri utvecklat och förbättrat den gemensamma samverkan. I styrgruppen har även friskolorna varit representerade.

Arbetet med SIP har utvecklats och fler medarbetare har utbildats i arbetet med SIP.

För att öka tryggheten där ungdomar vistas har fältverksamheten ökat sin närvaro i stadsdelen. Enligt strategin att minska riskerna för att barn och ungdomar dras in i kriminalitet arbetar SIG-samordnare förebyggande tillsammans med andra aktörer inom förvaltningen. Fältassistenter har gjort en film om projektet Våga anmäla, våga vittna som visats i skolorna för att sprida kunskap om projektet.

För att öka ungas kännedom om stödfunktioner, varandra och vuxna i närområdet har de så kallade Tillsammansdagarna genomförts och riktat sig till alla klasser i årskurs 7 i stadsdelsområdet. Eleverna har under fältassistenternas ledning träffat representanter från ungdomsmottagningen, kyrkan, fritiden och polisen. Fältassistenter och medarbetare från fritiden har deltagit på föräldramöten för årskurs 7 för ytterligare samverkan.

Sedan hösten 2020 har förvaltningens familjemottagning Famnen och Fagersjöskolan genomfört projektet "För barnets bästa" med fokus på vårdnadshavare för elever F-3. Syftet har varit att presentera Famnen på kommunala skolor samt friskolors föräldramöten för att motivera vårdnadshavare att vid behov kontakta Famnen för stöd i sitt föräldraskap. En film om förvaltningens förebyggande och öppna verksamheter har visats under föräldramöten.

Förvaltningens Skolsociala team (SST) har samverkat med föräldrar och elever för att stödja och samordna insatser med skolans personal samt länkat till andra vårdgivare och insatser. Även Lösningssinriktad intensiv familjebehandling (LIHF) har samverkat tätt med respektive barns/ungdoms skola för att hjälpa till att stabilisera i hem och skola.

Förvaltningens mottagningsgrupp för barn och unga har fungerat som en rådgivande kontakt med

kommunala skolor och friskolor inför orosanmälan. Mottagningen har även gett återkoppling i de fall skolorna önskar det, och samverkan har skett vid misstanke om våld mot barn framkommit under skoltid. Mottagningsgruppen har även besökt skolornas elevhälsoteam för ökad samverkan.

SAMS-modellen som står för samverkan skola socialtjänst, har använts för att säkerställa en obruten skolgång för placerade barn inför skolbyte. Förvaltningen har även haft regelbunden samverkan med kommunala aktivitetsansvaret (KAA) för att identifiera barn och ungdomar som stått utan skolgång och sysselsättning. Skolfam, en skolsatsning inom familjehemsvården, har bidragit till ett strukturerat arbetssätt för familjehemsplacerade barn för att höja deras skolprestationer.

Under hösten har en högstadieskola infört mentorer i våldsprevention (MVP) med mål att stoppa och förebygga mäns och killars våld och fältassistenter har deltagit i detta arbete.

Farstas invånare lever i relationer fria från våld

Samtliga vuxna i kontakt med förvaltningens individ- och familjeomsorg har fått frågor om våldsutsatthet och våldsutövande för att upptäcka och att ge stöd till invånare som lever i våld.

Förvaltningens relationsvårdsteam (RVT) har förhandsbedömt 171 ärenden, av dessa har 155 varit kvinnor och 16 varit män varav 78 utredningar initierades. 28 våldsutsatta beviljades insatsen skyddat boende och i 16 av dessa ärenden fanns det barn. 53 klienter fick biståndsbedömt beslut om stödsamtal genom relationsvårdscentrum (RVC) sydost.

19 våldsutövare erbjöds stöd och i 33 ärenden kontaktades inte våldsutövaren efter riskbedömning som visat på ökad risk för den utsatta vid kontakt. En reviderad samverkansrutin togs fram under året tillsammans med enheterna för barn och ungdom för att säkerställa att våldsutövaren även i barn och ungdomsärenden kontaktats. Samtliga våldsutsatta och våldsutövare som ansökt om stöd har fått sina behov tillgodosedda.

Islandsprojektet är en framtagen arbetsmodell för att utveckla samverkan mellan polis och socialtjänst vid akuta våldshändelser i familjer med barn. Under perioden april till och med november 2021 aktualiserade Stockholms stads socialjour tio familjer. Tre familjer aktualiserades direkt från polisen till Farsta stadsdelsförvaltning. Totalt har 28 minderåriga barn aktualiserats. Barn som bevittnat eller utsatts för våld och kallats till förhör i polisutredning har erbjudits insatsen ”Efter barnförhör”. Arbetet med att motivera våldsutövare till att ta emot insatser med syfte att förändra sitt beteende har prioriterats. Förvaltningens enheter har tillsammans arbetat för att öka samverkan och hantering av frågor kring våldsärenden där barn- och vuxenhandläggning berörs.

Kompetensen bland medarbetare har ökats och arbetssätten kring våldsutsatthet gällande barn ungdomar och deras familjer utvecklats.

Ett tydliggörande arbete har under perioden genomförts för att informera om anmälningsrutiner vid oro för barn och unga samt säkerställa att kompetens finns hos medarbetare. Farsta förskolor har ett systematiskt och välstrukturerat arbete kring att identifiera enskilda barns behov. Det finns en hög grad av involvering på olika nivåer i arbetet och i implementeringen av rutiner utifrån behov hos enskilda barn och verksamhet. Det finns samverkan med socialtjänsten inom såväl förvaltning som förskolor för att utveckla det främjande och förebyggande arbetet vidare.

Ärligen reviderar förskolorna sin plan mot kränkande behandling och diskriminering där även rutin samt information finns framtagen för att identifiera våld i nära relationer.

Under året har äldreomsorgens arbete med att uppmärksamma och agera vid misstanke om våld i nära relation delvis försvårats av pandemin och påföljande förändringar i arbetsstrukturer och arbetssätt, så som genomförandet av hembesök. Tidigare har FREDA-kortfrågor ställts endast vid fysiska möten men under våren beslutades att då det är möjligt ska frågorna ställas per telefon.

Det har dock inte varit möjligt att fråga alla äldre per telefon till exempel på grund av nedsatt hörsel eller att handläggaren inte kan säkerställa att den äldre är ensam vid samtalet. En risk finns att det under året varit svårare att uppmärksamma våld i nära relation hos äldre.

Inom beställarenheten har ett nytt arbetssätt införts där en biståndshandläggare inom varje team är representerade i enhetens ViNR-grupp (våld i nära relation). ViNR-gruppen deltar i stadens centrala nätverk för ViNR.

Under året har några äldre enligt eget önskemål fått hjälp från biståndshandläggare att komma i kontakt med förvaltningens relationsvårdsteam.

Under hösten skickades en brukarenkät ut med frågor om den äldre känner till att de kan vända sig biståndshandläggaren om de är utsatta för våld i nära relation. Av de 169 svar som inkom svarade 60 procent ja på frågan.

Ett samverkansmöte mellan beställarenhet och hemtjänstenheter har genomförts under året för att säkerställa att all personal agerar då det finns misstanke om våld.

Invånare med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning ges insatser av hög kvalitet
Förvaltningens verksamheter för personer med funktionsnedsättning har under året fortsatt sitt långsiktiga kvalitetsutvecklingsarbete och har exempelvis kvalitetssäkrat och utvecklat arbetssätt, förbättrat kommunikationen med brukarna och deras närstående, förbättrat genomförandeplaneringen och användandet av välfärdsteknik anpassad för olika funktionsnedsättningar och situationer. Sistnämnda i syfte att skapa stimulerande aktiviteter för att främja bästa möjliga hälsa och delaktighet för brukarna.

Under årets första månader har utbildningen Pedagogiska ramverket slutförts och i stort sett samtliga medarbetare har certifierats. Det pedagogiska ramverket är en grundutbildning som riktar sig till medarbetare som utför ett nära omvårdnadsarbete och som ger stöd och service till enskilda brukare. Utbildningen är särskilt utformad och anpassad för att ge rätt stöd och omsorg. Nu pågår implementering och tillämpning av förvärvad kompetens, främst när det gäller arbetsmetoder och bemötande av brukare, inom avdelningens samtliga utförarverksamheter. Utbildningen, den inhämtade kunskapen ska ses som ett led i arbetet med att kvalitetssäkra avdelningens utförarverksamheter, som drivs i egen regi, och detta i syfte att dels tillgodose brukarnas behov av adekvat stöd och omsorg, dels säkerställa att brukarna görs delaktiga och har inflytande i sin egen vardag.

Förvaltningens fortsatta kompetensutvecklingsarbete inom området omfattar en inventering som påbörjats avseende behovet av utbildning relaterat till stadens satsning och beslut om att samtliga medarbetare inom stadens LSS verksamheter framöver ska kunna ges en enhetlig yrkestitulatur; stödassistent respektive stödpedagog. Förvaltningen har i sammanhanget anslutit sig till och påbörjat den kompetensutvecklingsatsning som socialförvaltningen samordnar för medarbetare inom LSS.

I samarbete mellan bistånds- och utförarenheterna inom LSS, har förvaltningen under året intensiverat arbetat med att säkerställa att samtliga brukare ska ha en aktuell genomförandeplan, i syfte att säkra att insatserna överensstämmer med brukarens behov. I dagsläget bedöms samtliga brukare ha aktuella beställningar samt godkänd och aktuell genomförandeplan eller genomförandeplan under bearbetning.

Ett strukturerat arbete pågår i förskolans verksamhet för att säkerställa att barn med fysisk och/eller psykisk funktionsnedsättning får vistas i en trygg, säker och stimulerande verksamhet som skapar förutsättningar för barns delaktighet och inflytande.

Förskolornas pedagogiska miljöer utformas med utgångsläge att alla barn får vara i en tillgänglig, tydlig och tillåtande lärmiljö där det ges möjligheter att prova olika aktiviteter och material.

Förvaltningens utbildningsinsats kring hållbar förskola är en del i arbetet att identifiera faktorer som bidrar till en social hållbarhet och används i ett främjande och förebyggande syfte.

En satsningen har skett på arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Metoder och förhållningssätt har efter gemensamma kompetensinsatser och med insatser från stödenheten implementerats i verksamheten. Pedagogerna har stärkts i sitt arbete med att bedriva en inkluderande och jämställd verksamhet med fokus på det som fungerar väl bland barnen och hos medarbetare. Förskolorna har ett systematiskt arbete för att följa upp barn i behov av särskilt stöd och enskilda individer samt grupperns behov av tidiga insatser.

Farsta förskolors stödenhet är en viktig resurs i arbetet kring barn i behov av särskilt stöd. Stödenheten bidrar med kompetens, stödjande arbete och uppföljning för att säkerställa barn rätt till utbildning. Under året har stödenheten besökt 32 förskolor och samtalat om 178 barn. Besöken innefattar bland annat handledning och rådgivning av specialpedagog och logoped samt och konsultation av psykolog. De har genomfört interna workshops, föreläsningar och utbildningar i bland annat TAKK (Tecken som alternativ och kompletterande kommunikation), flerspråkighet och lekpedagogik. Pedagogerna har enligt intern uppföljning överlag varit mycket nöjda med både utbildningar och konkreta stödinsatser.

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Förvaltningen har analyserat svaren i senaste brukarundersökningen och har, utifrån resultatet, påbörjat arbetet med att upprätta planer, med efterföljande insatser och utvecklingsarbete. Generellt fokuserar utvecklingsarbetet på att ge brukarna ökad trygghet, delaktighet och inflytande. Resultaten av årets brukarundersökning, innebär dock att förebyggande diskrimineringsarbete, ett bra bemötande och möjligheten för brukare att göra sig förstådda och kommunicera med sin omgivning, kommer att ges ett ökat fokus framöver.

Förvaltningens dagliga verksamhet har i början av året förvärvat en mindre buss, i syfte att dels bidra till ökad brukarkvalitet inom avdelningen, dels minska kostnaderna för turbundna resor till och från daglig verksamhet. Bilen har skapat ett mervärde för den aktuella målgruppen och har inneburit att brukarna ges ökat inflytande och delaktighet. Exempelvis har brukare gjorts delaktiga i olika processer som matleveranser och transport av aktuella monteringsarbeten som utförs inom Daglig verksamhet Farsta. Bilen har därutöver nyttjats i samband med diverse aktiviteter/utflykter som har anordnats inom avdelningens olika boenden. Bilen i sig har även inneburit möjlighet till arbetstillfällen för brukarna, som exempelvis service och underhåll av bilen. Nyttjandet av nämnda bil, transporten av brukare till och från daglig verksamhet bedöms ha bidragit till ökad trygghet och kontinuitet för brukare inom avdelningen samt minskade kostnader för turbundna resor.

I maj utökades biståndsenheten inom funktionsnedsättning med ytterligare en biståndshandläggare, vilket bedömdes leda till ett lägre antal ärenden per handläggare och förväntades även ge mer tid för enhetens klienter samt en högre tillgänglighet. Syftet med förstärkningen bedöms delvis ha uppnåtts, beroende på vakanser under året samt att det under året har tillkommit många nya ärenden.

Förvaltningen har anlitat en konsult som har genomfört inventering av flera av förvaltningens lokaler beträffande den fysiska tillgängligheten. Utifrån inventeringen har även åtgärder vidtagits för att säkerställa god tillgänglighet, bland annat i förvaltningens reception.

Kvinnor är genomgående mer nöjda med insatsen/aktuellt boende jämfört med män. Det gäller såväl bemötande och upplevelsen av att kunna påverka insatsens utformning. Fler kvinnor än män uppger dock att de utsatts för diskriminering. Det är endast på en punkt som det inte finns någon mätbar skillnad mellan könen och det är upplevelsen av trygghet.

Förvaltningens beställarenhet har haft ett fortsatt fokus på barnrätt och arbetar aktivt med att ha

ett barnrättsperspektiv i alla ärenden som berör barn med funktionsnedsättningar. Fokus har varit på att stärka samverkan med Habiliteringen och Familjestödsenheten. Beställarenheten har deltagit i en föreläsning med organisationen Maskrosbarn för att få en djupare förståelse för vad barn önskar för stöd och bemötande när de träffar socialtjänsten samt vilket stöd Maskrosbarn erbjuder. Under våren 2021 började beställarenheten med kollegial granskning för att bland annat följa upp barns delaktighet, om barnperspektiv har beaktats samt om barnkonsekvensanalys har genomförts. Ytterligare ett syfte med kollegial granskning är att lyfta goda exempel för ett gemensamt lärande.

Enligt förskoleundersökningen upplever 98 procent av vårdnadshavarna att deras barn inte diskrimineras i förskolans miljö. Av de två procent som upplever att deras barn diskrimineras är det främst funktionsnedsättning som är grund för upplevd diskriminering. Resultaten är svåra att analysera då flera vårdnadshavare valt att inte ange orsaker till den upplevda diskrimineringen. Vidare att flertalet inte anmält händelsen vidare till rektor eller förvaltning. Arbetet kommer följas upp på avdelningsnivå för att säkra barns rätt till god utbildning utifrån enskilda barn och gruppers behov.

Förskolan har en övergripande Bibass-grupp som arbetar för att öka delaktighet på olika nivåer i förskoleverksamheten samt skapa en gemensam syn på arbetet med barn i behov av särskilt stöd. Bibass-gruppens funktion är bidra med kompetens om förhållningssätt och arbetssätt samt ge stöd till förskoleenheterna genom strukturer och ramar för att öka förutsättningarna för en likvärdig utbildning till alla barn.

Stadens program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning har varit vägledande och styrande i arbetet och i dialogen med brukarna och deras anhöriga. Förvaltningens biståndsenhet för stöd och service till personer med funktionsnedsättning harsett över telefonmottagning och service för att förbättra och göra det lättare för brukare och andra myndigheter att få kontakt.

Agenda 2030

Arbetet inom detta målområde uppfyller Agenda 2030 gällande punkt 3; God häls och välbefinnande, punkt 4; God utbildning för alla och punkt 5; Jämställdhet

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från kronofogdemyndigheten	47,17 %			52,78 %	55 %		VB 2021
Analys							
Förvaltningens hyresrådgivare har ett väl utarbetat arbetssätt med de stora hyresvärdarna i stadsdelsområdet och arbetar förebyggande mot att meddelanden från kronofogden ska inkomma. De meddelanden om avhysning som kommer från kronofogden är ofta kända av hyresrådgivarna sedan innan och har av olika orsaker inte förhindrats. 53 meddelanden om avhysning har inkommit från Kronofogden varav 25 har kunnat avvärjts och 28 har verkställts.							
  Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	VB 2021
  Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning	23,9 %	24,5 %	23,1 %		24 %	24 %	VB 2021
  Andel barn och ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med	93,2 %	94,1 %	92 %	67,9 %	80 %	Tas fram av nämnd	VB 2021

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
socialtjänsten inom 48 timmar							
  Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering	82 %	83 %	80 %	85 %	93 %	öka	2021
Analys Resultatet av årets brukarundersökning visar att brukarnas upplevelse av att inte bli diskriminerad har minskat jämfört med mätningen som genomfördes år 2020. Resultatet är dock en avsevärd förbättring jämfört med motsvarande undersökning år 2019. I sammanhanget kan noteras att årets resultat ligger i linje med övriga stadens resultat. Förvaltningen fortsätter sitt förebyggande arbete för att ytterligare minska upplevelsen av att bli diskriminerad.							
  Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering	90 %	36 %	64 %	94 %	87 %	öka	2021
  Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	86 %	85 %	89 %	83 %	80 %	80 %	2021
  Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan	58,54	50 %	76,47 %	55,56	75 %	75 %	VB 2021
Analys 75 % av förvaltningens familjehemsplacerade barn i skolåldern klarar målen i kärnämnen och på HVB, stödboende och SiS är resultatet 35,29 %, vilket innebär att förvaltningens totala resultat för 2021 är 58,54 % och är en förbättring sedan 2020 då resultatet var 55,56 %. Flertalet placerade ungdomar har tidigare haft långtgående brister i sin skolgång med anledning av exempelvis missbruk, kriminalitet samt levt i familjer med bristande föräldraomsorg. I samband med placering planeras skolgången, men kan ibland ta tid att komma igång på grund av logistik. En annan faktor som kan påverka resultatet är när den unge har uppnått godkänd nivå i något av kärnämne men i övriga kärnämnen är prestationerna ännu för svaga för att vara godkända vilket leder till att resultatet inte uppfyller indikatorns mät punkt. En annan faktor är att omplaceringar är ogynnsamma och bedömningen är att det också påverkar de placerade ungdomarnas skolprestationer. En grupp av de placerade barn och unga är ensamkommande ungdomar som ofta tidigare haft en bristande eller obefintlig skolgång vilket kan vara en anledning till att det kan ta lång tid att uppnå godkända prestationer i kärnämnen.							
  Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader	75	100 %		100	50 %	Tas fram av nämnd	2021
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	89 %	96 %	89 %	92 %	90 %	2021
Analys Resultatet av den senaste brukarundersökningen visar på en förbättring jämfört med fjolårets resultat, samtidigt när förvaltningen inte årsmålet. Jämförelsevis står sig dock resultatet väl och ligger något högre jämfört med staden totalt. Förvaltningen fortsätter sitt utvecklingsarbete för att förbättra bemötandet.							
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	79 %	78 %	81 %	73 %	79 %	79 %	2021

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Arsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer som själv upplever att dem får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri)	56,25	57,14 %	62,5 %	14	40 %	Tas fram av nämnd	2021
  Andel personer som själv upplever att dem får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk)	100	100 %	100 %		40 %	Tas fram av nämnd	2021
  Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling	69,65	67,95 %	68,75 %		70 %	Tas fram av nämnd	VB 2021
<p>Analys</p> <p>Andelen utredningar där barn och unga varit delaktiga och fått återkoppling har ökat markant under 2021. Måluppfyllelse gällande delaktigheten skiljer sig åt mellan de olika åldersgrupperna där barn över 13 år har rapporterats delaktiga i större utsträckning än de yngre barnen.</p> <p>Barn över 13 år har ofta bättre förmåga att uttrycka sin åsikt och förstå sammanhanget i en pågående utredning. De yngre barnens språkliga uppfattning och förmåga att förstå sammanhanget är begränsat utifrån ålder och mognad. I åldersgruppen 6-12 år nås målet för delaktighet med 74% men i åldersgruppen 2-5 år är måluppfyllelsen 41%.</p> <p>För att nå målet för indikatorn förbildar förvaltningen medarbetarna för att öka barns delaktighet särskilt för den yngsta barngruppen.</p>							
  Andel utredningar av barn och unga i vilka skola/förskola vidtalas	65,27	67,26 %	63,11 %		80 %	Tas fram av nämnd	VB 2021
<p>Analys</p> <p>Andelen utredningar där förskola/skola vidtalats har ökat under året men förvaltningen når inte målet. I varje utredning görs en bedömning om det finns skäl att vidtala förskola/skola eller inte. I vissa fall bedöms det att skolsituationen inte ska utredas då det inte är av relevans utifrån utredningens frågeställningar.</p> <p>Exempel på när förvaltningen bedömt att det inte finns behov att kontakta förskola/skola i utredningar är: att utredningens frågeställning kunde besvaras utan kontakt med förskola/skola, att utredningstiden infallit under sommarlov, att det nyligen avslutats en utredning där det varit kontakt med förskola/skola, att utredning inletts med anledning av oro för ett syskon och där barnets situation kunnat belysas genom andra referenter än förskola/skola, vid begäran om yttrande där frågeställningen inte bedöms omfatta utredning av skolsituationen, att det funnits en planering för skolbyte under gymnasiestudier, att anledning till utredning berott på behov av omplacering och att aktuella uppgifter gällande skolsituationen redan finns eller att utredning avslutats efter att föräldrar återtagit sin ansökan om stöd.</p> <p>Samhandling med förskola/skola är ett fortsatt utvecklingsområde gällande att fördjupa hur barns förskole/skolsituation påverkar deras utveckling och om det finns behov som behöver tillgodoses för att uppnå gynnsamma resultat.</p>							
  Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem	11				38	Tas fram av nämnd	2021
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	204 st	11 %	89 %		181 st	Tas fram av nämnd	2021
  Antal vräkningar som berör barn	0			0	0	Tas fram av nämnd	VB 2021
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	82 %	78 %	90 %	75 %	96 %	Tas fram av nämnd	2021
<p>Analys</p> <p>Resultatet av den senaste brukarundersökningen visar att brukarnas upplevelse av trygghet har ökat avsevärt jämfört med de senaste två åren. Jämfört med staden totalt är det procentuellt sätt fler brukare, som tillhör Farsta, som i den senaste brukarundersökningen säger att de känner sig trygga. Förvaltningen fortsätter sitt utvecklingsarbete för att ytterligare öka tryggheten.</p>							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra åtgärder och nödvändiga ändringar samt se över hela processkedjan för att säkerställa att personer som är utsatta för våld i nära relation och har rätt till förtur också får tillgång till det.	2021-01-31	2021-06-30	
✓ Kommunstyrelsen ska tillsammans med socialnämnden och stadsdelsnämnderna utreda ansvaret för beställning av vissa eller alla typer av bostäder med särskild service i syfte att öka likställigheten och tillgången till fler LSS-bostäder. Utredningen ska innehålla en grundlig analys av de ekonomiska konsekvenserna på kort och lång sikt av eventuell flytt av beställaransvaret	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Kulturnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna, samt vid behov med stöd av arbetsmarknadsnämnden, utreda en utveckling av fritidsgårdarnas fortsatta uppdrag i syfte att nå fler och erbjuda mer kontinuerlig och planerad verksamhet, inklusive hur mer verksamhet kan ske mobilt och digitalt samt ta fram en modell för fortsatt drift av fritidsgårdar som stängts på grund av hot och kriminalitet.	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska tillsammans säkerställa att alla barn som är placerade på HVB- eller familjehem har en skolplanering och inte står utan skolgång mer än en vecka	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Socialnämnden och stadsdelsnämnderna ska utveckla och systematisera uppföljningen av hur klienterna och brukarna upplever effekten av de insatser de får genom socialtjänsten	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ansvara för att Esset är ett verksamhetssystem som möjliggör en evidensbaserad socialtjänst med fokus på att klienten känner att den fått fungerade stöd	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna införa en samlad verksamhetsuppföljning för LSS-verksamheter	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samverkan med Region Stockholm fortsätta projektet STIS, Stärkt tidigt stöd i samverkan och utöka hembesöksprogrammet så det når fler och stöttar familjer i riskzon längre	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att söka socialtjänst i annan stadsdel än där man bor när det gäller hedersrelaterade problem	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna samverka särskilt med Polisen kring initiativ gryning och arbeta för att stödet till utsatta för våld i nära relation sker samordnat	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Socialnämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna tydliggöra fältassistenternas uppdrag, arbetsmetoder och mål i syfte att skapa en likställighet i staden	2021-01-01	2021-06-30	
✓ Socialnämnden ska stötta stadsdelsnämnderna i genomlysning av socialtjänstens barn- och ungdomshandläggning enligt modell "Rätt stöd i rätt tid"	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen ta fram förslag på förändrade riktlinjer för att införa en ny form av sysselsättning inom socialpsykiatri samt i samband med detta göra en översyn av ersättningsystemet för sysselsättning	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla en modell för verksamhetsuppföljning för samtliga verksamheter inom socialtjänsten oavsett regiform	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska i samarbetet med socialnämnden och utbildningsnämnden fullt ut implementera SAMS-modellen för att verka för en obruten skolgång för placerade barn	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Stadsdelsnämnderna ska inrätta strategisk funktion för samverkan skola-socialtjänst-polis-civilsamhälle	2021-01-01	2021-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med utbildningsnämnden och socialnämnden implementera modellen för skolsociala team i hela staden och utöka socialtjänstens närvaro i skolan	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Stadsdelsnämndernas ska tillsammans med socialnämnden utreda förutsättningarna för att samlokalisera socialsekreterare och polis i stadens lokalpolisområden	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Utbildningsnämnden, stadsdelsnämnderna och socialnämnden ska utveckla samverkan kring barn som riskerar att föras utomlands i syfte att ingå barnäktenskap eller könsstympning	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: Farstas invånare lever i relationer fria från våld

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Fler av Farstas invånare får stödinsatser från förvaltningen när våld i nära relationer förekommer.
- Fler barn som upplever våld ska få stöd.
- Fler våldsutövare får stöd att förändra sitt beteende
- Förvaltningens medarbetare agerar vid misstanke om våld i nära relationer

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kunskapsutbyte RVT och RVC	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Stärka chefssamverkan och kunskapsutbyte mellan RVT och RVC inom förvaltningarna i klustret för RVC sydost i syfte att uppnå gemensam verksamhetsutveckling	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: Farstas invånare lever utifrån sina olika behov och förutsättningar ett självständigt liv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Färre barn och ungdomar återkommer inom ett år efter avslutad insats.
- Allvarssamtal hålls med alla barn och unga som första gången anmäls för brott.
- Fler barn får bättre hjälp genom individmöten inom Barn i behov av särskilt stöd (BUS).
- Fler personer med missbruksproblem som söker stöd och hjälp fullföljer sin individuella planering.
- Fler personer aktuella inom socialpsykiatri skattar sin situation bättre i uppföljningen i DUR.
- Fler orosanmälningar från förskolan till socialtjänsten återkopplas för att identifiera fler barn i riskzon.
- Fler barn och unga vars föräldrar får insatser från socialtjänsten erbjuds stödsamtal.
- Fler vuxna biståndstagare återkopplar upplevelse av förbättrad situation av sina beviljade insatser.
- Fler unga brottsoffer får stöd av socialtjänsten att våga anmäla och våga vittna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Fortsätta projektet med stärkt tidigt stöd i samverkan för att öka stödet till barnfamiljer med barn i åldern 0-6 år i samarbete med sociala barn- och ungdomsvården, öppna förskolan och landstingets verksamheter BMM, BVC och vårdcentral.	2020-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: Invånare med fysisk eller psykisk funktionsnedsättning ges insatser av hög kvalitet

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Invånare med funktionsnedsättningar som ansöker om bistånd ska uppleva ett gott bemötande.
- Förvaltningens verksamheter är tillgängliga.
- Brukare inom nämndens verksamheter upplever en ökad trygghet och delaktighet.
- Alla brukare inom funktionsnedsättning har godkända och aktuella genomförandeplaner

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Då brukarundersökningen som de flesta indikatorer utgår ifrån inte genomfördes 2021, görs bedömningen utifrån de samlade resultat som äldreomsorgen uppnått relaterat till verksamhetsmålet, men också på det arbete i såväl kärnverksamhet som verksamhetsutveckling som gjorts under den under året fortgående pandemin. Inom samtliga områden som brukarundersökningen mäter har förvaltningen genomfört insatser och åtgärder under året för att förbättra invånarnas upplevelse och möjligheter. De två indikatorer som inte uppnås alls är andel digitala inköp i hemtjänsten och andel smarta lås i hemtjänsten. Digitala inköp efterfrågas inte av våra hemtjänstkunder och deras självbestämmande är ett övergripande mål. Införandet av smarta lås har fördröjts, men förvaltningen har gjort alla förberedelser och är beroende av andra aktörer i det här läget.

Äldrevänlig stad

Som ett led i att göra Stockholm till en mer äldrevänlig stad har förvaltningen involverat seniora kvinnor och män i trygghetsinventeringen inom ramen för arbetet med platsamverkan i Hökarängen, totalt 48 seniorer har intervjuats hittills. Vi har också startat en arbetsgrupp från flera avdelningar för att bättre samordna det preventiva seniorarbetet. Arbetsgruppen utgår bland annat från stadens strategi för en äldrevänlig stad. Förvaltningens öppna seniorverksamhet är också ett bidrag till att göra Stockholm till en äldrevänlig stad. Mer om den öppna seniorverksamheten under 2.4.

Hälso- och sjukvård

Inom nämndens äldreomsorg har arbetet med att säkerställa en god hälso- och sjukvård genom den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen inneburit arbete med utredning, behovsbedömning, direkta insatser i form av behandling, träning, aktiviteter, handledning, råd, stöd och dokumentation samt utprovning av individuella hjälpmedel. Vidare har kvalitetsregister används såsom Senior alert, palliativa registret, registret för Beteendemässiga Psykiska Symptom vid Demens, BPSD och SveDem, ett verktyg för likvärdig och bästa behandling av personer med demenssjukdom.

Inom vård- och omsorgsboendena upprättas individuella hälsoplaner. Vården utgår ifrån boendes förutsättningar, resurser och behov. Det innebär ett samspel mellan boende, närstående samt hälso- och sjukvårdspersonal.

Under januari presenterades inspektionen för vård- och omsorg, IVO, sin granskning av hälso- och sjukvården vid vård- och omsorgsboenden under pandemin. Edö var ett av 98 boenden som

genomgick en så kallad fördjupad granskning. Resultatet av granskningen visade inte på några brister hos Edö. Edö var ett av endast två boenden inom staden som genomgick granskningen utan uppmärksammade brister.

En revision har genomförts under hösten av PwC på uppdrag av stadens revisionskontor. Revisionen har granskat hälso- och sjukvårdsansvaret vid vård- och omsorgsboenden. Rapporten har ännu inte delgivits förvaltningen.

Arbetet med att utveckla den palliativa vården inom vård- och omsorgsboenden har fortsatt under året. Stöd i utvecklingen har hämtats från bland annat Palliativt kunskapscentrum. Det stadsövergripande arbetet utifrån det gemensamma budgetuppdraget om palliativ vård i SÄBO har utretts av Äldrecentrum på uppdrag från äldrenämnden. Utredningen visar på tre utvecklingsområden inom stadens särskilda boenden för äldre: bredda och använda befintlig palliativ kompetens, stärka ett proaktivt palliativt förhållningssätt och stärka ledarskapet och skapa en organisation som främjar ett palliativt förhållningssätt.

Ett nytt arbetssätt har under året introducerats för enhetschefer, där ett kollektivt lärande av enskilda negativa hälso- och sjukvårdshändelser används för att motverka att händelser upprepas på andra enheter. Under det gångna året har arbetssättet enbart rört händelser som utretts av MAS. Styrgruppen för hälso- och sjukvård har tagit fram en rutin för att även andra potentiellt lärande utifrån hälso- och sjukvårdsavvikelser på ett strukturerat sätt ska lyftas på enhetschefsnivå.

Under hösten har ett nytt beslutsstöd, ViSam samt en strukturerad modell för informationsöverföring, SBAR, implementerats för sjuksköterskor. Beslutsstödet enligt ViSam är ett verktyg som används av sjuksköterskan inom kommunal vård och omsorg när hälsotillståndet försämras hos en patient. Syftet är att bedömningen ska bli strukturerad, patienten ska få vård på optimal vårdnivå och att informationsöverföringen till nästa vårdgivare säkras. ViSam och SBAR används nu av sjuksköterskor på samtliga enheter: Edö, Postiljonen och Ängsö.

Ett strukturerat arbete har pågått inom nämndens äldreomsorg sedan 2019 med tydligt stöd och uppföljning av egenkontrollplaneringen, och implementeringen av ledningssystemet har kommit långt. Etablerade och dokumenterade egenkontroller har funnits på plats avseende exempelvis basala hygienrutiner och andra viktiga moment som vid pandemins utbrott visat sig vara kritiska.

Med hänvisning till rådande omständigheter med Covid-19 kan tilläggas att verksamheterna fortsatt har haft följsamhet till rådande riktlinjer och krav gällande skyddsutrustning. Beredskap för att ställa om arbetssätt och utförande av arbetsmoment har fortsatt varit aktuellt inom förvaltningens enheter. För att skydda de boende och sig själva har medarbetare som arbetar nära boende under större delen av året fortsatt att arbeta i både munskydd och visir. I mitten av juli kom dock vissa lättnader vad gäller riktlinjer för skyddsutrustning men i decembermånad återinfördes de återigen. Efter våren har ingen boende i förvaltningens verksamhet insjuknat i Covid -19. Samtliga boende/äldre inom förvaltningens vård- och omsorgsboenden har erbjudits vaccination i tre doser och samtliga som tackat ja är vaccinerade.

Brukarundersökning

Socialstyrelsen har under året inte genomfört undersökningarna inom äldreomsorgen "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen". Undersökningarna har tidigare genomförts för vård- och omsorgsboenden samt för hemtjänsten. Uppföljningen av indikatorerna har för hemtjänsten istället följts upp utifrån resultaten från beställarenhetens kvalitetsuppföljning på individnivå. Då kvalitetsuppföljningen fördröjts på vård- och omsorgsboenden och endast cirka 23 procent har följts upp i nuläget är underlaget osäkert.

Brukarundersökningen för dagverksamheter har genomförts under år 2021. För Edö dagverksamhet visar resultatet att samtliga deltagare är trygga i och nöjda med verksamheten.

Inom beställarenheten har en egen undersökning gällande bemötande genomförts. Undersökningen visar att de äldre upplever ett gott bemötande och känner sig delaktiga i sina beslut.

Mat, nutrition och måltidsupplevelse

Inom förvaltningens vård- och omsorgsboenden har arbetet med hjälp av kostombuden och dietist med fokus på måltiden och måltidsmiljö fortsatt under året. Arbetet syftar till att skapa förutsättningar för att de äldre ska uppleva sig nöjda med måltidsupplevelsen.

Inom vård- och omsorgsboendena har lokala rutinerna för mat och måltider tagits fram. Rutinerna har utgångspunkt i Mat- och måltidspolicyn med tillhörande handbok samt socialstyrelsens kunskapsstöd ”Att förebygga och behandla undernäring. Även de lokala rutinerna för livsmedelshygien har reviderats.

Förvaltningens dietist har under året besökt ett antal kök på enheterna under lunchmåltiderna. Syftet har varit att träffa personal som arbetar med uppvärmning, tillredning och servering och fånga upp frågor och funderingar. Under dessa besök har även olika frågor kring rutinerna diskuterats. Frågorna har bland annat handlat om boendes matsituation t.ex. konsistensanpassning och E-kost har lyfts under besöken och baspersonal har tagit vissa frågor vidare till sjuksköterska.

Förvaltningen har deltagit på möte med Äldreförvaltningen för att testa checklistan för mätning av matsvinn i ILS. Mätning av tallrikssvinn har genomförts och rapporterats inom äldreomsorgen under hösten.

Förvaltningens dietist har funnits med i planering och genomförande av aktiviteter kopplat till stimulansmedlen från Matlyftet. Aktiviteterna har utgjorts av så kallade temamåltiderna som har anordnats på vård- och omsorgsboendena och dagverksamheten under året. Några exempel på temamåltider har varit kräftskiva, öl och korvprovning, pingstfirande med smörgåstårta och äppelprovning. Temamåltiderna har varit uppskattade hos de boende.

Förvaltningen har under året startat upp ett samarbete med dietisterna på Primärvårdsrehab i Farsta. Samarbetet har bland annat resulterat i ett screeningprojekt inom hemtjänstenheterna. Projektet syftar till att uppmärksamma tidiga tecken på oavsiktlig viktnedgång och överrapportera nutritionsbehov för kunder vid inflytt till vård och omsorgsboenden.

Motverka social isolering och ensamhet

Inom enheterna uppmärksammas signaler som tyder på ofrivillig isolering eller ensamhet. Det uppsökande arbetet inom hemtjänstenheterna och beställarenheten har under året fortsatt med utgångspunkt i anpassade arbetsätt. Under året har hemtjänstenheterna kontinuerligt förmedlat information till kunder om de sociala aktiviteter som finns tillgängliga i Farsta, som träfflokaler i Tuben och Fagersjö.

Inom förvaltningen har under året en ny arbetsgrupp startas upp, Ett förbyggande arbete för äldre i Farsta. Inom gruppen ingår representanter för avdelningarna äldreomsorg, stadsutveckling, individ- och familj (anhörigkonsulent) samt pensionärsrådet.

Under året har hemtjänstenheterna beviljats medel för att fortsätta arbetet med att bryta ensamheten och isolering bland äldre. Projektet har varit uppskattat av de äldre som deltagit. Bland annat har projektet lett till att deltagare stimulerats till sociala kontakter genom promenader, samtal och arrangerade möten. Inom projektet har det även uppmärksammats att några vårdtagare behövt utökad hjälp av hemtjänsten vilket återkopplats till beställarenheten.

Stimulansmedel

Förvaltningen har under året beviljats flera statliga stimulansmedel. Områden som medel beviljats för är: digital utveckling, matlyftet, demens, förebygga ensamhet, psykisk hälsa och

suicidprevention.

Under året har förvaltningen även erhållit stimulansmedel för omställningen till God och nära vård. Omställningen syftar till att samordnat utveckla en modern jämlik, tillgänglig och effektiv hälso- och sjukvård, och att vården i högre grad organiseras och bedrivs med utgångspunkt från patientens behov och förutsättningar, och med primärvården som nav. Medlen har bland annat använts till en utbildningsatsning för all baspersonal inom vård- och omsorgsboendena. Sammantaget har fyra heldagars utbildning per medarbetare genomförts under hösten med fokus på att utveckla det personcentrerade arbetssättet och teamarbete. Bland annat har Clownmedicin föreläst och deltagit i verksamheterna.

Agenda 2030

Inom verksamhetsområdet uppfylls följande målområden inom Agenda 2030: 2; Ingen hunger 3; God häls och välbefinnande, punkt 4; God utbildning för alla och punkt 5; Jämställdhet och 12; Hållbar konsumtion och produktion.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen				67 %	70 %	Tas fram av nämnd	2021
<p>Analys</p> <p>Resultat 90 procent (grön markering) Resultatet har hämtats från kvalitetsuppföljningen på individnivå och utgår från 40 svar. Resultatet har baserats på svar på följande fråga: Är du nöjd med måltidssituationerna?</p> <p>Brukarundersökning för år 2021 har inte genomförts av Socialstyrelsen. I brukarundersökningen ställs andra frågor än i kvalitetsuppföljningen. Årsmålet för år 2021 är satt utifrån tidigare resultat på ställda frågor i brukarundersökningen. På grund av att resultatet baserats på andra mått kan utfallet ha påverkats.</p> <p>Inom förvaltningens vård- och omsorgsboenden har arbetet med hjälp av kostombuden och dietist med fokus på måltiden och måltidsmiljö fortsatt under året. Arbetet syftar till att skapa förutsättningar för att de äldre ska uppleva sig nöjda med måltidsupplevelsen.</p> <p>Inom vård- och omsorgsboendena har lokala rutiner för mat och måltider tagits fram under året. Rutinerna har utgångspunkt i Mat- och måltidspolicyn med tillhörande handbok samt socialstyrelsens kunskapsstöd "Att förebygga och behandla undernäring. Även de lokala rutinerna för livsmedelshygien har reviderats.</p>							
  Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra				53 %	55 %	Tas fram av nämnd	2021
<p>Analys</p> <p>Resultat 80 procent (grön markering) Resultatet har hämtats från kvalitetsuppföljningen på individnivå och utgår från 40 svar. Resultatet har baserats på svar på följande fråga: Får du komma ut i den utsträckning som du önskar?</p> <p>Brukarundersökning för år 2021 har inte genomförts av Socialstyrelsen. I brukarundersökningen ställs andra frågor än i kvalitetsuppföljningen. Årsmålet för år 2021 är satt utifrån tidigare resultat på ställda frågor i brukarundersökningen. På grund av att resultatet baserats på andra mått kan utfallet ha påverkats.</p> <p>Under året har all baspersonal utbildats inom personcentrerat arbetssätt och teamarbete. Totalt har utbildningen omfattat fyra heldagar. Syftet med utbildningen är att utveckla ett gemensamt synsätt med utgångspunkt i en anpassad och behovsstyrd omsorg utifrån den enskildes önskemål.</p>							
  Andel digital nattillsyn i hemtjänsten	100 %				0 %	Tas fram av nämnd	2021
<p>Analys</p> <p>Ingen digital nattillsyn har installerats inom Farstas kommunala hemtjänst under år 2021. Äldrenämnden ansvarar för eventuellt införande.</p>							
  Andel digitala inköp i hemtjänsten	0 %				5 %	Tas fram av nämnd	2021
<p>Analys</p>							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Hemtjänstenheterna i egen regi har under året inte genomfört några digitala inköp. Digitala inköp efterfrågas inte av kunder inom hemtjänst.							
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten				85 %	86 %	86 %	2021
Analys Resultat 80 procent, gulmarkerad. Resultatet har hämtats från kvalitetsuppföljningen på individnivå och utgår från 79 svar. Resultatet har baserats på svar på följande frågor: Har du deltagit i planeringen för hur den beviljade hjälpen ska utföras? och Får du hjälpen så som ni kommit överens om? Brukarundersökning för år 2021 har inte genomförts av Socialstyrelsen. I brukarundersökningen ställs andra frågor än i kvalitetsuppföljningen. Årsmålet för år 2021 är satt utifrån tidigare resultat på ställda frågor i brukarundersökningen. På grund av att resultatet baserats på andra mått kan utfallet ha påverkats. Inom hemtjänstenheterna i egen regi jobbar man med att utveckla arbetet med ramtid, för att öka kundernas delaktighet och möjlighet att påverka.							
  Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende				80 %	80 %	78 %	2021
Analys Resultat 80 procent (grön markering) Resultatet har hämtats från kvalitetsuppföljningen på individnivå och utgår från 40 svar. Resultatet har baserats på svar på följande fråga: Har du möjlighet att påverka hur hjälpen utförs? Brukarundersökning för år 2021 har inte genomförts av Socialstyrelsen. I brukarundersökningen ställs andra frågor än i kvalitetsuppföljningen. Årsmålet för år 2021 är satt utifrån tidigare resultat på ställda frågor i brukarundersökningen. På grund av att resultatet baserats på andra mått kan utfallet ha påverkats. Under året har all baspersonal utbildats inom personcentrerat arbetssätt och teamarbete. Totalt har utbildningen omfattat fyra heldagar. Syftet med utbildningen är att utveckla ett gemensamt synsätt med utgångspunkt i en anpassad och behovsstyrd omsorg utifrån den enskildes önskemål.							
 Andel smarta läs i hemtjänsten	0 %				100 %	Tas fram av nämnd	2021
Analys Införandet har fördröjts men är påbörjat. Förvaltningen har gjort alla förberedelser som krävs men är beroende av andra aktörer. Det är äldreförvaltningen som leder arbetet. Införande kommer att ske under år 2022.							
  Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten				79 %	80 %	Tas fram av nämnd	2021
Analys Resultat 82 procent (grön markering) Resultatet har hämtats från kvalitetsuppföljningen på individnivå och utgår från 79 svar. Resultatet har baserats på svar på följande fråga: Hur tryggt eller otryggt känns det att bo hemma med stöd av hemtjänsten? Brukarundersökning för år 2021 har inte genomförts av Socialstyrelsen. I brukarundersökningen ställs andra frågor än i kvalitetsuppföljningen. Årsmålet för år 2021 är satt utifrån tidigare resultat på ställda frågor i brukarundersökningen. På grund av att resultatet baserats på andra mått kan utfallet ha påverkats. Inom hemtjänst enheterna har arbetet med kvalitet varit centralt under året och bland annat har enheterna fokuserat på att höja personalkontinuiteten inom verksamheterna. Enheterna har även arbetat aktivt med att minska andelen timanställda vilket har gett ett gott resultat.							
  Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende				89 %	89 %	Tas fram av nämnd	2021
Analys Resultat 83 procent (gul markering) Resultatet har hämtats från kvalitetsuppföljningen på individnivå, och utgår från 40 svar. Resultatet har baserats på svar på följande fråga: Hur tryggt eller otryggt känns det på ditt äldreboende? Brukarundersökning för år 2021 har inte genomförts av Socialstyrelsen. I brukarundersökningen ställs andra frågor än i kvalitetsuppföljningen. Årsmålet för år 2021 är satt utifrån tidigare resultat på ställda frågor i brukarundersökningen. På grund av att resultatet baserats på andra mått kan utfallet ha påverkats. Under året har all baspersonal utbildats inom personcentrerat arbetssätt och teamarbete. Totalt har utbildningen omfattat fyra heldagar. Syftet med utbildningen är att utveckla ett gemensamt synsätt med utgångspunkt i en anpassad och behovsstyrd omsorg utifrån den enskildes önskemål.							

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet	100 %	100 %	100 %	91 %	93 %	93 %	2021
Analys Denna rapport visar resultaten för personer med beslut om dagverksamhet i SDN Farsta							
  Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst				85 %	86 %	86 %	2021
Analys Resultat 82 procent, gulmarkerad. Resultatet har hämtats från kvalitetsuppföljningen på individnivå och avser av Farsta stadsdelsnämnd beviljade insatser i hemtjänst, d.v.s inte enbart egen regi. Resultatet utgår från 278 svar. Resultatet har baserats på svar på följande frågor: Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med den hemtjänst du har? Brukarundersökning för år 2021 har inte genomförts av Socialstyrelsen. I brukarundersökningen ställs andra frågor än i kvalitetsuppföljningen. Årsmålet för år 2021 är satt utifrån tidigare resultat på ställda frågor i brukarundersökningen. På grund av att resultatet baserats på andra mått kan utfallet ha påverkats. Inom hemtjänst enheterna har arbetet med kvalitet varit centralt under året och bland annat har enheterna fokuserat på att höja personalkontinuiteten inom verksamheterna. Enheterna har även arbetat aktivt med att minska andelen timanställda vilket har gett ett gott resultat.							
  Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende				84 %	84 %	82 %	2021
Analys Resultat 91 procent (grön markering) Resultatet har hämtats från kvalitetsuppföljningen på individnivå och utgår från 40 svar. Resultatet har baserats på svar på följande fråga: Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende ? Brukarundersökning för år 2021 har inte genomförts av Socialstyrelsen. I brukarundersökningen ställs andra frågor än i kvalitetsuppföljningen. Årsmålet för år 2021 är satt utifrån tidigare resultat på ställda frågor i brukarundersökningen. På grund av att resultatet baserats på andra mått kan utfallet ha påverkats. Under året har all baspersonal utbildats inom personcentrerat arbetssätt och teamarbete. Totalt har utbildningen omfattat fyra heldagar. Syftet med utbildningen är att utveckla ett gemensamt synsätt med utgångspunkt i en anpassad och behovsstyrd omsorg utifrån den enskildes önskemål.							
  Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod	12,8			12,9	12	Max 10 personer	2021
Analys Hemtjänstenheterna i egen regi har under året arbetat aktivt för att förbättra personalkontinuiteten. Arbetet kommer att fortsätta under år 2022.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnden, äldrenämnden och stadsdelsnämnderna utreda ansvarsfördelning och kostnadsansvar för personer över 65 år i behov av insatser från individ- och familjeomsorgen eller socialpsykiatri	2021-01-01	2021-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna se över indikatorerna utifrån såväl ett äldre- som ett verksamhetsperspektiv inom äldreomsorgen i syfte att i samband med Essets införande komplettera eller ersätta underlagen för desamma, eller ändra indikatorer inom verksamhetsområdet	2021-01-01	2021-12-31	
  Kommunstyrelsen ska i samråd med äldrenämnden och stadsdelsnämnderna bedriva ett strategiskt utvecklingsarbete kring personal- och kompetensförsörjning inom äldreomsorgen samt vid behov i samverkan med arbetsmarknadsnämnden	2021-01-01	2021-06-30	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Kommunstyrelsen ska tillsammans med äldrenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur avtals- och verksamhetsuppföljningen inom äldreomsorgen ska organiseras	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samarbete stadsdelsnämnderna och Micasa genomföra en utredning av hörselmiljöerna på stadens äldreboenden och att ta fram förslag på förbättringsåtgärder	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samarbete med idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna vidareutveckla det förebyggande och uppsökande arbetet i syfte att säkerställa en stadsgemensam bottenplatta	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ta fram och införa ett obligatoriskt introduktions- och traineeprogram för enhetschefer inom äldreomsorgen	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna undersöka förutsättningarna för att driva viss profilboende-verksamhet i egen regi	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra ett pilotprojekt med daglig verksamhet för personer med lättare intellektuell funktionsnedsättning integrerad på ett av stadens äldreboenden	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna pilottesta elektroniska inkontinensutredningshjälpmedel i syfte att utreda om ett breddinförande är lämpligt.	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och införa utsedd biståndshandläggare inom äldreomsorgen	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda efterfrågan av äldreomsorg för förvaltningsområdet judiska och romska i samråd med de berörda nationella minoriteterna	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda hur stadens hälso- och sjukvårdsorganisation kan stärkas i syfte att säkerställa likställighet och tillgång till likvärdig vård och omsorg	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna kartlägga, analysera och ge förslag på hur arbetet med geografiska team i hemtjänsten kan utvecklas för att säkerställa målet om kontinuitet om max 10 pers per 14 dagar	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska i samverkan med stadsdelsnämnderna se över hörselmiljöerna ur ett verksamhetsperspektiv inom stadens äldreomsorg	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och i samarbete med stadsdelsnämnderna göra en översyn av arbetsmiljön inom hemtjänsten	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda vilka eventuella områden inom äldreomsorgen som med fördel kan organiseras inom stadens äldreregionområden	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram en stadsgemensam bottenplatta för anhörigstöd inom äldreområdet	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram och införa en obligatorisk introduktionsutbildning för alla medarbetare inom äldreomsorgen	2021-01-01	2021-12-31	
✓ Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna testa möjligheten att genom tekniska lösningar öka rörelsefriheten för boende med demens vid vård- och omsorgsboende samt identifiera eventuella etiska problem som behöver hanteras kopplat till detta	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: Äldre i Farsta har omsorg av hög kvalitet

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

De äldre som ansöker om bistånd är nöjda med biståndshandläggarens bemötande.
 De äldre som ansöker om bistånd anser att de har insatser utformade efter sina behov.
 De äldre inom förvaltningens verksamheter har inflytande och är delaktiga i utformandet av sina insatser.
 De äldre inom förvaltningens verksamheter besväras i lägre grad av ensamhet.
 De äldre inom förvaltningens verksamhet har en patientsäker hälso- och sjukvård.
 De äldre inom förvaltningens verksamhet har en god vård i livets slutskede.
 De äldre inom förvaltningens verksamheter är nöjda med mat- och måltidssituationen.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 ♀ Andel nöjda omsorgstagare i hemtjänsten egen regi.				81 %	82 %		2021
Analys Resultat 77 procent (gul markering) Resultatet har hämtats från kvalitetsuppföljningen på individnivå och utgår från 79 svar. Resultatet har baserats på svar på följande fråga: Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med den hemtjänst du har? Brukarundersökning för år 2021 har inte genomförts av Socialstyrelsen. I brukarundersökningen ställs andra frågor än i kvalitetsuppföljningen. Årsmålet för år 2021 är satt utifrån tidigare resultat på ställda frågor i brukarundersökningen. På grund av att resultatet baserats på andra mått kan utfallet ha påverkats. Inom hemtjänst enheterna har arbetet med kvalitet varit centralt under året och bland annat har enheterna fokuserat på att höja personalkontinuiteten inom verksamheterna. Enheterna har även arbetat aktivt med att minska andelen timanställda vilket har gett ett gott resultat.							
 ♀ Andel nöjda omsorgstagare inom dagverksamhet egen regi.	100 %	100 %	100 %	94 %	95 %		2021
 ♀ Andel nöjda omsorgstagare på vård- och omsorgsboenden i egen regi.				75 %	81 %		2021
Analys Resultat 91 procent (grön markering) Resultatet har hämtats från kvalitetsuppföljningen på individnivå och utgår från 40 svar. Resultatet har baserats på svar på följande fråga: Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende? Brukarundersökning för år 2021 har inte genomförts av Socialstyrelsen. I brukarundersökningen ställs andra frågor än i kvalitetsuppföljningen. Årsmålet för år 2021 är satt utifrån tidigare resultat på ställda frågor i brukarundersökningen. På grund av att resultatet baserats på andra mått kan utfallet ha påverkats. Under året har all baspersonal utbildats inom personcentrerat arbetssätt och teamarbete. Totalt har utbildningen omfattat fyra heldagar. Syftet med utbildningen är att utveckla ett gemensamt synsätt med utgångspunkt i en anpassad och behovsstyrd omsorg utifrån den enskildes önskemål.							

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås helt.

2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv bedöms kunna uppfyllas helt. Förvaltningens näringslivsarbete har bedrivits genom dialoger, företagsbesök och kontakter med lokala företagare och fastighetsägare. Platssamverkan, trygghetsåtgärder och upprustningar ökar områdets attraktivitet, liksom samarbete mellan förvaltning, närings- och föreningsliv kring olika kulturarrangemang. Farsta är det stadsdelområde där näringslivet hade lägst andel företagskonkurser och företag på obestånd under 2021.

2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov bedöms kunna uppfyllas helt. Utbyggnadstakten av bostäder är hög i Farsta stadsdelområde och förvaltningen tar tillvara de möjligheter som finns att påverka i

riktning mot variation av upplåtelseformer och funktionsblandade områden och motverka segregation. Byggnation av 11 servicebostäder för kvinnor och män med funktionsnedsättningar pågår.

2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet bedöms kunna uppfyllas helt. Förvaltningens 14 fordon är kategoriserade som miljöbilar, förutom förvaltningens lätta lastbil. Förvaltningen har med hjälp av klimatinvesteringsmedel köpt in 16 elcyklar. Ett digitalt bokningssystem för förvaltningskontorets gemensamma elcyklar har införts. Inom förskolan är hållbart resande naturligt för verksamheterna och går i linje med den undervisning som bedrivs för att ge barnen kunskaper om en hållbar framtid.

2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring bedöms kunna uppfyllas helt. Förvaltningen har anpassat utbud och genomförande av kultur och fritidsaktiviteter för att kunna erbjuda en bred verksamhet under smittsäkra former. Sommarens utbud av lovaktiviteter blev omfattande. Sportskamp genomfördes och lockade många barn som inte tidigare varit med i idrottsförening. Trots pandemin har många förskolebarn kunnat få teaterupplevelser – ofta ute och exklusivt för den egna barngruppen. Seniorverksamheten har erbjudit utomhusaktiviteter såsom promenader i olika delar i stadsdelsområdet för att göra det lättare för äldre att delta.

2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö bedöms kunna uppfyllas helt. Förvaltningen arbetar med Farstas lokala miljö- och klimathandlingsplan som innehåller cirka 50 aktiviteter och förutsätter samverkan mellan medarbetare, andra förvaltningar eller bolag i staden. Antalet stadsodlingar fortsätter att öka, liksom andelen ekologiska livsmedelsinköp. Förvaltningen har påbörjat åtgärder för att öka den biologiska mångfalden, förbättra vattenkvaliteten i Magelungen och förbättra förmågan att hantera skyfall.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppfylls helt. Bedömningen grundas på att alla planerade aktiviteter har genomförts och att underliggande nämndmål uppnås helt.

Näringslivsfrämjande arbete

Nämnden näringslivsfrämjande arbete syftar till fler arbetstillfällen och fler företag inom stadsdelsområdet. Inför 2021 fanns indikationer på att pandemin skulle påverka näringslivet negativt. Andel arbetsställen har minskat något, men antalet anställda har ökat från 13357 till 14 489. Ökningen beror sannolikt på nyinflyttade verksamheter inom polismyndigheten, utbildning och vård och omsorg. Farsta är det stadsdelsområde i staden där näringslivet hade lägst andel företagskonkurser och företag på obestånd under 2021.

I februari 2021 medverkade förvaltningen vid stadens företagardialog med företagare i Farsta stadsdelsområde som arrangerades av Stockholm Business Region (SBR). Cirka 50 personer som representerade en bredd av företag deltog och flera frågor diskuterades, bland annat trafiksituationen, snöröjning, platssamverkan, trygghet och stadsutvecklingsfrågor. Förvaltningen har gemensamt med övriga förvaltningar och bolag arbetat vidare med de frågor som uppkom på mötet .

Förvaltningens näringslivsarbete utgår från stadens nya näringslivspolicy och de tre

fokusområden som stadsdelsnämnden är berörd av. Förvaltningen har bland annat bidragit med input till SBR:s (Stockholm Business region) arbete med en modell för en stadsgemensam central funktion för lokal näringslivsutveckling (fokusområde 1 Stimulera tillväxt och företagsamhet). Förvaltningen har också bidragit med praktiska frågor i samband med företaget Mathems etablering i Larsboda verksamhetsområde med cirka tusen arbetstillfällen (fokusområde 2 Förbättrad service, tillgänglighet och myndighetsutövning).

Inom fokusområde 3 Attraktivare miljöer och bättre framkomlighet, har förvaltningen och SBR bland annat genomfört två enkätundersökningar och platsbesök hos företagen inom Larsboda och Gubbängens verksamhetsområden. 24 företag svarade på enkätundersökningen i Larsboda och sammanfattningsvis är flertalet företag nöjda med sin lokalisering. Nio företag svarar att de planerar att utöka sin personalstyrka. Undersökningen av Gubbängens verksamhetsområde fortsätter med företagsbesök under våren 2022.

Vidare med koppling till fokusområde 3 kan nämnas att förvaltningen arbetar med att stärka företagarperspektivet i stadens trygghetsarbete bland annat genom att involvera företagen i vårt arbete med platsamverkan i Hökarängen, samt vid Sköndals centrum..

Förvaltningens näringslivsarbete har bedrivits genom dialoger, företagsbesök och kontakter med lokala företagareföreningar. Vi har bland annat jobbat med företagen Mathem och Yrkesakademin och praktiska frågor som uppstått i samband med deras etableringar. Särskilt fokus har varit på samverkan med Farsta företagsgrupp som organiserar företagen i Larsboda verksamhetsområde. Frågor som berörs handlar om hur området kan utvecklas vidare gällande tillgänglighet för besökare och personal, rent, snyggt och tryggt, samt områdets fortsatta inriktning och utveckling som verksamhetsområde.

Förvaltningen har skickat ut välkomstbrev till 109 nya företag i Farsta och två nyhetsbrev till stadsdelsområdets företagare .

Förvaltningen har under sommaren i samarbete med lokalt näringsliv och föreningsliv arrangerat covid-säkra musik- och dansuppvisningar i Gubbängens centrum, Hökarängens centrum, på Kastanjetorget i Hökarängen, Sköndals centrum och vid Stieg Trenters torg i Farsta strand. På Kastanjetorget i Hökarängen har vi tillsammans med Kungliga Tekniska Högskolan och lokala företagare genomfört en utställning i form av kreativa sittgrupper på torget. Under sommaren har också feriearbetande ungdomar städade extra vid flera av stadsdelens lokala centrum och verksamhetsområden. Syftet med arrangemangen och ferieungdomarnas städning är att våra lokala centrum och torg ska bli mer levande, trivsamma och trygga för handel och besökare.

Stadsdelsnämndens utvecklings- och näringslivsråd (FUN) har sammanträtt tre gånger under året samt genomfört ett frukostseminarium med stadsdelsområdets företagareföreningar. Rådet har genomfört företagsbesök på Yrkesakademin och JMW bygg i Larsboda verksamhetsområde.

Agenda 2030

Delar av vårt lokala näringslivsarbete syftar till att öka tryggheten och trivselen i våra lokala centrum och företagsområden. Fler kvinnor än män upplever otrygghet utomhus särskilt på kvällar. Vi bedömer därför att det näringslivsarbete som ökar den upplevda tryggheten också bidrar till ökad jämställdhet. Det arbete som görs inom detta målområde bidrar till uppfyllelse av mål 8 och 9 inom Agenda 2030.

Nämndmål: Farsta har ett attraktivt företagsklimat

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Fler arbetstillfällen i Farsta
- Fler företag i Farsta
- Miljön vid lokala centrum och verksamhetsområden är trygg och välskött
- Förvaltningen har en regelbunden dialog med lokala företagare
- Företagen bedömer förvaltningens service som god

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Arsmål	KF:s årsmål	Period
 Antal anställningar i Farsta	14 489			13 357	13 000		2021
 Farstas arbetsplatskvot jämfört med likvärdiga stadsdelar	0,62			0,61	0,62		2021
Analys Områdesdatabasens senaste statistik är från 2019.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Nämndens utvecklings- och näringslivsråd ska tillsammans med stadsdelsförvaltningen genomföra möten med det lokala näringslivet.	2021-01-01	2021-11-30	
 Stadsdelsförvaltningen ska bidra med det lokala perspektivet i SBR:s uppdrag att utveckla Larsboda verksamhetsområde.	2020-01-01	2021-11-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås helt då underliggande nämndmål och förväntade resultat uppnås och planerat arbete genomförs utan avvikelser.

Utbyggnadstakten av bostäder är hög i Farsta stadsdelsområde och förvaltningen tar tillvara de möjligheter som ges att påtala behovet av en variation av upplåtelseformer för att minska segregationen. Förvaltningen bevakar också att områden blir funktionsblandade genom att ge plats för näringsliv. Samverkan med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret pågår kontinuerligt för att förvaltningen ska ha överblick över bostadsbyggandet i stadsdelsområdet.

Förvaltningen planerar flera byggprojekt enligt verksamhetens kommande behov till följd av bostadsbyggande och befolkningsförändringar i stadsdelsområdet. Förvaltningens byggprojekt planeras och utformas i samarbete med berörd verksamhet. Samtliga projekt för nya förskolor och LSS-bostäder fortgår enligt plan.

Fastighetsägaren Familjebostäder har informerat att de 2023-2024 kommer att riva fastigheten där mötesplats Fagersjö ligger och ersätta med nya bostadshus. Förvaltningen har tillsammans med Familjebostäder arbetat fram olika förslag till nya lokaler i bottenvåningen av det nya huset.

Förskolan i Farsta byggs ut i takt med bostadsbyggandet och antalet förskoleplatser täcker behoven. Förvaltningen samverkar med stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och byggbolag som har fått markanvisning i Farsta kring planering av flera nya förskolor i samband med nybyggnation. I samverkan med SISAB pågår även planering av rivning av flera äldre förskolor för att ersättas av större och som motsvarar dagens krav på förskolelokaler.

Regnbågens förskola i Tallkrogen med plats för tre avdelningar har stängts då lokalerna är äldre och nedslitna. Förskola kommer att rivras 2022 för att ge plats för en ny förskola med åtta avdelningar som är planerad vara klar för inflyttning 2023. Hela Regnbågens kvarvarande barngrupp har flyttat till Hindens förskola. Barnen som går på Bullerbyns förskola kommer att flytta till nya Regnbågen och Tallkrogens skola kommer att få ta över förskolans gamla lokaler.

En ny förskola om sex avdelningar är under uppförande i Perstorp som förväntas få ett tillskott av barn till följd av nybygge av flerfamiljshus i området.

Byggnation och uppstart av 11 servicebostäder i Hökarängen för personer med funktionsnedsättningar. Projektet försenades under året och den första etappen flyttade in i oktober och etapp 2 flyttade in december.

Jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv behöver finnas med i stadsutvecklingsprojekt. Det är något som förvaltningen bevakar både när vi har detaljplaner på samråd och när nya verksamhetslokaler ska utformas,

Agenda 2030

Det arbete som görs inom detta målområde bidrar till uppfyllelse av mål 11 inom Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	11			0	11	Tas fram av nämnd	2021

Nämndmål: I Farsta byggs den kommunala verksamheten ut i takt med förändrade behov

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förvaltningen lämnar in intresseanmälningar för förskolor samt bostäder enligt LSS och socialtjänstlagen i de relevanta planprocesser som startar i stadsdelen.
- Antalet lägenheter för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning ökar.
- Antalet förskoleplatser täcker behoven

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås helt då underliggande nämndmål och förväntade resultat uppnås och planerat arbete genomförts utan avvikelser.

Antalet bilar i förvaltningen är totalt 14 stycken. För ett år sedan var motsvarande siffra 15.

Under året har en personbil överlåtits till Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning.

Förvaltningen har nu 12 personbilar, en lätt lastbil och en mindre buss för transporter inom daglig verksamhet. Fordonen är kategoriserade som miljöbilar, förutom förvaltningens lätta lastbil. Eco-drive-körning tillämpas inom hemtjänstenheterna.

Förvaltningen har sökt och fått klimatinvesteringsmedel för 16 elcyklar. Ytterligare sju elcyklar samt fyra vanliga cyklar har köpts in av enheterna för hemtjänst och boendestödet i Gubbängen. Andelen medarbetare inom hemtjänsten som cyklar har ökat.

Förvaltningen har också infört ett digitalt bokningssystem för förvaltningskontorets gemensamma elcyklar. Receptionen ansvarar för systemet och har hand om nycklar, batterier etcetera. Bokningsmöjligheten syftar till att tillgängliggöra cyklarna för fler och gör det enklare att administrera användningen av cyklarna.

Inom förskolan är hållbart resande naturligt för verksamheterna och går i linje med den undervisning som bedrivs i förskolan för att ge barnen kunskaper om en hållbar framtid.

Digitala möten har blivit en vardag till följd av pandemin och ersätter många resor i tjänsten. Stadsdelsförvaltningen har inte tagit fram en reviderad resepolicy som uppdrogs i nämndens verksamhetsplan. Vi inväntar en uppdaterad resepolicy från kommunfullmäktige.

Agenda 2030

Förvaltningen gör bedömningen att vår omställning till hållbara transporter inte påverkar våra anställda kvinnor och män i olika omfattning. Det arbete som görs inom detta målområde bidrar till uppfyllelse av mål 11, 13 och 15 inom Agenda 2030.

Nämndmål: Hållbara transporter prioriteras inom nämndens verksamheter

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Andelen miljöbränsle ökar av totala förbrukningen av drivmedel
- Fler digitala möten ersätter icke-hållbara resor i förvaltningens verksamheter.
- Beställningar/transporter samordnas
- Miljökrav ställs vid upphandling.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel miljöbilar i stadens bilflotta	92,86 %			93,33 %	93,33 %		VB 2021
Analys Andelen miljöbilar har sjunkit på grund av att antalet bilar i förvaltningen har minskat från 15 till 14 fordon totalt.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsförvaltningen ska ta fram ett förslag på reviderad resepolicy	2020-01-01	2021-10-31	Avvikelse

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås helt då nämndens planerade arbete och aktiviteter genomförts, underliggande nämndmål uppnås, sex av tio underliggande årsmål uppnås helt, tre uppnås delvis och endast ett uppnås inte.

Öppna mötesplatser för barn, föräldrar och unga

Under våren och sommaren låg fokus för förvaltningens fritidsgårdar, parklekar och öppna förskolor på smittsäker verksamhet till stor del utomhus. Fram till semesterperioden hade förvaltningen öppet en extra fritidsgård på fredagar för att klara att ta emot alla besökare, utan att det blev för trångt. Under höstterminen har parklekarna, öppna förskolorna och fritidsgårdarna

återigen öppnat upp verksamheten inomhus. Vi ser under hösten ett minskat besöksantal på en del av fritidsgårdarna, som bedöms bero på upplevd otrygghet och oroligheter i vissa stadsdelar. Vår verksamhet för unga med intellektuella funktionsnedsättningar *Morris extra stöd* har tappat en del besökare under pandemin. Främst är det svårt att nå och behålla de yngsta deltagarna. Det har även varit svårt att med digital verksamhet nå den målgrupp som inte kan läsa och skriva.

Lovverksamhet

Sammanlagt deltog 11 344 barn och unga på de lovaktiviteter som förvaltningen arrangerade under 2021 i samverkan med idrottsförvaltningen, kulturförvaltningen och det lokala föreningslivet, varav 5 274 var flickor och 6 070 var pojkar. Motsvarande siffra 2020 var 7 255 och före pandemin 2019 var siffran 9150. Vi bedömer att ökningen förklaras med att förvaltningens budgetläge 2021 har möjliggjort extrasatsningar på lovverksamhet samt att vår marknadsföring har förbättrats. På en skala av 1-10 så uppskattar medarbetarna deltagarnas nöjdhet till 9. Motsvarande siffra 2020 var 8,6 vid våra utvärderingar av lovprogram.

För första gången genomförde förvaltningen 2021 ett samlat kulturprogram med 37 programpunkter i stadsdelens parker och på torg. Sång- och musikframträdanden genomfördes bland annat av feriearbetare, som också uppträdde vid äldreboenden.

Sportscamp

Även i år genomfördes Sportscamp med coronaanpassningar – mindre grupper, fler samlingsställen och extra ungdomsledare. Över 115 ferieungdomar har jobbat med Sportcamp i år. 665 barn deltog på Sportscamp – 49,8 procent pojkar och 50,2 procent flickor. Vår utvärdering visar att 85 barn som deltog i år aldrig tidigare varit med i en idrottsförening. I verksamhetsplanen gav nämnden förvaltningen i uppdrag att bredda deltagandet på Sportscamp, fler flickor och pojkar från Fagersjö skulle lockas att delta. 2020 deltog endast tre barn från Fagersjö, 2021 var motsvarande siffra 33 barn.

Föreningssamverkan

Under höstterminen har förvaltningen i samverkan med FOC Farsta fotboll bedrivit öppen spontanfotbollsverksamhet i inomhushallarna vid Farsta IP, lördagskvällar för ungdomar i högstadi- och gymnasieåldern. Verksamheten har lockat cirka 100 ungdomar vid varje tillfälle. Polis, fältassistenter, väktare med flera vittnar om färre incidenter och en lugnare miljö i centrum under lördagskvällarna. Stadsdelsnämnden beslutade 2021 om en treårig överenskommelse med föreningen kring lördagsfotbollen.

Under höstterminen har förvaltningen i samverkan med Löparakademien genomfört ett tioveckorsprogram för ungdomar med löpträning, workshops och föreläsningar. Verksamheten har nått 30 ungdomar i 15-16 årsåldern.

Nämndens ordinarie föreningsbidrag om sammanlagt 500 000 kronor har beviljats till 30 föreningar. Under hösten fördelade nämnden även ett extra föreningsbidrag om 952 000 kronor till 17 föreningar. Föreningar i Farsta svarar 8,1 på en tiogradig skala när de uppskattar hur nöjda de är med informationen kring föreningsbidrag, motsvarande siffra 2020 var 7,5. Nämnden har tagit beslut om nya villkor för föreningsbidrag för att anpassa till kommunfullmäktiges stadsövergripande riktlinjer för förenings- och kulturbidrag. Förvaltningen har i och med det också uppdaterat de skriftliga rutinerna för kontroll och uppföljning i syfte att säkerställa att de föreningar som beviljas stöd arbetar utifrån demokratiska principer.

Under hösten genomförde förvaltningen ett öppet hus för föreningar i Farsta för att ge råd och stöd. En inbjuden föreningsteknikexpert samt ledamöter från nämndens råd för demokrati-, integrations- och föreningsfrågor (DIF) deltog. Totalt 10 föreningar deltog. DIF har sammanträtt fyra gånger under året.

Mötesplats Fagersjö

Utöver fritidsgård, öppen förskola, parklek och öppen seniorverksamhet har Mötesplats Fagersjö haft begränsad publik verksamhet under året på grund av pandemin. Flera av de föreningar som varit verksamma i huset har lämnat återbud då haft svårt få deltagare. Trots pandemin har föreningslivet i huset ändå bland annat erbjudit nya kurser i babyrytmik, balett, linedance och capoeira. Mötesplats Fagersjö och verksamheten med stadsdelsmammor har ingått samarbete med Konsthall C med syfte att skapa kulturscener för nyanländas konst-och kulturarbetare.

Öppen seniorverksamhet

Den öppna seniorverksamheten har erbjudit olika aktiviteter inomhus under hösten samt promenader och qigong utomhus. Verksamheten har även erbjudit samtal och kultur via telefonen, e-post. Under hösten gjordes bussutflykter till Nynäshamn, Lida och Tyresta nationalpark. Seniorverksamheten beviljades medel för projektet *Matlyftet* och med dessa kunde seniorverksamheten arrangera fem olika luncher/middagar med olika teman. En av dessa var en gemensam middag för seniorer och ungdomar en fredagskväll på Tuben. Seniorverksamhetens kör "Tuben singers" hade en julkonsert på Fanfaren i december. Andelen män bland besökarna till öppen seniorverksamhet har ökat under året.

Kultur i våra verksamheter

Alla barn i förskolan har fått se minst två teaterföreläsningar under 2021. Förvaltningen har samarbetat med kulturförvaltningen och olika lokala scener. Det blev sammanlagt 133 föreläsningar har visats för cirka 2 300 förskolebarn. Flera föreläsningar har spelats ute på barnens förskolegårdar. Utöver det ordinarie utbudet så har vi genom samarbete med Dansistan kunnat erbjuda föreläsningar på lokala scener dit barnen fått åka med abonnerade bussar. På en skala av 1-4 så uppskattar medarbetarna barnens nöjdhet till 3,81.

Förvaltningens mångåriga samarbete med Konsthall C kunde trots pandemin genomföras även i år. 60 pedagoger inom förskolan har fått kompetensutveckling inom konstpedagogik och cirka 500 femåringar har deltagit i workshops med konsthallens pedagoger. Allt resulterade i en konstutställning på temat fladdermöss.

För Farstabor med insatser inom äldreomsorg, socialpsykiatri och funktionsnedsättning har coronaanpassade kulturaktiviteter kommit igång under året. Verksamheterna har med sina brukare och boende bland annat genomfört kulturutflykter, gått på bio, haft besök av musiker, haft digitala museivisningar och arrangerat högläsning.

På grund av rådande omständigheter har inga aktiviteter med ett större antal deltagare genomförts i äldreomsorgen. Majoriteten av de aktiviteter som genomförts har hållits utomhus eller digitalt. Inom vård- och omsorgsboendena har aktivitets- och kulturombud varit delaktiga i att arrangera, utveckla och anpassa aktiviteter utifrån den enskilde och rådande omständigheter.

Exempel på återkommande aktiviteter som arrangerats under året är temamåltider, högläsning, trädgårdsgrupp, musikunderhållning och digitala museivisningar. De boende har även egentid med kontaktperson där individuella önskemål gällande sociala aktiviteter och utvistelse tillgodoses. Inom flera enheter har medel från "Kultur i vården" erhållits och använts till aktiviteter.

Clownmedicin har under hösten besökt alla avdelningar vid vård- och omsorgsboendena. Besöken har varit uppskattade av de boende och personal. Personalen har tagit del av Clownmedicins erfarenheter av att arbeta med personer som befinner sig i en utsatt situation, och praktiska tips på hur humor, skratt och musik kan användas för att inkludera och dämpa oro och stress.

Enligt medborgarundersökningen 2021 är 37 procent av *Farstaborna nöjda med kulturlivet i*

stadsdelen. Detta har sjunkit från 49 procent sedan den senaste mätningen 2019. Andelen barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter är oförändrat 76 procent.

Agenda 2030

Förvaltningen arbetar med ett medvetet språkbruk, förhållningssätt och val av utbud för att öka jämställdheten. Förvaltningen för konsupplad statistik över antalet besökare till våra öppna mötesplatser, lovaktiviteter och andra arrangemang. Det arbete som görs inom detta målområde bidrar till uppfyllelse av mål 3, 10 och 16 inom Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden	85	86 %	82 %		67 %	67 %	2021
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter	77 %	78 %	75 %	83 %	83 %	75 %	2021
Analys En liten nedgång sedan året innan. Troligtvis en pandemieffekt. Farstas utfall ligger ändå över KF.s årsmål.							
  Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden	76 %	73 %	78 %	76 %	76 %	76 %	2021
  Andel ungdomar som deltar i föreningsliv	59 %	58 %	59 %	77,2 %	72 %	65 %	2021
Analys En förvånansvärd stor minskning sedan året innan. Svårt att förklara varför. Vår uppfattning är att barn och ungdomar i Farsta ändå deltar i föreningsliv ungefär i lika hög grad som tidigare år.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska samverka med idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna inom ramen för fältassistenternas förebyggande arbete utveckla ett arbetssätt för att nå målgrupper som inte deltar i fritidsaktiviteter i lika hög utsträckning, vid behov i samverkan med arbetsmarknadsnämnden.	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: Farstas invånare har tillgång till ett rikt utbud av kultur och fritidsaktiviteter

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Farstaborna är nöjda med kulturlivet i stadsdelen.
- Förskolebarn, boende, besökare och brukare är nöjda med kulturupplevelserna i förvaltningens verksamheter
- Föreningar i Farsta är nöjda med informationen kring föreningsbidrag.
- Antalet besökare ökar på de öppna mötesplatser som nämnden erbjuder i relation till 2019.
- Andelen män ökar bland besökarna till öppen seniorverksamhet.
- Andelen flickor och andelen pojkar bland besökarna till fritidsgårdarna är jämna.
- Alla förskolebarn deltar på professionella kulturevenemang
- Alla femåringar i Farstas förskolor deltar i Konst i förskolan som drivs i samarbete med Konsthall C
- Stadsdelens öppna mötesplatser upplevs som trygga och av dess besökare

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel besökare som är nöjda med fritidsgårdarnas verksamhet	95,69 %			87,8 %	90 %		2021
 ♀ Andel besökare som är nöjda med parklekarnas verksamhet	96,62 %			95,07 %	95 %		2021
Analys Det går inte att fylla i könsuppdelning i de gråmarkerade rutorna ovan. 112, 56% flickor och 88, 44% pojkar var nöjda							
 ♀ Andel deltagare som är nöjda med öppna förskolans verksamhet	96,08 %			97,62 %	98 %		2021
Analys Årsmålet är mycket högt ställt. 96% nöjdhet är ett mycket bra resultat. Antal svarande i årets brukarundersökning var relativt få.							
 Andel Farstabor som är nöjda med kulturlivet i stadsdelen	37 %	36	39		50 %		2021
Analys Troligtvis är nedgången sedan 2019 en effekt av den pågående pandemin							
 ♀ Andelen besökare på Morris öppna verksamhet för unga med funktionsnedsättning som är nöjda med verksamheten.	92,31 %			80 %	85 %		2021
 ♀ Antal barn som deltar i Sportscamp.	665	49 %	51 %	585	590		2021
 Antal besök på Farstas öppna mötesplatser för barn och unga	136 062			171 000	160 000		2021
Analys 53% flickor och 47% pojkar. Ett minskat antal besök framförallt på fritidsgård och i öppen förskola. Verksamheterna har fått stänga och förlägga aktiviteter utomhus pga av pandemin. Det har också varit en del stängningar under året pga av ombyggnader.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Demokrati-, integrations- och föreningsrådet ska tillsammans med stadsdelsförvaltningen genomföra träffar med det lokala föreningslivet	2020-01-01	2021-11-30	
 Förvaltningen ska uppdatera de skriftliga rutinerna för kontroll och uppföljning i syfte att säkerställa att de föreningar som beviljas stöd arbetar utifrån demokratiska principer.	2021-01-01	2021-11-30	
 Stadsdelsförvaltningen ska bidra i kulturnämndens uppdrag att utreda en utveckling av fritidsgårdarnas fortsatta uppdrag i syfte att nå fler och erbjuda mer kontinuerlig och planerad verksamhet, inklusive hur merverksamhet kan ske mobilt och digitalt.	2021-01-01	2021-11-30	
 Stadsdelsförvaltningen ska ingå idéburet offentligt partnerskap med föreningar om öppna idrottshallar, lovaktiviteter, aktiviteter för seniorer etc.	2020-01-01	2021-11-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att målet för verksamhetsområdet uppnås helt då nämndens planerade arbete och aktiviteter genomförts, underliggande nämndmål uppnås, fem av sex underliggande årsmål uppnås helt och ett delvis.

Stockholms stads miljöprogram och Handlingsplan för fossilfritt Stockholm 2040

Förvaltningen bidrar till att nå målen i Stockholms stads miljöprogram 2020–2023 och Handlingsplan för fossilfritt Stockholm 2040 främst genom att utföra aktiviteterna i Farstas lokala miljö- och klimathandlingsplan. Många av aktiviteterna pågår som ett kontinuerligt förbättringsarbete som exempelvis upprustning av grönytor för omhändertagande av dagvatten eller gynna pollinerande arter genom att plantera blommande träd och växter. Några aktiviteter som slutförts under året är solskydd på förskolegårdar för de förskolor som önskat detta, installation av matavfallskvarnar på de två plan på förvaltningskontoret som saknat separat matavfallshantering och införandet av ett digitalt bokningssystem för förvaltningskontorets elcyklar.

Förvaltningen arbetar med att förbättra källsortering och matavfallsinsamling. På samtliga förskolor sker källsortering. Förskolornas matavfallshantering har setts över och samtliga förskolor som har förutsättningar sorterar sitt matavfall. Endast fyra förskolor som hyr lokaler i flerfamiljshus har dispens från kravet på sortering av matavfall eftersom de saknar rådighet över avfallshanteringen. Inom äldreomsorgen och källsorteras och återvinns matavfall inom alla enheter.

Kemikaliecentrums vägledning om kemikaliefri förskola har bidragit till en högre medvetenhet om skadliga kemikalier i barns vardag och hur de kan undvikas. Lärmiljöerna har rensats på riskmaterial och mer medvetna val görs vid inköp av pedagogiskt material.

Förvaltningen ska göra medvetna inköp vilket innebär att ekologiska livsmedel prioriteras liksom minimering av engångsartiklar och användandet av plastartiklar. Förvaltningens nya upphandling av tillagning och distribution lunchmåltider till förskolor som saknar tillagningskök har medfört en högre andel av ekologiska produkter i kosten samt en mer miljömedveten produktion och distribution. Uppföljning av livsmedelsinköp görs varje månad. Förvaltningen ser att avtalstroheten ökar, vilket är bättre för miljön eftersom upphandlade leverantörer efterlever ställda miljökrav. Andelen ekologiska livsmedelsinköp ökar också och ligger totalt sett 2021 på 53,35 procent.

Mätning av matsvinn har skett på förskolorna under en vecka i juni och en i november. Resultatet visar stora skillnader på hur mycket mat som blivit över mellan olika veckodagar på förskolor. Inom äldreomsorgen har förvaltningen testat en checklista som ska användas vid genomförandet av egenkontroll för matsvinn inom vård- och omsorgsboenden.

Intresset för stadsodling håller i sig och antalet odlare har ökat. I stadsdelsområdet finns 17 pallkrageodlingar och en större odling i Fagerlidsparken i Hökarängen samt åtta mindre lotter i Svedmyra. Flera av de som odlar i pallkragar har under året fått ett utökad antal odlingslådor. Under hösten har flera Farstabor hört av sig till förvaltningen och anmält intresse till kommande odlingssäsongs.

Förvaltningen hade 2021 uppdraget att undersöka möjligheterna att anlägga ytterligare områden för kolonilotter. Två platser har identifierats kan vara möjliga men hur ett nytt odlingsområde ska finansieras är oklart. Förvaltningen föreslår att odlingsmöjligheter ska inkluderas i nya detaljplaner för bostäder om möjligt.

Nämndens miljöråd har sammanträtt fyra gånger under året.

Medel för biologisk mångfald

I samband med verksamhetsplanen sökte nämnden både drifts- och investeringsmedel för åtgärder som förbättrar den biologiska mångfalden. Det gällde slyröjning för att underhålla stadsdelsområdets biologiskt värdefulla eksamband, utökad slåtter samt investeringsmedel för att plantera en fruktlund. I samband med restaureringen av ekmiljöerna 2019-2020 har ett stort antal aspar fällts vilket medför kraftig tillväxt av skott från rötter. Projektets syfte var att kontinuerligt hålla aspslyn borta. Røjningen skulle ha utförts kontinuerligt i alla restaurerade ekmiljöer, men på grund av utmaningar hos vår driftentreprenör har insatsen koncentrerats till de områden där problemen varit som störst. På dessa platser har røjning utförts tre gånger. Slåttern har utförts enligt plan var fjortonde dag under vegetationsperioden. Slåtter har utförts med en speciell teknik för att krossa aspslyet och därmed dämpa tillväxten av nya rotskott. Fruktlunden består av totalt tio fruktträd. Äpple, päron och körsbär har planterats på en gräsbevuxen yta vid Drevvikens strand. Träden är planterade i växtbäddar med biokol. Träden lockar och gynnar pollinerande insekter med sin blomning på våren och frukterna gynnar fåglarna på hösten. På så vis bidrar fruktlunden till ökad biologisk mångfald. Det har även inneburit ett ökat rekreativvärde på platsen och stadsdelsförvaltningen har fått flera positiva synpunkter på fruktlunden från medborgare.

Medel för förbättrad vattenkvalitet

Nämnden beviljades drifts- och investeringsmedel för flera åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i Magelungen. Ett utkast till en skötselplan för stranden har tagit fram med hjälp av konsulter. Skötselplanen ska färdigställas helt under 2022 för att kunna anpassas till stadsdelsvisa åtgärdsplaner för biologisk mångfald, som är under framtagande. Längs Magelungens stränder har 19 förzinkade bänkar bytts ut mot lackade bänkar och 12 gamla belysningsstolpar med kreosot har tagits bort. Åtgärderna syftar till att minska läckage av miljögifter till sjön. Vassrøjning i Magelungen som nämnden också fick medel för har tyvärr inte utförts på grund av tidsbrist.

Medel för klimatinvesteringar

Nämnden beviljades klimatinvesteringsmedel för åtgärder som kan hantera skyfall och för trädplantering. Förvaltningen har genomfört de åtgärder vi fick medel för med gott resultat. Växtbäddar för fördrøjning av dagvatten har anlagts i västra delen av parken Farstaängen i Farsta. Klimatinvesteringsmedel har också finansierat plantering av 30 träd i växtbäddar med biokol. I samband med beslut om tertialrapport 2 breddade nämnden inriktningen på projektet – från att bara gälla träd för hantering av skyfall till att även omfatta träd för skugga. På sex platser har träd planterats. Farstaängen, en lekplats i Sköndal, Skönstaholmsfältet i Hökarängen, lekparken Fagerlid i Hökarängen, på Gubbängsfältet och i parkleken Semlan i Sköndal. Klimatinvesteringarna redovisas i särskilda bilagor.

Inom äldreomsorgen källsorterar och återvinnns matavfall inom alla enheter. Hos vård- och omsorgsboenden har matavfall återvunnits till biogas. Matsvinnet inom vård- och omsorgsboenden har mätts och rapporterats i ILS under hösten.

Beställningsansvariga inom äldreomsorgen har gjort medvetna inköp vilket innebär att ekologiska och närproducerade livsmedel prioriteras liksom minimering av engångsartiklar och användandet av plastartiklar i alla miljöer.

Förskolornas arbete med kemikaliecentrums vägledning har bidragit till en högre medvetenhet om skadliga kemikalier i barns vardag och hur de kan undvikas. Många medarbetare har gjort utbildningen om hur man granskar de olika rummen i förskolan i jakt på farliga material. Lärmiljöerna har rensats på riskmaterial och pedagogerna gör medvetna val vid inköp av pedagogiskt material. Det sker ständiga förbättringar i verksamheten utifrån en långsiktig planering och uppföljning av planen. Källsortering är en del av arbetet med en miljömässig hållbarhet och är en pågående aktivitet i samtliga förskolornas verksamheter.

Förskolornas matavfallshantering har setts över och samtliga förskolor som har förutsättningar sorterar sitt matavfall. Fyra förskolor (10 %) har dispens från kravet på sortering av matavfall för att de inte har rådighet. Det orsakas av fastigheterna som förskolorna är inrymda i har begränsade soputrymmen..

Mätning av matsvinn har skett på förskolorna under en vecka i juni och två veckor i oktober. Resultatet visar på stora skillnader på hur mycket mat som blivit över mellan de olika veckodagarna respektive på förskolorna. Erfarenheterna av mätningarna kommer ligga grund för fortsatta insatser att göra barn, pedagoger och kökspersonal medvetna om vikten av att bidra till att minska matsvinnet.

Förskolorna har i uppdrag att möjligaste mån göra ekologiska inköp av livsmedel. Förvaltningens upphandling av uppdraget att tillaga och distribuera lunchmåltider till förskolor som saknar tillagningskök har kvalitetssäkrat en högre andel av ekologiska produkter i kosten samt en miljömedveten produktion och distribution.

Under året har ett övergripande möte genomförts med kökspersonal och Farstas riktlinjer för mat, måltider och fysisk aktivitet har förmedlats till enheterna för implementering i verksamheterna. Enheterna har köksnätverk för erfarenhetsutbyte och gemensam kompetensutveckling.

Förskoleverksamheten har under året inventerat och verkställt byggen av solskydd på de gårdar som saknade tillräckligt med skydd

Agenda 2030

Det arbete som görs inom detta målområde bidrar till uppfyllelse av mål 7, 11, 13, och 15 inom Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system	100 %			100 %	100 %	100 %	2021
Analys Förvaltningen har inga bygg- eller anläggningsentreprenader som är relevanta.							
  Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling	83 %			78 %	80 %	80 %	2021
  Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel	53,35			47,72	60 %	60 %	2021
Analys Andelen ekologiska måltider och livsmedel ökar under 2021 i relation till utfallet för 2020, men når inte årsmålet. Månatliga uppdateringar skickas ut till enheterna för att uppmärksamma de som inte når upp till målet och de enheter som har förbättringspotential tas upp förvaltningens interna nyckeltalsrapport. Under våren 2021 har ett nytt livsmedelshanteringssystem, Hantera livs, implementerats med målet att öka kunskapen hos enheterna gällande vilka livsmedel som köps in och vilka alternativ som finns. Standardiserade inköpslistor med basvaror kommer också att implementeras på många enheter för att styra inköpen mot ökad ekologisk andel. Under 2022 fortsätter arbetet med att öka kunnandet inom inköpsystemet hos verksamheternas rekvisiter.							
  Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider	1,4 kg CO2 per kg livsmedel			1,76 kg CO2 per	1,8 kg CO2 per kg	1,80 kg CO2 per kg	2021

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
				kg livsmedel	livsmedel	livsmedel	
Analys							
Förvaltningen har köpt måltider från Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning utöver resultatet från Hantera Livs. Statistik från de inköpen finns inte med i vårt resultat utan hamnar i EÄV:s utfall.							
  Totalt köpt energi i stadens verksamheter	1,6 GWh			2,31 GWh	2 GWh	1945 GWh	2021

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, trafiknämnden, äldrenämnden, stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB samt Stockholm Vatten och Avfall AB implementera handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor	2021-01-01	2021-12-31	
  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram en kravspecifikation för upphandling av naturskötsel	2021-01-01	2021-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska ta fram riktlinjer för mat och måltid i förskolan i enlighet med måltidsstrategin	2021-01-01	2021-12-31	
  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna samt i samråd med kommunstyrelsen klargöra ansvarsfrågan i avtal för olika typer av dagvatten- och vattenanläggningar	2021-01-01	2021-12-31	

Nämndmål: Nämndens verksamheter är miljövänliga

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Ökad andel ekologiska livsmedel köps i verksamheterna.
- Alla förskolor når nivå 2 i Kemikaliecentrums vägledning
- Förvaltningen elförbrukning effektiviseras.
- Källsortering finns i alla verksamheter
- Antalet verksamheter som sorterar matavfall ökar
- Inköp av engångsmaterial av plast minskar
- Vid behov av möbler till förvaltningen ska utbudet på Stockets återbruk först användas
- Den biologiska mångfalden ökar

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	92,1 %			92,1 %	80 %		2021

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska undersöka möjligheterna att anlägga ytterligare områden för kolonilotter.	2021-01-01	2021-11-30	
 Nämndens miljöråd ska tillsammans med stadsdelsförvaltningen genomföra dialogmöten med berörda aktörer	2021-01-01	2021-11-30	Avvikelse

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Stadsdelsförvaltningen ska bidra i exploateringsnämndens, miljö och hälsoskyddsnämndens och stadsbyggnadsnämndens uppdrag att bilda naturreservat i Fagersjöskogen.	2020-01-01	2021-11-30	

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Förvaltningen bedömer att Kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås. Bedömningen baseras på att kommunfullmäktiges verksamhetsområdesmål bedöms uppnås helt och att de två underliggande nämndmålen uppnås helt.

3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser bedöms kunna uppfyllas helt. Nämnden redovisar totalt ett överskott om 38,1 miljoner kronor efter resultatöverföringar. De ekonomiska konsekvenserna av covid-19-pandemin är fortsatt märkbara, svåra att förutse och påverkar nämndens verksamheter på olika sätt. Prognossäkerheten har trots denna utmaning varit god.

3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna bedöms kunna uppfyllas helt. Effekterna av pandemin på inom HR-området är fortsatt omfattande, men förvaltningen fortsätter att arbeta för att upprätthålla en god arbetsmiljö, säkra kompetensförsörjningen och utveckla ledarskapet. Förvaltningen har påbörjat arbete med att systematisera samt etablera intern IT-organisation. Verket LIKA har implementerats som ett stöd i förvaltningens digitaliseringsutveckling.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är uppfyllt under året. Bedömningen grundas på att samtliga tre indikatorer är helt uppfyllda.

Totalt för förvaltningen redovisas ett överskott om 38,1 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Förvaltningens resultatenheter, som samtliga finns inom förskola, för ytterligare 2,8 miljoner kronor till enheternas resultatfonder, och tar totalt med sig 25,1 miljoner kronor i resultatfond till år 2022. Överskott redovisas inom individ- och familjeomsorg, förskoleverksamhet, äldreomsorg, funktionsnedsättning, arbetsmarknadsåtgärder, ekonomiskt bistånd samt övrig verksamhet.

De ekonomiska konsekvenserna av covid-19-pandemin är fortsatt märkbara och påverkar förvaltningens utfall. Pandemins utveckling och påverkan på förvaltningens verksamheter har varit svåra att förutse och under hela året påverkat ekonomin. Prognossäkerheten har trots denna utmaning varit god. Nämnden har fått statlig ersättning för sjuklönekostnader till och med september samt merkostnadsersättning för pandemin avseende 2020 och dessa medel har till stor del bidragit till årets överskott.

De ekonomiska förutsättningarna inom äldreomsorgen har påverkats av den pågående pandemin. Låga volymer avseende placeringar på vård- och omsorgsboende gör att beställarsidan redovisar ett stort överskott. De kommunala utförarna inom vård- och omsorgsboenden har haft flertalet tomma platser och en relativt låg beläggning vilket resulterat i intäktsbortfall. Förvaltningens hemtjänstenheter redovisar ett mindre överskott, vilket är mycket positivt då hemtjänstenheterna brottats med stora underskott under flera år. Äldreomsorgen redovisar ett totalt överskott om 18 miljoner kronor för 2021.

Stadsdelsnämnden har under de senaste åren erhållit statsbidrag för ökade kostnader för de

nyanlända i stadsdelen. Statsbidraget erhålls under två år, statsbidraget till stadsdelen har under år 2021 varit stort till följd av ändrade redovisningsregler och uppgått cirka 42 miljoner kronor. Dessa medel har till stor del bidragit till årets överskott. Till år 2022 kommer detta bidrag uppgå till cirka 1 miljon kronor.

Förvaltningen har arbetat för att effektivisera förvaltningens lokalutnyttjande och har löpande sett över möjligheterna att exempelvis samlokalisera verksamheter och bevakar uppsägningsbara hyresavtal.

Agenda 2030

Det arbete som görs inom detta målområde bidrar till uppfyllelse av mål 8, 11 och 12 inom Agenda 2030.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	97,8 %			99,1 %	100 %	100 %	VB 2021
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	97,7 %			98,5 %	100 %	100 %	VB 2021
  Nämndens prognossäkerhet T2	0 %			-1 %	+/- 1 %	+/- 1 %	2021

Nämndmål: Nämndens verksamheter drivs inom givna ekonomiska ramar.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förvaltningen uppvisar en budget i balans.
- Prognossäkerheten är god.
- Nämndens verksamheter anpassas efter förändrade ekonomiska förutsättningar.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet kommer att uppfyllas under året. Bedömningen grundas på underliggande nämndmål uppnås, att alla aktiviteter kommer att genomföras och att årsmålen för tre av sju indikatorer bedöms uppnås helt, tre delvis och ett inte alls. Målet för sjukfrånvaro i stort uppnås helt. Årsmålet för AMI-index nås ännu inte men har förbättrats sedan 2020. Målet för kortare sjukfrånvaro uppnås inte, men åtgärder för att minska korttidssjukfrånvaro kan inte implementeras under en pandemi utan att direkt motverka det övergripande målet om de anställdas goda hälsa. Index Bra Arbetsgivare påverkas också kraftigt av korttidssjukfrånvaro och anställning av vikarier. Under pandemin har socialtjänsten använt sig av fler externa konsulter för att säkra socialtjänstens handläggning och stärka upp vid sjukfrånvaro.

Liksom föregående år har 2021 varit ett år som präglats av pandemin. Fokus har legat på att klara det ordinarie löpande arbetet i verksamheterna och att arbeta på ett sätt som minimerar risker för smittspridning. Förvaltningen har arbetat intensivt med upprätthålla en god arbetsmiljö och kommunicera ut gällande råd och riktlinjer till medarbetarna. Ett närvarande ledarskap har varit avgörande i de flesta verksamheter för att stödja medarbetarna och planera den dagliga driften i

den kris som pandemin inneburit.

Under året har förvaltningen underlättat för medarbetarna att vaccinera sig mot covid-19, genom att de kunnat göra detta på betald arbetstid om det inte varit möjligt på fritiden. Medarbetarna har även fått ersättning för utlägg för vaccinering mot säsongsinfluensan. I vissa verksamheter på förvaltningen, där förutsättningar funnits, har hemarbete varit vanligt under året. Hos de flesta av förvaltningens verksamheter pågår arbetet som vanligt på plats. Vaccination mot covid-19 med tre doser har erbjudits till alla medarbetare inom äldreomsorgen och majoriteten bedöms vara vaccinerad med tre doser.

Förvaltningen har fortfarande en hög sjukfrånvaro i förhållande till normalnivå. Förvaltningen ser dock en tydlig trend i att sjukfrånvaron kontinuerligt sjunker och närmar sig nivåerna före pandemin. I november månad låg den totala sjukfrånvaron rullande 12 månader på 8,69 procent och klarat där med årsmålet för 2021.

Det faktum att gravida inte får arbeta efter vecka 20 på grund av Covid -19 har på sina håll fått kännbara effekter då flera medarbetare med kort varsel fick lämna sitt arbete. Detta påverkade särskilt förskolan och innebar att rektorerna snabbt fick ställa om och finna goda lösningar i sina personalgrupper för att fortsatt ge en trygg och stabil verksamhet med god undervisning för barnen i förskolan. Under pandemin har förskolan haft en viss överanställning av vikarier för att täcka upp.

För att stärka cheferna i sitt ledarskap har förvaltningen genomfört en ledarskapsutbildning enligt Full Range Leadership Model, som även går i linje med stadens nya chefsprofil. Förvaltningens chefer har under våren också genomgått en utbildning i kompetensbaserad rekrytering. Utbildningen är en viktig del i att hålla hög kvalitet i rekryteringsprocessen, minska felrekryteringarna, och säkra rätt kompetens för våra uppdrag. Förskolornas arbetslagsledare har fått utbildning på temat kommunikation och ledarskap.

Det är viktigt att medarbetare vet vad som förväntas av dem och att chefer hanterar ovälkomna beteenden snabbt och på ett adekvat sätt. Därför har förvaltningen börjat arbeta fram en process för att förenkla och tydliggöra vad som gäller vid misskötsamhet; processen kommer att fastställas och lanseras till cheferna under 2022.

Förvaltningen har hållit olika genomgångar med cheferna om löneprocessen, så de kan ge medarbetarna tydligare återkoppling på deras prestation och vad de behöver göra för att utvecklas och påverka den individuella lönen.

Förvaltningen bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete och har under året genomfört insatser för att förbättra arbetsmiljön. Enheterna har tillsammans med personalen analyserat resultatet från den årliga medarbetarundersökningen och tagit fram handlingsplaner för åtgärder. Aktivt medskapandeindex (AMI) har trots pandemin stigit med en indexenhet till 79 jämfört med 78 föregående år. Skyddsronder har genomförts enligt förvaltningens rutin för att undersöka och riskbedöma arbetsmiljön.

Förvaltningen har genomfört flera olika utbildningsinsatser för att förbättra arbetsmiljön. Chefer på samtliga nivåer, skyddsombud och HR-konsulter har genomgått en utbildning i risk- och konsekvensanalys. Det har varit givande då deltagarna uttryckt att de nu fått verktyg för att systematiskt följa upp riskerna i arbetsmiljön i verksamheterna. En grundutbildning i arbetsmiljö har hållits för alla nya chefer och skyddsombud i förvaltningen. Även utbildning i IA (stadens incidentrapporteringssystem) har ägt rum för chefer och skyddsombud, för att rapportering och uppföljning av incidenter ska ske på rätt sätt och för att förebygga att olycksfall inträffar i verksamheterna. Under året genomfördes utbildningar i Hjärt- och lungräddning (HLR), med totalt 80 utbildningsplatser, fördelade på samtliga avdelningar inom förvaltningen.

Inom Postiljonens vård- och omsorgsboende har ett omställningsarbete genomförts med

anledning av Arbetsmiljöverkets beslut om verksamhetsförbud gällande 39 hygienutrymmen. Omställningen har inneburit att fyra avdelningar stängts ner och boendet minskat med 39 platser. Som en följd av detta har ett nytt schema införts. Omställningen har inte föranlett någon övertalighet. En utredning för ombyggnation av sex lägenheter, av ovanstående 39, har genomförts av Micasa. Resultat från en del av utredningen har ännu inte presenterats vilket inväntas innan vidare beslut fattas.

En arbetsmiljökartläggning har genomförts inom förvaltningens hemtjänstenheter. Kartläggningen har utförts på uppdrag från stadens personalstrategiska avdelning, PAS.

Personalomsättningen i förvaltningen ligger på totalt 3,5 procent för 2021. 2020 hade förvaltningen en personalomsättning på 2,9 procent. En förklaring till ökningen kan hänga ihop med att 2020 var pandemins första år, och därefter har rörligheten återigen ökat på arbetsmarknaden. Förvaltningen har högst personalomsättning i åldersgruppen 20-29 år. Högst är personalomsättningen för befattningarna biståndshandläggare, socialsekreterare, sjuksköterska och förskollärare. I syfte att minska personalomsättningen på förvaltningen har en digital avgångsenkät införts, vars resultat kommer att analyseras i januari 2022.

Heltidsanställningarna ökar i förvaltningen och andelen deltidsanställningar har minskat från 11,5 procent i mars 2021 till 8,4 procent i december. Förvaltningen har haft genomgång med alla chefer om hur processen ser ut framåt gällande heltidsresan. Alla medarbetare som arbetar deltid har fått, och ska årligen få frågan om de vill gå upp i heltid. I april 2021 angav 67 procent av de deltidsanställda medarbetarna att de inte ville gå upp i arbetstid medan 33 procent önskade gå upp i arbetstid. Inom äldreomsorgen har samtliga medarbetare med tillsvidareanställning erbjudits heltid inom ramen för heltidsresan. Äldreomsorgen har också arbetat med att minska andelen timanställda vilket gett goda resultat, och andelen timanställda har minskat från cirka 30 procent till cirka fem procent.

Förvaltningen har tillsammans med arbetstagarorganisationerna tagit fram en ny samverkansöverenskommelse utifrån stadens centrala samverkansavtal, som introducerades för cheferna på ett ledarforum under hösten. Implementeringen fortsätter i verksamheterna under våren 2022.

Under året har det nya schemaläggningssystemet Medvind implementerats på förvaltningen, i syfte att skapa en mer effektiv schemaläggning och rättssäker arbetstidsrapportering. Både chefer och administratörer utbildas i systemet.

Inom Stockholmsregionen såväl som nationellt är konkurrensen hög gällande legitimerade förskollärare och utbildade barnskötare. För Farsta förskolor visar andelen legitimerade förskollärare en positiv trend, och under en treårsperiod har andelen förskollärare ökat från 35 procent till dagens 37,2 procent. Resultatet ska ställas i relation till stadens övergripande mål om 33 procent vilket visar på en hög måluppfyllelse för stadsdelsnämnden. Den relativt låga personalomsättningen inom förskola 3,08 procent indikerar även den på att förskolorna i staden upplevs som attraktiv arbetsgivare. Högst andel som avslutats men även rekryterats in i verksamheten är förskollärare.

Farsta uppmuntrar anställda barnskötare att läsa till förskollärare och under 2021 har nio medarbetare gått erfarenhetsbaserad utbildning. Under året har en medarbetare avslutat sina studier och fått tjänst som förskollärare. Under 2021 har 50 studenter gjort praktik på våra förskolor. Farsta informerar praktikanterna på våra förskolor om vår verksamhet, vad vi kan erbjuda och uppmuntrar dem att söka lediga tjänster. Fem medarbetare har gått erfarenhetsbaserad utbildning för att bli barnskötare.

Under året har förskoleverksamheten haft fokus på utbildningssatsningar för medarbetarna som rör läroplanens undervisningsuppdrag samt normkreativt arbete. Enligt Skolverket är det

normkritiska perspektivet en nyckel för att kunna arbeta långsiktigt med jämlikhet, stärka alla barn, förebygga mobbning och trakasserier.

I nämndens verksamhetsplan uppgavs att förvaltningen 2021 skulle återuppta förvaltningsgemensamma arrangemang liknande Farstastafetten. Tyvärr kunde vi inte genomföra arrangemanget på grund av pandemin.

I stadens budget för 2021 har samtliga bolag och nämnder fått i uppdrag att genomföra en arbetsdifferenteringsanalys. Arbetsdifferentering är en metod för breddad rekrytering och syftar bland annat till att kunna erbjuda personer som i dagsläget har svårt att komma in på arbetsmarknaden arbetspraktik och i förlängningen en tjänst inom den reguljära arbetsmarknaden. En tänkbar målgrupp är personer med funktionsnedsättning.

Metoden har prövats inom beställarenheten funktionsnedsättning och bedöms fungera väl för ändamålet och är förhållandevis lätt att genomföra, men är samtidigt relativt tidskrävande och förutsätter att samtliga medarbetare inom den aktuella verksamheten görs delaktiga för att metoden ska fungera optimalt. Resultatet av den genomförda analysen visar bland annat att stora flertalet arbetsuppgifter inom verksamheten utförs av rätt person med adekvat kompetens. Samtidigt bedöms det finnas arbetsuppgifter som möjligtvis skulle kunna utföras av annan person och kompetens, dock inte i tillräckligt stor omfattning för att möjliggöra exempelvis en arbetsmarknadspolitisk åtgärd genom en anställning som serviceassistent.

Nämndens verksamheter präglas av kvalitetsutveckling och innovation

För att stödja och skapa en innovativ kultur på förvaltningen har ett innovationsråd inrättats med representanter från förvaltningens olika avdelningar. Rådet ska bereda och stödja alla verksamheter i innovationsarbetet samt sprida kunskap och öka samverkan mellan verksamheter och inom förvaltningen. Arbetet med former för att tillvarata idéer och identifierade förbättringsområden har inletts och ska byggas upp. Fokus 2021 har i denna fråga legat på omvärldsbevakning och framtagande av informationsmaterial.

Fokus för senare delen av 2021 års arbete med digitalisering har varit att etablera de nya funktionerna inom IT, samt att skapa en nulägesbild av var förvaltningen befinner sig och hur förutsättningarna för vidare arbete med digitalisering ser ut. Förvaltningen har påbörjat arbete med att systematisera samt etablera intern IT-organisation.

Under senhösten har Farsta infört LIKA kartläggning för förvaltning och enheter. LIKA är ett självskattningsverktyg för digitalisering framtaget av SKR - Sveriges Kommuner och Regioner och mäter fyra delområden; ledning, infrastruktur, kompetens och användning. Med hjälp av verktyget LIKA har en strukturerad mätning/skattning av var verksamheterna befinner sig gällande digitalisering har genomförts. Utifrån resultatet ska handlingsplaner för verksamheternas behov och fortsatta arbete utarbetas. Kartläggning av förvaltningens olika system och avtal har påbörjats. Förvaltningens IT-strateg har vid några tillfällen besökt ledningsgrupper för att inventera och diskutera behov av hjälp och stöd för att komma vidare med digitaliseringen.

Förvaltningen har verkat för att vara en lärande organisation som samarbetar och bygger nätverk såväl internt som externt genom att ingå i stadsövergripande nätverk avseende både innovation och digitalisering. Nätverk för samarbete mellan stadens IT-strateger har initierats. Förvaltningen har deltagit i referensgrupp för uppbyggnad av central stödfunktion för IT och digitalisering. Kontaktytor med SKR och Kompetenscenter välfärdsteknik har skapats.

Under våren 2021 fick projektet Modernisering av sociala system en ny inriktning då styrgruppen beslutade att inte gå vidare med utvecklingen av ESSET. I den nya inriktningen läggs fokus på att modernisera stadens befintliga Sociala system. Den nya inriktningen är avgränsad till att omfatta socialtjänstens verksamheter.

Digitala verktyg har använts i stor omfattning i äldreomsorgen för att skapa delaktighet, utforma

sociala aktiviteter och möjliggöra sociala kontakter. Bland annat har en storbildsprojektor installerats i den gemensamma samlingsalen på Postiljonen där boende och personal kan ta del av konserter, film och teater med mera som sänds digitalt.

Under hösten har ett nytt digitalt beslutsstöd, Visam, implementerats för sjuksköterskor. Beslutsstödet är ett arbetsverktyg för informationsöverföring till läkarorganisationen vid försämrat allmäntillstånd hos boende.

Förvaltningen påbörjade i våras arbetet med *Sällskap på recept* som går ut på att samverka med vårdcentraler och hemtjänst i Farsta för att arbeta med att minska ofrivillig ensamhet bland äldre. Tanken är att vårdcentralerna ska länka patienter som lider av ensamhet om förvaltningens öppna seniorverksamhet. I maj kom de första besökarna som tipsats om förvaltningens seniorverksamhet. Från och med hösten samarbetar samtliga vårdcentraler och bibliotek i projektet i hela förvaltningsområdet.

Inom hemtjänsten har förberedelser för införandet av smarta lås genomförts. Enheterna inväntar fortsatta direktiv från äldreförvaltningen som leder arbetet.

Projektet *Säker och användarcentrerad vård och omsorg i hemmiljö* projektleds av Kungliga tekniska högskolan, KTH. Syftet med projektet är att stödja en ökad samordning och integration inom vårdnätverket kring multisjuka sköra äldre som vårdas i hemmiljö. Med anledning av Covid-19 pandemin har flera aktiviteter i projektet blivit fördröjda.

Förvaltningen har deltagit i en forskningsstudie i samverkan med Karolinska institutet som ska undersöka föräldraskapsstödet effekt på föräldrar med tonårsbarn.

Förvaltningen har uppdaterat lokala stadsdelsfakta i syfte att förbättra vår planerings- och analysförmåga utifrån utvecklingen inom Farstas olika stadsdelar.

Arbetet med digitaliseringen i förskolans undervisning pågår som planerat. Det gemensamma digitaliseringsarbetet inom och mellan förskolorna har bidragit till att öka likvärdigheten i stadsdelens förskolor. Vidare har medvetenheten hos pedagogerna ökat i hur man inom förskolan kan arbeta med digitala processer som utvecklar och synliggör barns lärande.

Inom förskolan spelar skolplattformen en viktig funktion genom att förenkla och skapa ett effektivare arbete, men också för en bättre arbetssituation då plattformen möjliggör bättre strukturer, nya metoder och tydliggör dialogen i arbetslag såväl som med vårdnadshavare. Förvaltningen har kontinuerligt fortsatt utvecklingen av verktyget och medarbetares kompetens för att stödja barns lärande i enlighet med läroplanens mål.

Förvaltningen har också utökat kommunikationen genom sociala medier. Förskoleavdelningen har startat ett Facebookkonto som har bidragit till kontinuerlig övergripande information om vad som händer och sker i förskoleverksamheten och vad barnen möter för undervisning på förskolorna.

Förvaltningens förskolor deltar i det 3,5-åriga forskningsprogrammet Hållbar förskola. Syftet är att öka kunskaperna kring frågor om social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet. Arbetet kommer att ske i utvecklingsgrupper bestående av förskollärare, rektorer och biträdande rektorer. Utformningen av programmet kommer att bestå av flera parallella processer och genomsyras av kollegialt lärande och praktisknära arbete utifrån teorier och forskning. Samverkan kommer ske med övriga deltagande kommuner och stadsdelsförvaltningar i Stockholms stad samt ansvariga forskare knutna till programmet. Programmet leds av Ifous - Innovation, forskning och utveckling inom förskola och skola.

Internationella sammanhang och samverkansytor

Förvaltningens kontinuerliga omvärldsbevakning, utvecklings- och kvalitetsarbete bedrivs med uppmärksamhet på såväl stadsinterna som nationella och internationella verksamheter.

Förvaltningen arbetar inom ramen för ett ESF-projekt som hålls samman av socialförvaltningen. Projektet är ett samverkansprojekt för ökad skolnärvaro med förstärkta insatser för elever i åk 8 och åk 9, i syfte att fler ska nå gymnasiebehörighet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2020	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex 	79	82	79	78	80	82	2021
Analys AMI totalindex ligger på 79 vilket är ett index högre än föregående år då förvaltningen låg på 78. Ledarskapet har höjts från index 77 till index 78. Index motivation är oförändrad och ligger på index 79 medan Styrning har gått upp från index 79 till 80. Det är ett bättre resultat än föregående år men vi når inte målet som var satt till totalindex 80. Förvaltningen arbetar med åtgärder för att öka detta index.							
  Andel av personalkostnader inom socialtjänstens myndighetsutövning som är för externa konsulter	3,05 %			2,53 %	2 %	Tas fram av nämnd	VB 2021
Analys Under pandemin har socialtjänsten använt sig av fler externa konsulter för att säkra socialtjänstens handläggning på grund av en ökad mängd inkommande ärenden samt för att trygga sig om arbetskraft vid högre sjukskrivning bland personalen.							
  Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts	100 %			100 %	90 %	90%	2021
  Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts	100 %			100 %	90 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	2021
  Index Bra arbetsgivare	79			81	82	84	2021
Analys Farsta stadsdelsnämnd Resultatet bygger på mätningar i medarbetarenkäten utifrån tre delindex. Jämställdhet - attraktiv arbetsgivare - rekommendera sin arbetsplats. Förvaltningen har ett indexvärde på 79 vilket är en minskning med två indexenheter mot föregående år. Av samtliga delindex är det mest positiva att förvaltningen har ökat med 1 indexenhet på frågan: Jag kan rekommendera min arbetsplats. Förvaltningen har tappat 5 indexenheter på delindex Attraktiv arbetsgivare. Detta beror främst på att detta index mäter sjukfrånvaron som legat väldigt hög utifrån pandemin. Även att förvaltningen har haft många deltidsanställningar under pandemin sänker detta index. Förvaltningen arbetar med övergripande analys med åtgärder för att öka detta index.							
  Sjukfrånvaro 	8,7 %	5,1 %	9,3 %	10,2 %	8,8 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2021
  Sjukfrånvaro dag 1-14 	3,6 %	2,7 %	3,8 %	7 %	3,5 %	Tas fram av nämnd/s tyrelse	VB 2021
Analys På grund av pandemin är sjukfrånvaron högre än normalt. Vi ser dock att sjukfrånvaron varje månad sjunker successivt tillbaka mot normala nivåer.							

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska ansvara för förvaltningen av Esset med stöd av arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden och stadsdelsnämnderna	2021-01-01	2021-12-31	Avvikelse
Analys Projekt Modernisering av sociala system har under året bytt inriktning på projektet, som nu inriktas på en modernisering av stadens egenutvecklade sociala system.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Servicenämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, äldrenämnden, överförmyndarnämnden och stadsdelsnämnderna etablera en support- och förvaltningsorganisation för Esset för att från och med 2022 kunna leverera full support	2021-01-01	2021-12-31	Avvikelse
Analys Projekt Modernisering av sociala system har under året bytt inriktning på projektet, som nu inriktas på en modernisering av stadens egenutvecklade sociala system.			

Nämndmål: Nämnden är en attraktiv arbetsgivare

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Sjukfrånvaron minskar
- AMI ökar
- Medarbetare vet vad som förväntas av dem
- Förvaltningens verksamheter bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete
- Chefer har adekvat kompetens för uppdraget
- Personalomsättningen minskar
- Andel heltidsanställningar ökar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskolans medarbetare registrerar sina kompetenser i verktyget KOLL och rektorer använder det för att identifiera utbildnings- och rekryteringsbehov.	2021-01-01	2021-12-31	
 Förvaltningen ska arbeta systematiskt med att kunna erbjuda heltid för medarbetare	2018-01-01	2021-05-31	
 Skyddsronnd med uppföljning av systematiskt arbetsmiljöarbete genomförs och handlingsplan upprättas	2020-01-01	2020-04-30	

Nämndmål: Nämndens verksamheter präglas av kvalitetsutveckling och innovation

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

- Förvaltningen samarbetar med högskolor och universitet
- Förvaltningen utvecklar nya arbetssätt med hjälp av digital teknik
- Förvaltningen främjar och tar tillvara nya idéer
- Förvaltningen tar tillvara de möjligheter som utvecklingen av nya verksamhetssystem ger
- Förvaltningens förmåga att kommunicera ökar
- Avtalstroheten ökar

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla chefer och medarbetare genomför grundläggande e-utbildningar i informationssäkerhet och dataskydd/GDPR	2021-01-01	2021-12-31	
 Förvaltningen arbetar med den lokala handlingsplanen för grundläggande informationssäkerhet	2021-01-01	2021-11-30	

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

Farsta stadsdelsnämnds slutgiltiga nettobudget uppgick till 1 758,3 miljoner kronor för år 2021. I beloppet ingår budgetjusteringar om 9,3 miljoner kronor och prestationsförändringar om 9,7

miljoner kronor som kommunstyrelsen tillstyrkt under året. Dessutom har nämnden haft en investeringsbudget om 20,8 miljoner kronor.

Mnkr	Budget 2021	Bokslut 2021	Avvikelse 2021	Bokslut 2020	Avvikelse 2020
Anslag för nämndens verksamhet (netto)	1 758,3	1 717,4	40,9	1 671,7	24,6
Intäkter	-216,8	-276,9	60,1	-305,8	87,7
Kostnader	1 975,1	1 994,2	-19,1	1 977,5	-63,1
Avvikelse före resultatdispositioner			40,9		24,6
Resultatenheterna överskott från 2020			22,2		12,9
Resultatenheterna överskott till 2022			-25,1		-22,2
Avvikelse efter resultatdispositioner			38,1		15,2

Sammantaget redovisar förvaltningen ett överskott för verksamhetsåret 2021. Bokslutet för nämndens verksamheter visar ett överskott om 40,9 miljoner kronor före resultatöverföringar och ett överskott om 38,1 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Förvaltningens resultatenheter, som samtliga finns inom förskola, för ytterligare 2,8 miljoner kronor till enheternas resultatfonder, och tar totalt med sig 25,1 miljoner kronor i resultatfond till år 2022.

I stort sett samtliga verksamhetsområden redovisar överskott för 2021, ett verksamhetsområde redovisar en budget i balans.

De ekonomiska konsekvenserna av covid-19-pandemin är fortsatt märkbara och påverkar förvaltningens utfall. På grund av pandemin ser förvaltningen högre personalkostnader, sjuklönekostnader, vikariekostnader och konsultkostnader jämfört med ett normal år. Nämnden har fått statlig ersättning för sjuklönekostnader till och med september 2021 om totalt 11,7 miljoner kronor. Staten har beviljat merkostnadsersättning till följd av covid-19 avseende 2020 som inte var känd vid bokslutet. Totalt har nämnden fått 10,8 miljoner kronor i merkostnadsersättning. Dessa medel har bidragit till det överskott som redovisas.

Vartefter de ekonomiska prognoserna under året visat på stigande överskott, har förvaltningen tagit aktiva beslut om utökade åtgärder och satsningar för att möta verksamhetens behov och för att förbättra de ekonomiska förutsättningarna inför kommande år.

Mnkr	Budget (kostnader)	Budget (intäkter)	Budget (netto)	Bokslut före resultatöverföringar	Bokslut efter resultatöverföringar	Avvikelse 2021 efter resultatöverföringar	Avvikelse 2020 efter resultatöverföringar
Nämnd och administration	72,5	0,0	72,5	72,4	72,4	0,1	6,4
Individ- och familjeomsorg	256,6	-61,2	195,4	187,9	187,9	7,5	8,6
<i>varav socialpsykiatri</i>	59,3	-8,0	51,3	50,8	50,8	0,5	2,3
<i>varav vuxen</i>	32,8	-1,6	31,2	28,3	28,3	2,9	3,9
<i>varav barn och ungdom</i>	115,2	-2,3	112,9	122,9	122,9	-10,0	-10,5
<i>varav flykting</i>	49,3	-49,3	0,0	-14,1	-14,1	14,1	12,9
Stadsmiljöverksamhet	20,9	0,0	20,9	20,5	20,5	0,4	-4,8
avskrivningar	9,1	0,0	9,1	9,0	9,0	0,1	2,0

<i>internräntor</i>	0,3	0,0	0,3	0,4	0,4	-0,1	0,1
Förskoleverksamhet	365,1	-29,2	335,9	330,9	333,7	2,2	1,4
Äldreomsorg	715,2	-93,7	621,5	603,5	603,5	18,0	-4,1
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	361,5	-21,9	339,6	338,7	338,7	0,9	2,2
Barn, kultur och fritid	36,7	-2,1	34,6	34,6	34,6	0,0	-0,2
Arbetsmarknadsåtgärder	20,8	-5,7	15,1	13,4	13,4	1,7	3,2
Ekonomiskt bistånd	111,4	-3,0	108,4	106,1	106,1	2,3	0,4
<i>varav handläggare</i>	22,5	0,0	22,5	36,1	36,1	-13,6	-9,2
Övrig verksamhet	5,0	0,0	5,0	0,0	0,0	5,0	0,0
Totalt	1 975,1	-216,8	1 758,3	1 717,4	1 720,2	38,1	15,2

Nämnd och administration

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2021		Utfall 2021		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2020
Nämnd och administration	72,5	0,0	77,8	-5,5	0,1	6,4
Avvikelse i %					0,1%	7,30%

Verksamhetsområdet redovisar ett mindre överskott för året vilket beror på att några avslutande aktiviteter på året inte kunde genomföras som planerat på grund av pandemin.

Individ och familjeomsorg

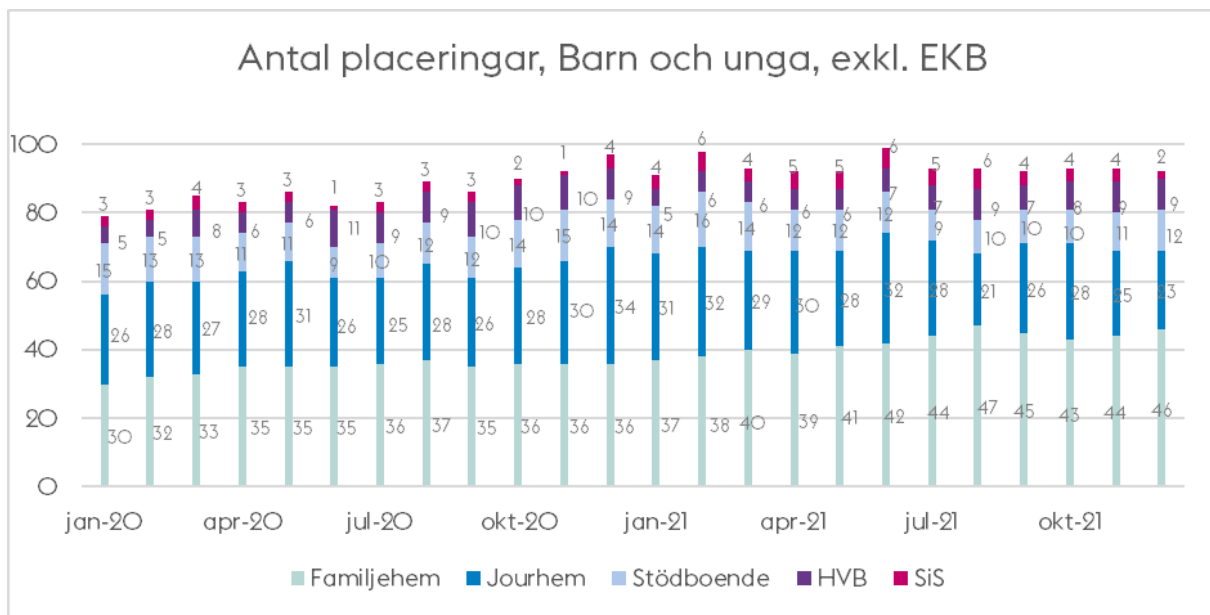
Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2021		Utfall 2021		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2020
Mnkr						
Individ- och familjeomsorg	256,6	-61,2	244,3	-56,6	7,5	8,7
varav socialpsykiatri	59,3	-8,0	66,0	-15,2	0,5	2,3
varav vuxen	32,8	-1,6	31,1	-2,7	2,9	3,9
varav barn och ungdom	115,2	-2,3	136,6	-13,7	-10,0	-10,5
varav flykting	49,3	-49,3	10,6	-24,6	14,1	12,9
Summa	256,6	-61,2	245,3	-56,5	7,5	8,7
Avvikelse i %					3,8%	4,90%

Individ- och familjeomsorgens totala resultat är ett överskott på 7,5 miljoner kronor.

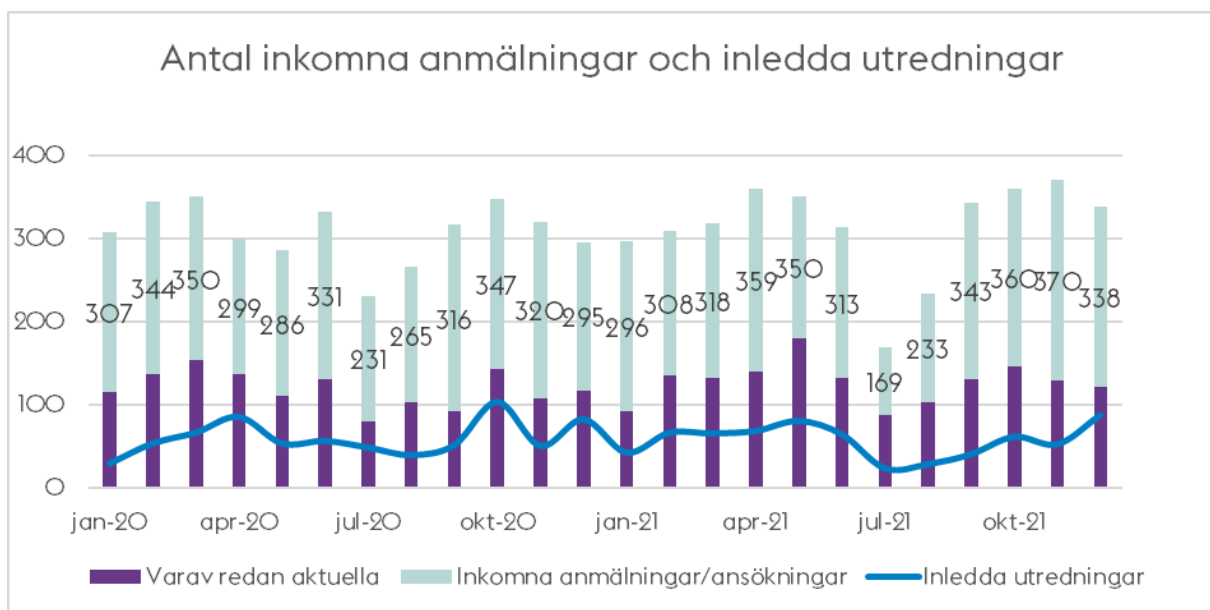
Barn och Ungdom

Barn och Ungdom redovisar ett underskott på 10,0 miljoner kronor. Underskottet beror främst på placeringskostnader som har ökat med ca 2,6 miljoner kronor jämfört med 2020 samt på konsultkostnader för inhyrd personal. Ökningen av placeringskostnader kan förklaras av ökade antal placeringar, längre placeringar samt prisökning.

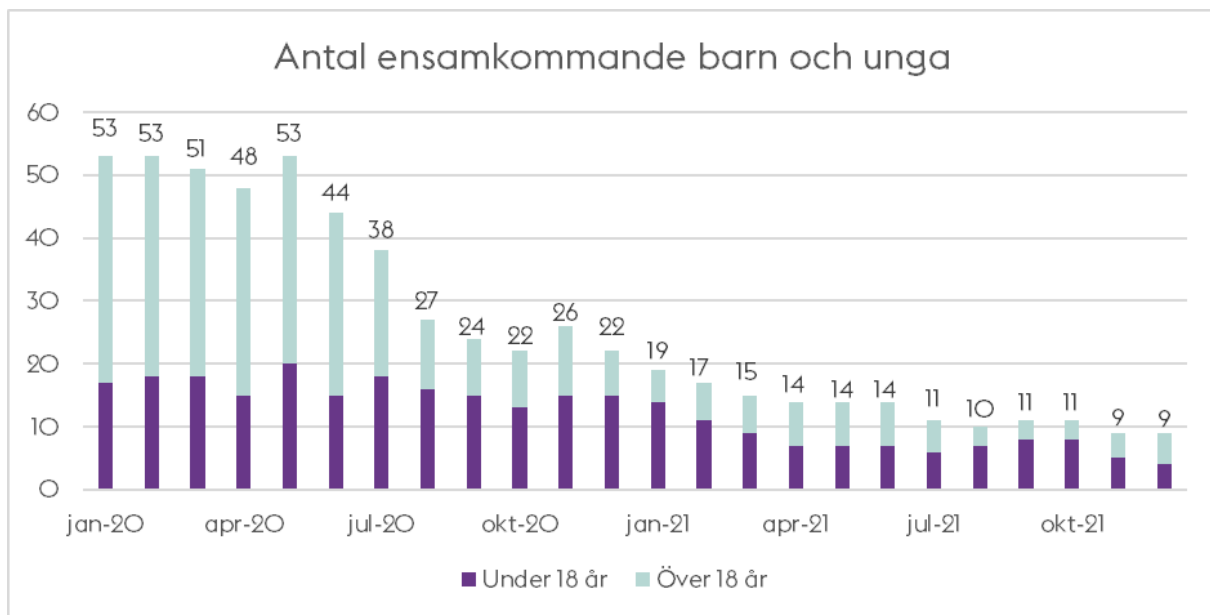
Antal placeringar, Barn och ungdom, exklusive Ensamkommande barn EKB, 2020-2021

Antalet inkomna anmälningar och inledda utredningar ligger 2021 på samma höga nivå som under 2020.

Antal anmälningar och inledda utredningar, Barn och ungdom, 2020-2021

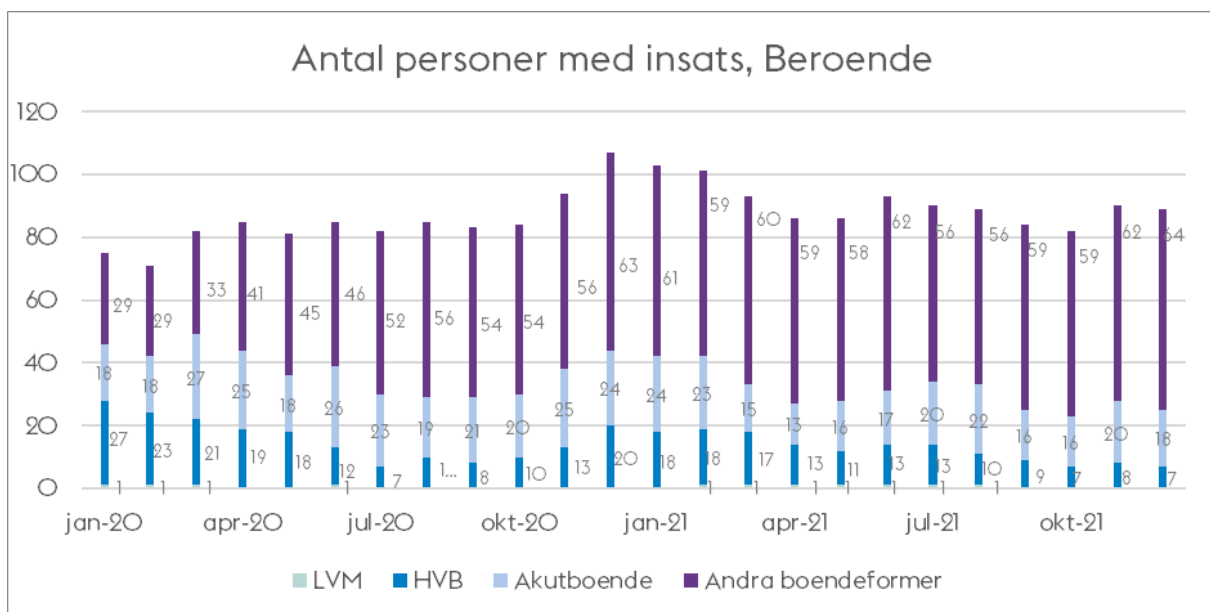
Kostnader för mottagning av ensamkommande barn och unga täcks av dygnersättningar samt återsökningar av faktiska kostnader från Migrationsverket för placeringar enligt LVU (*Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga*). Antal ensamkommande barn har minskat kraftigt under 2021.

Antal placerade ensamkommande barn och unga, 2020-2021

Vuxna

Vuxna beroende redovisar ett överskott på 2,9 miljoner kronor. Vuxnenheten har arbetat aktivt med uppföljning av beviljade insatser samt med ett förändrat arbetssätt för att minska kostnaderna för placeringar. Fler klienter har fått hjälp under 2021 jämfört med 2020.

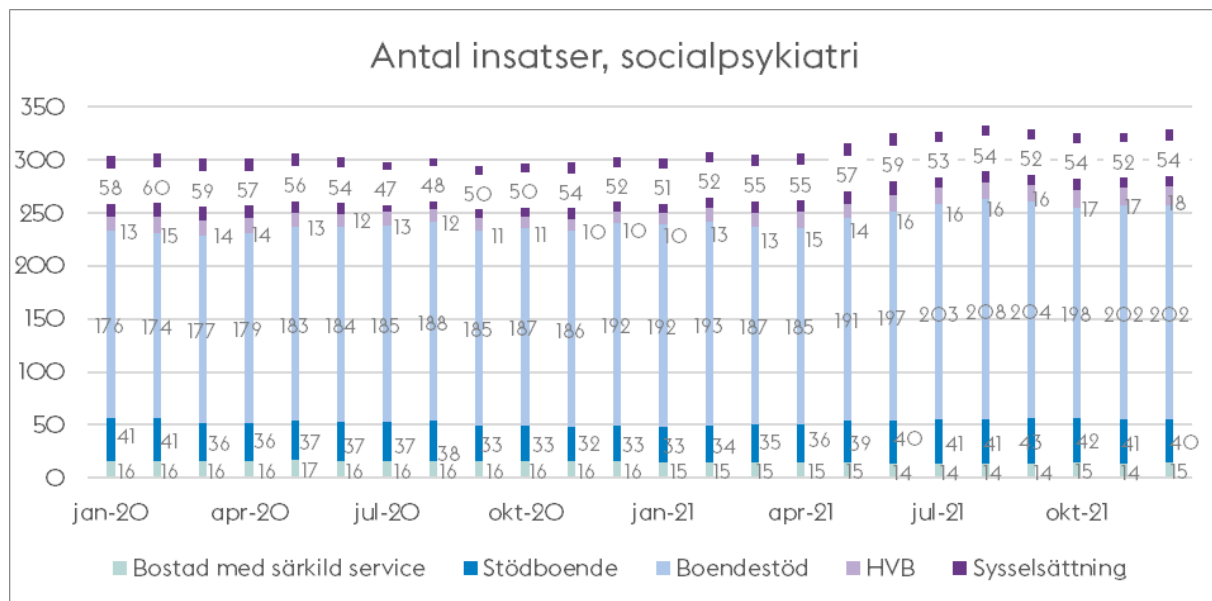

Antal unika personer med insats, Vuxnenheten, beroende, 2020-2021

Socialpsykiatri

Socialpsykiatri redovisar ett överskott på 0,5 miljoner kronor.

Beställarenheten redovisar ett överskott. Kostnader för stödboende, boendestöd, försöks- och träningslägenheter samt sysselsättning fortsätter att ligga på nivåer som är lägre än budgeterat.

Antal placeringar, Socialpsykiatri, 2020-2021

Utförarverksamheter visar ett underskott om 1,9 miljoner kronor, vilket avser gruppboendet Lingberga som är för litet för att bära sina kostnader och nå en budget i balans.

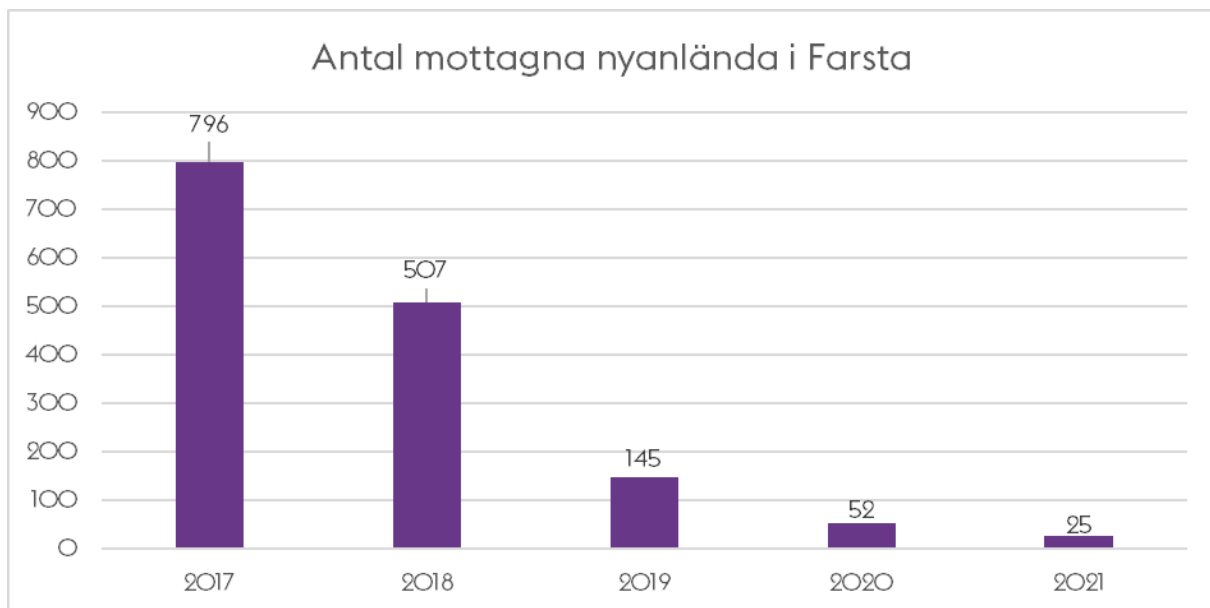
Sysselsättning inom socialpsykiatri redovisar ett mindre underskott. Verksamheten kunde inte bedrivas med full beläggning under större delen av året på grund av restriktioner vilket leder till minskade intäkter.

Flyktningmottagning

Verksamheten redovisar ett överskott om 14,1 miljoner kronor. För verksamhetsområdet flyktningmottagning har alla kostnader täckts med statsbidrag från Migrationsverket. Kostnader för verksamheten återfinns inom ett flertal socialtjänstområden, till exempel ekonomiskt bistånd, barn och ungdom samt verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Intäkterna i form av statsbidrag från Migrationsverket har de senaste åren varit stora. Statsbidraget erhålls under två år, statsbidraget till stadsdelen har under år 2021 varit mycket stort till följd av ändrade redovisningsregler. Dessa medel har till stor del bidragit till årets överskott.

Antal nyanlända har minskat kraftigt sedan 2017 och till år 2022 ses en mycket stor minskning i intäkterna avseende dessa statsbidrag. Förvaltningen ser med oro på framtiden då intäkter från Migrationsverket minskat kraftigt och förvaltningen riskerar att stå kvar med höga kostnader.

Antal nyanlända i Farsta, 2017-2021. (Siffror för oktober-december 2021 är prognostiserade.)

Stadsmiljöverksamhet

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2021		Utfall 2021		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2020
Stadsmiljö	20,9	0	20,5	0	0,4	-4,7
internräntor	0,3		0,4		-0,1	0,1
avskrivningar	9,1		9,0		0,1	2,0
Summa	30,3	0	29,9	0	0,4	-2,7
Avvikelse i %					2,1%	-10,80%

Stadsmiljöverksamhet redovisar ett mindre överskott.

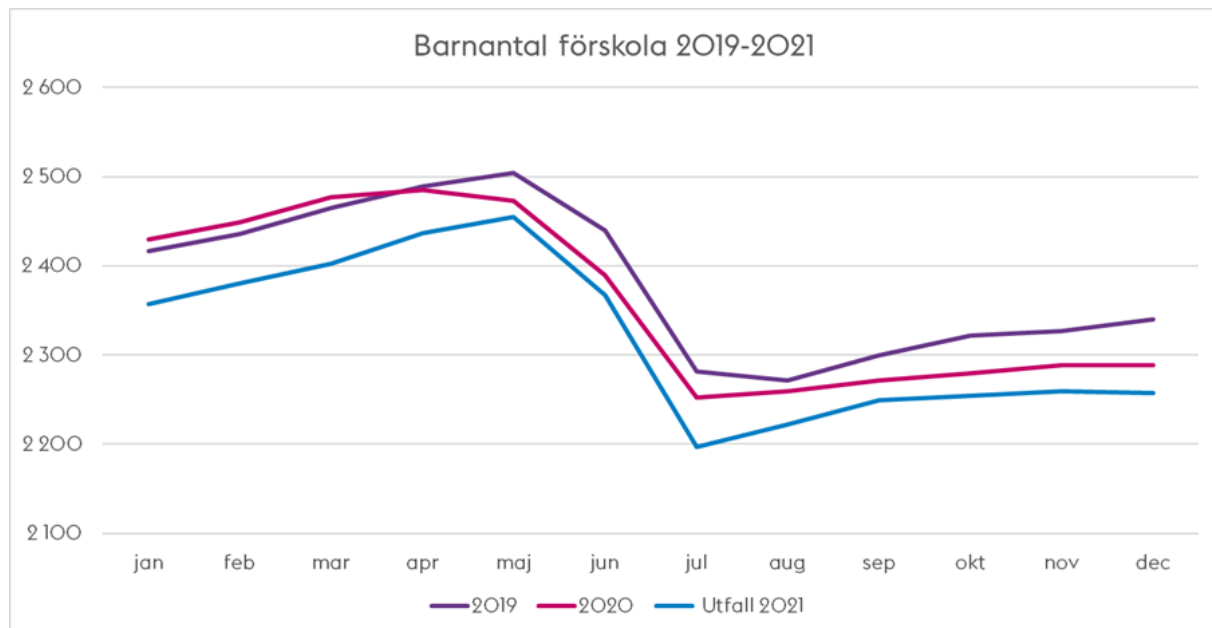
Förskoleverksamhet

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2021		Utfall 2021		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2020
Förskola						
Summa	365,1	-29,2	372,9	-42	5,0	10,8
Resultatfond från 2020, överskott					-22,2	12,9
Resultatfond till 2021, överskott					25,1	22,2
Summa efter resultatöverföring					2,2	1,4
Avvikelse i %					0,65%	0,40%

Verksamheten redovisar ett överskott på 5,0 miljoner kronor före resultatöverföring och ett överskott på 2,2 miljoner kronor efter resultatöverföringar. Det genomsnittliga antalet inskrivna barn per månad har varit 2 320 under året. Budgeten för 2021 baserades på 2 466 barn per månad, vilket innebär att det i genomsnitt har varit 146 barn färre inskrivna i Farstas kommunala förskolor jämfört med budget. Förskola har därmed fått en minskad budgetram, men anpassat

verksamheten efter förutsättningarna. Barnomsorgsgarantin har uppfyllts.

Antal barn på förskola, 2019-2021

Förskolorna förde från 2020 med sig ett ackumulerat överskott om 22,2 miljoner kronor i resultatfond. Enheterna redovisar i bokslutet för 2021 upp ett överskott och utökar resultatfonderna med 2,8 miljoner kronor. Förskoleenheternas resultat visas nedan under rubrik Resultatenheter.

Under året har inga förskolor öppnats. En förskola med fyra avdelningar har avvecklats under året.

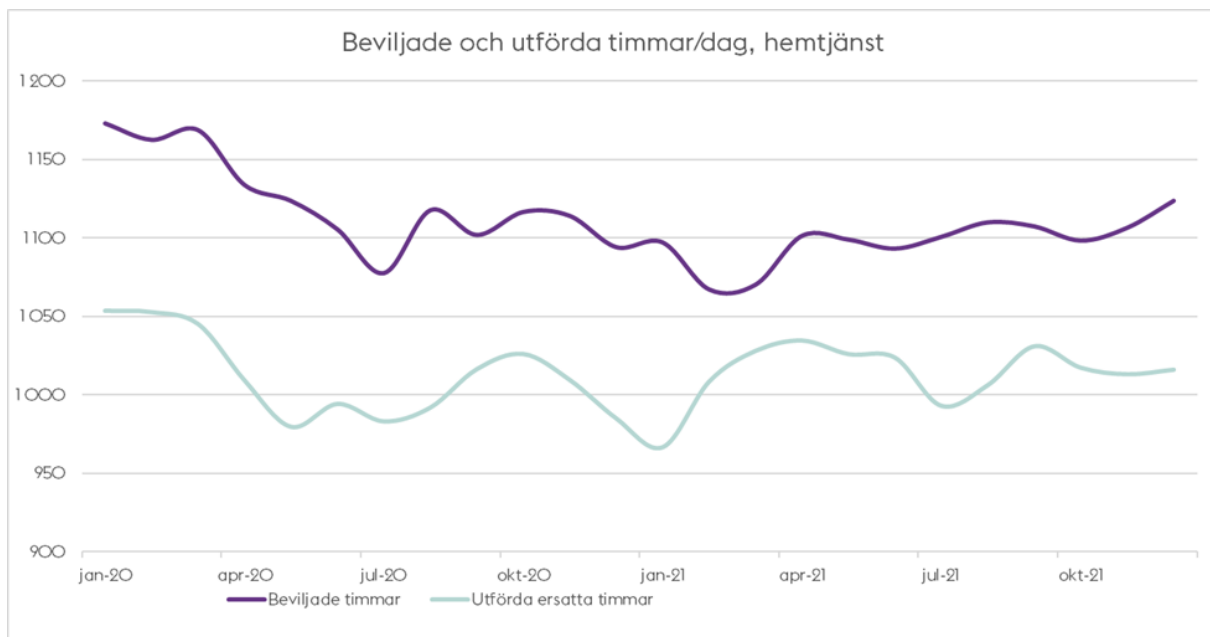
Äldreomsorg

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2021		Utfall 2021		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2020
Äldreomsorg						
Summa	715,2	-93,7	718,3	-114,8	18,0	- 4,1
Avvikelse i %					2,9%	-0,7%

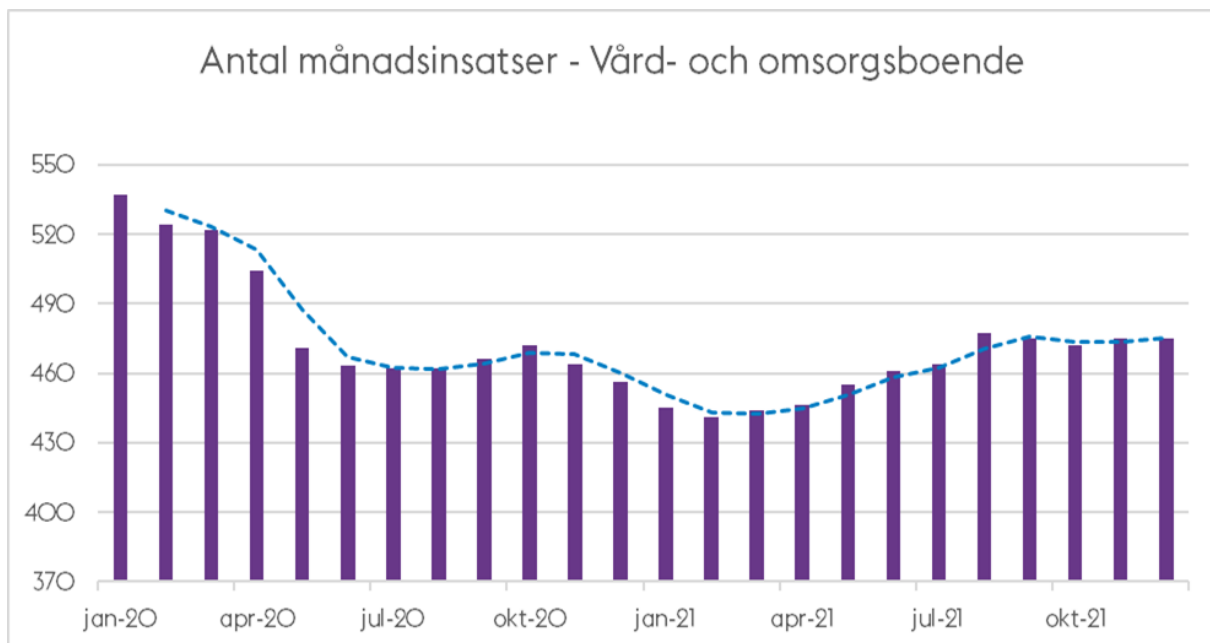
Verksamhetens totala utfall är ett överskott om 18,0 miljoner kronor. Beställarenheten visar ett överskott om 41,2 miljoner kronor. I princip alla insatser inom äldreomsorgsområdet har påverkats under 2021 med anledning av pandemin. Året inleddes med låga nivåer som under året ökat.

Kostnaderna för beställarenhetens hemtjänst är lägre än budget. Antalet beställda dagtimmar inom hemtjänst har i snitt varit 33 396 per månad, vilket är en minskning jämfört med 2020. Däremot har utförandegraden ökat, bland annat med anledning av hemtjänstens insatser som medföljande i samband med covid-19-vaccination av brukare. Utförandegraden av beställd tid inom hemtjänst har ökat med 2,3 %-enheter mellan åren 2020 till 2021, från 90,1% till 92,4%.

Antal beviljade och utförda genomsnittstimmar per dag inom hemtjänst, 2020-2021

Månadsinsatserna för vård- och omsorgsboende har ökat under året. I december 2020 var antalet månadsinsatser 456, i december 2021 var antalet 475. Snittet för 2021 är 461 och kostnaderna är lägre än budget. Förändringen av antalet månadsinsatser de två senaste åren har en tydlig koppling till pandemin.

Antal månadsinsatser på vård- och omsorgsboende, 2020-2021

Nämndens utförarverksamheter inom äldreomsorg visar ett underskott om 23,2 miljoner kronor inklusive merkostnadsersättning från staten. Utförarenheterna inom vård- och omsorgsboenden har haft stora kostnader för bemanning framför allt under årets första månader, för att hantera den andra och tredje vågen av covid-19-smitta. Beläggningen på boendena har under året varit låg, jämfört med år utan covid-19. Den relativt låga beläggningen medför stora intäktsbortfall och svårighet att nå en budget i balans. Arbetsmiljöverkets krav avseende hygienutrymmen på Postiljonen vård- och omsorgsboende resulterade i en minskning av verksamheten. Boendet har

nu 39 färre vårdplatser vilket fört med sig en reducering av personalstyrkan. Omställningsarbetet har pågått under året. För de enheter som visar underskott pågår arbetet med åtgärder för en budget i balans inför 2022. Hemtjänsten redovisar ett sammantaget överskott om 0,5 miljoner kronor vilket är ett resultat av ett stort arbete där man bland annat gjort en genomlysning av verksamheten och hittat effektivitet där både kunder och personal är nöjda med kvaliteten. För några år sedan redovisade hemtjänstenheterna underskott på över 6 mnkr.

Staten har beviljat merkostnadsersättning till följd av covid-19 avseende 2020 som inte var känd vid bokslutet föregående år. Dessa medel finns med i årets resultat och bidrar till överskottet inom äldreomsorg.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

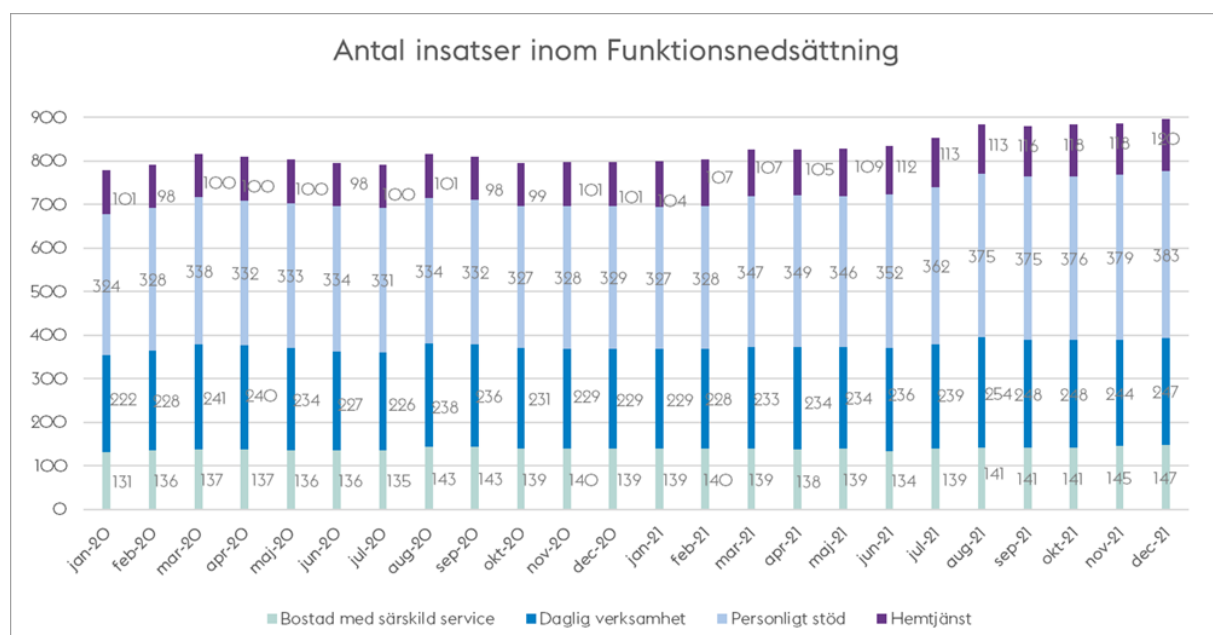
Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2021		Utfall 2021		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2020
Funktionsnedsättning						
Summa	361,5	-21,9	366,5	-27,8	0,9	2,2
Avvikelse i %					0,3%	0,70%

Verksamhetsområde Stöd och service till personer med funktionsnedsättnings totala resultat är ett överskott på 0,9 miljoner kronor.

Beställarenheten redovisar ett underskott på 4,5 miljoner kronor. Verksamheten har under året sett en ökning i antal insatser överlag och detta har lett till en kostnadsökning. Underskottet beror främst på höga kostnader för personlig assistans samt särskilt kostsamma boendeplaceringar.

Nämndens utförarenheter inom verksamhetsområdet, alltså gruppboendestäder, daglig verksamhet och personligt stöd redovisar totalt ett överskott om 5,4 miljoner kronor. Staten har beviljat merkostnadsersättning till följd av covid-19 avseende 2020 som inte var känd vid bokslutet föregående år. Dessa medel finns med i årets resultat och bidrar till överskottet inom funktionsnedsättning.

Antal personer med insatser, Funktionsnedsättning, 2020-2021

Fritid och kultur

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2021		Utfall 2021		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2020
Barn, kultur och fritid	36,7	-2,1	41,5	-6,9	0,0	-0,2
Avvikelse i %					0,0%	-0,90%

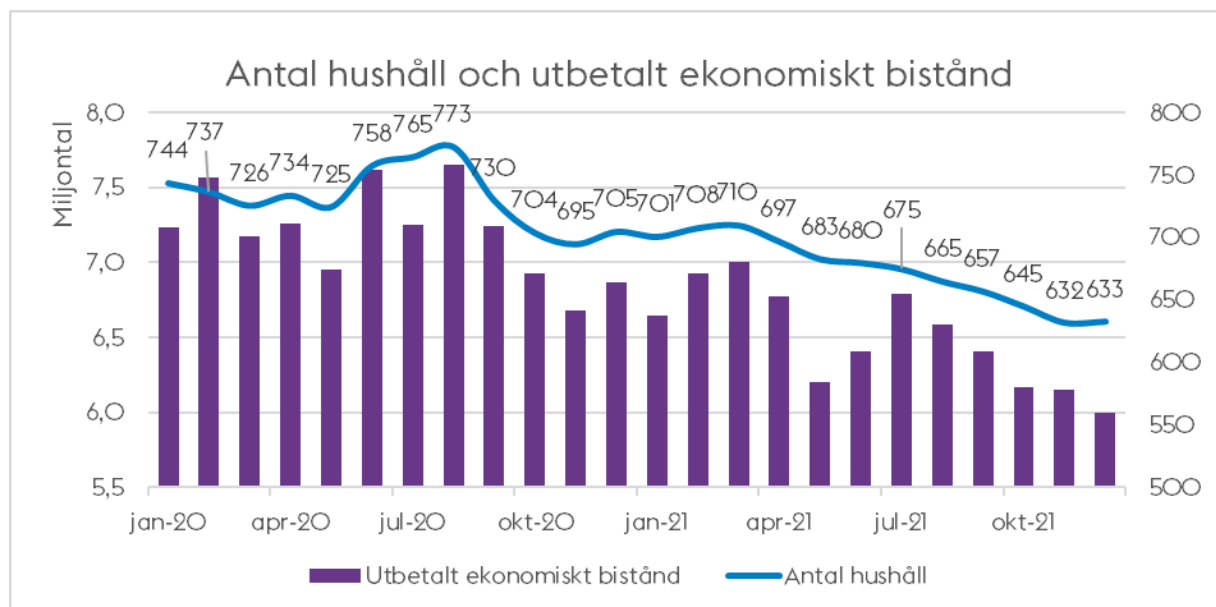
Verksamheten redovisar en budget i balans. På grund av rådande omständigheter kunde inte verksamheten bedrivits fullt ut och aktiviteter ställdes in vilket också resulterade i mindre kostnader för verksamheter.

Ekonomiskt bistånd

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2021		Utfall 2021		Avvikelse	
	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2020
Ekonomiskt bistånd						
Summa	111,4	-3,0	118,5	-12,4	2,3	0,4
Avvikelse i %					2,1%	0,40%

Verksamheten för ekonomiskt bistånd redovisar ett överskott om 2,3 miljoner kronor.

Antal hushåll och utbetalt ekonomiskt bistånd, 2020-2021. Observera att siffror för december är preliminära.

Antal hushåll med ekonomiskt bistånd i genomsnitt per månad har minskat från 732 år 2020 till 674 år 2021. Minskningen av antal hushåll kan förklaras av ett förbättrat läge på arbetsmarknaden och nedgång av arbetslösheten under 2021. Nettokostnaden för utbetalt ekonomiskt bistånd har minskat från 7,2 miljoner kronor i snitt per månad år 2020 till 6,5 miljoner kronor i snitt per månad år 2021.

Arbetsmarknadsåtgärder

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2021		Utfall 2021		Avvikelse		
	Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2020
Arbetsmarknadsåtgärder							
Summa	20,8	-5,7	20,4	-7,0	1,7	3,2	
Avvikelse i %					11,3%	21,20%	

Arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett överskott om 1,7 miljoner kronor. Detta beror främst på tillgången till platser för arbetsträning och OSA har försämrats under pandemin. Dessutom är det färre aspiranter inom Stockholmsjobb och offentligt skyddat arbete (OSA) än budgeterat vilket främst beror på svårighet att hitta kandidater som är lämpliga för dessa insatser.

Övrig verksamhet

Utfall jämfört med budget

Verksamhet, mnkr	Budget 2021		Utfall 2021		Avvikelse		
	Mnkr	Kostnader	Intäkter	Kostnader	Intäkter	Netto	2020
Övrig verksamhet							
Summa	5,0	0,0	0,0	0,0	5,0	0,0	
Avvikelse i %					100,0%	0,0%	

Verksamhetsområdet redovisar ett överskott om 5,0 miljoner kronor bestående av en gemensam reserv som fastställdes i nämndens verksamhetsplan. Denna buffert har inte nyttjats under året och därför redovisas detta överskott.

Prognos och prognossäkerhet

Verksamhetsområde (mnkr)	T1	T2	Utfall 2021
Nämnd och administration	0,0	0,0	0,1
Individ- och familjeomsorg	2,0	6,5	7,5
varav socialpsykiatri	2,5	1,0	0,5
varav vuxen	0,5	1,5	2,9
varav barn och ungdom	-6,0	-6,0	-10,0
varav flykting	5,0	10,0	14,1
Stadsmiljöverksamhet	0,0	0,0	0,4
Förskoleverksamhet	4,0	2,5	2,2
Äldreomsorg	12,0	12,0	18,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	3,0	1,5	0,9
Barn, kultur och fritid	0,0	0,0	0,0
Arbetsmarknadsåtgärder	0,0	1,5	1,7
Ekonomiskt bistånd	-1,0	0,0	2,3
Övrig verksamhet	5,0	5,0	5,0
Totalt	25,0	29,0	38,1

Den pågående pandemin har påverkat förvaltningens ekonomi och har gjort det ekonomiska läget och utveckling under året svårbedömt. Det har varit utmaningar att förutse hur smittspridning och

vaccinationer skulle ha för påverkan på verksamheterna och samhället i stort.

Nämnden har prognostiserat ett överskott om 25 miljoner kronor i tertialrapport 1 och ett överskott om 29 miljoner kronor i tertialrapport 2. I bokslutet redovisas ett totalt överskott om 38,1 miljoner kronor. Inom de flesta verksamhetsområden har också prognossäkerheten varit god. Avvikelsen mot tertialrapport 2 beror på några få verksamhetsområden.

För äldreomsorgen så har utvecklingen av antal månadsinsatserna för vård- och omsorgsboende som varit svår att förutse. Även om antalet insatserna under året ökat, har ökningen under hösten stagnerat och utfallet blir lägre än vad som prognostiserades vid T2. Denna avvikelse är det som också ger avvikelsen i det ekonomiska utfallet.

Inom verksamhetsområde ekonomiskt bistånd har antalet hushåll och där till kostnaderna för ekonomiskt bistånd minskat under året. Denna minskning har varit större än vad som prognostiserades och detta förklarar avvikelsen mellan utfall och prognos.

Inom flyktingmottagande har prognossäkerheten varit delvis tillfredsställande. Eftersläpande intäkter för återsökta kostnader från Migrationsverket har bidragit till det stora överskottet som uppkommit under hösten. Samtidigt ska intäkterna inom verksamheten täcka kostnader som uppstår inom flera andra verksamheter och dessa kostnader har varit lägre.

Prognossäkerheten har, trots osäkerheten kring pandemin, varit relativt god och nämnden uppfyller målet för indikator *Nämndens prognossäkerhet T2*.

Analys resultaträkning

Jämförelse mellan 2020-12-31 och 2021-12-31

Intäkter

Intäkterna har minskat med 9,5 procent. Det går att härleda till en minskning avseende intäkter för bidrag gällande pandemin.

- Konto 301* "Försäljningsintäkter" har minskat med 3,3 procent på grund av lägre kostintäkter inom ÄO. Beror även på volymminskningar inom förskolan.
- Konto 351* "Driftbidrag" har minskat med 18,1 procent vilket främst beror på minskningen av de merkostnadsersättningar stadsdelen fått på grund av pandemin, samt minskningen i ersättning från Migrationsverket.
- Konto 352* "Driftbidrag från AMS" har minskat med 16,7 procent vilket beror på att andelen av lön som ersätts av arbetsförmedlingen har minskat.
- Konto 354* "Ersättning från försäkringskassan personlig assistent, LASS" har ökat med 0,6 miljoner kronor, 14,7 procent vilket beror på ökning i ersättning totalt, jämfört med samma period 2020, till följd av fler ärenden.
- Konto 359* "Övriga bidrag" har minskat med 8,4 procent beroende på minskade bidrag, framförallt till Äldreomsorgen.
- Konto 361* "Försäljning av verksamhet" har minskat med 6,7 procent på grund av lägre intäkter från andra stadsdelar.
- Konto 369* "Övriga ersättningar" har ökat med 18,9 procent, 0,3 miljoner kronor, på grund av ökad fakturering av facklig tid.

Kostnader

Kostnaderna har totalt sett ökat med 15 miljoner kronor, 0,8 procent, jämfört med samma period föregående år.

- Konto 451* "Bidrag till enskilda" har minskat med 9,7 procent vilket beror på att förvaltningen har färre hushåll aktuella inom ekonomiskt bistånd, vilket leder till mindre

utbetalt ekonomiskt bistånd.

- Konto 502* "Löner till anställda" har ökat med 2,4 procent vilket beror på årets lönerrevision.
- Konto 503* "Lön till beredskapsarbetare" har ökat med 16,2 procent beroende på fler OSA (offentligt skyddat arbete)- anställda inom förvaltningen.
- Konto 505* "Upplupna löner (bokslutskonton, ej via LISA)" har minskat med 200 procent, 4 miljoner kronor, vilket beror på den uppskjutna lönerrevisionen 2020, då periodisering skedde enligt anvisningar från SLK.
- Konto 507* "Avgångsersättning" har ökat med 1 miljoner kronor, då förvaltningen har haft fler personer som har fått avgångsersättning jämfört med 2020.
- Konto 512* "Sjuklön" har minskat med 12,2 procent, 3 miljoner kronor, då vi har lägre sjukfrånvaro under perioden 2021, jämfört med 2020 då utbrottet av pandemin bidrog till den höga sjukfrånvaron.
- Konto 553* "Omkostnadsersättningar" har minskat med 9,8 procent vilket beror på att förvaltningen har färre jour- och familjehem i egen regi, dessa platser köps istället in externt.
- Konto 561* "Lagstadgade arbetsgivaravgifter" har minskat med 2,7 procent eller 6,5 miljoner kronor, vilket beror på lägre personalförsäkringspålägg för unga, samt de upplupna kostnader för lönerrevisionen förra året vilket vi inte har 2021.
- Konto 601* "Lokalhyror" har minskat med 0,8 procent, 0,8 miljoner kronor beroende på uppsägningen av lokaler bland annat på Edö och Veckobo vård och omsorgsboende.
- Konto 615* "Mindre reparationer o underhåll av fastigheter" har ökat med 2,2 miljoner kronor på grund av ökat underhåll och renoveringar inom våra verksamheter.
- Konto 617* "Husbyggnadsentreprenader" har ökat med 3,3 miljoner kronor på grund av utredningskostnader för möjliga projekt av nya förskolor.
- Konto 618* "Anläggnings- och reparationsentreprenader" har minskat med 61,1 procent på grund av färre större reparationsarbeten inom stadsdelen.
- Konto 619* "Övriga fastighetskostnader" har ökat med 2,1 miljoner kronor vilket bland annat härrör sig till rivning av en förskola, samt installation av olika larmåtgärder.
- Konto 632* "Hyra inventarier" har ökat med 16,6 procent jämfört med 2020. Detta beror främst på utbyte av förvaltningens datorer, som skedde i början av året.
- Konto 641* "Förbrukningsinventarier" har minskat med 21,9 procent jämfört med 2020. Den främsta anledningen är att färre förbrukningsinventarier köpts in som är relaterade till coronapandemin och beställningarna har återgått till ett mer normalt läge.
- Konto 645* "Laboratoriemateriel, läkemedel och sjukvårdsartiklar" har minskat med 30,7 procent vilket beror på att den för 2020 extrainsatta coronarelaterade verksamheten har upphört. Samt att tillika inköp minskat i coronapandemins spår och återgått till mer normala nivåer.
- Konto 648* "Arbetskläder, skyddskläder, skyddsmateriel" har minskat med 53,8 procent vilket också beror på minskade inköp i pandemins spår, främst inom Äldreomsorgen.
- Konto 655* "Trycksaker" har ökat med ca 0,3 miljoner kronor och beror på att verksamheterna har återgått till mer normal aktivitet under året och via trycksaker förmedlat detta till invånarna.
- Konto 660* "Reparation och underhåll av maskiner och inventarier" har minskat med 30,6 procent, vilket främst beror på lägre reparationskostnader på förvaltningens bilar.
- Konto 701* "Transporter (ej personal)" har ökat med 23,5 procent vilket beror på ökade brukarresor till och från daglig verksamhet, som återöppnades under 2021 och som tidigare varit inställd under coronapandemin.
- Konto 711* "Personalrepresentation" har ökat med 21,8 procent vilket beror på att enheterna under året har kunnat ha avtackningar och dylikt i en mer normal utsträckning.

- Konto 745* "Konsulttjänster och andra tjänster" har ökat med 28,2 procent vilket beror på att verksamheterna successivt har öppnat upp, som i sin tur lett till att till exempel föredragshållare har kunnat anlitas. Konsulter har också tagits in i väntan på rekrytering, samt upphandling av IT-konsulter.
- Konto 751* "Tillfälligt inhyrd personal" har minskat med 58,8 procent främst inom ÄO och återgått till ett mer normalläge i följderna av coronapandemin.
- Konto 761* "Avgifter" har ökat med 26,8 procent vilket beror på att verksamheterna återigen kunnat ta med sig brukare på evenemang, främst inom Kultur och Fritid.
- Konto 765* "Avgifter för kurser m.m." har ökat med 139,2 procent framförallt gällande kompetensutveckling för medarbetare och chefer.
- Konto 792* "Avskrivning på byggnader och tekniska anläggningar" har ökat med 20,6 procent då flera stora investeringsprojekt inom stadsmiljö har aktiverats under 2021, till exempel parkupprustning kvarteret Terriern, Naturrum Svedmyraskogen och Farsta strandpark.
- Konto 793* "Avskrivning på maskiner och inventarier" har ökat med 137,8 procent på grund av utrangering av anläggningstillgångar.

Resultatenheter

Under 2021 har förvaltningen haft totalt sex stycken resultatenheter och samtliga tillhörde avdelningen förskola. Speciellt med resultatenheter är att de tar med sig sina resultat i bokslutet till kommande år i så kallade resultatfonder.

Från 2020 hade resultatenheterna med sig en total fond om 22,2 miljoner kronor i överskott. Under 2021 tog en av förvaltningens resultatenheter ut medel från sina resultatfonder. Den totala resultatfonden utökas med 2,8 miljoner kronor och till år 2022 tar resultatenheterna med sig totalt cirka 25,1 miljoner kronor. Samtliga resultatenheter för med sig en positiv fond till det kommande verksamhetsåret.

I nedan tabell framgår slutgiltiga resultatfonder och förändring under året.

Resultatenhetens namn	Resultat- enheternas bruttobudget 2021	Varav 5 % av resultat- enheternas bruttobudget 2021	Resultat- överföring från 2020 Överskott (-) Underskott (+)	Resultat 2021 Överskott (-) Underskott (+)	Har resultatet uppkommit av resultatenhetens eget handlande? JA / NEJ	Resultatöverföring till 2022 (max 10 %) Överskott (+) Underskott (-)
Förskolor Tallkrogen	45 538	2 277	-2 574,0	-981	JA	2921
Förskolor Gubbängen	35 588	1 779	-2 209,0	-1816	JA	3559
Förskolor Hökarängen	57 978	2 899	-3 636,0	-390	JA	4619
Förskolor Sköndal	64 592	3 230	-3 665,0	-281	JA	4283
Förskolor Farsta Strand/Larsboda	45 256	2 263	-4 572,0	437	JA	4135
Förskolor Farsta Fagersjö	55 520	2 776	-5 587,0	-744	JA	5552
Summa resultatenheter	304 472	15 224	-22 243,0	-3 775		25 069

Resultatöverföringen får maximalt uppgå till fem procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett ackumulerat överskott på maximalt tio procent och ett underskott på

maximalt fem procent av enhetens bruttobudget.

Gubbängens förskolor och Fagersjö Förskolor överskrider båda med årets resultat maximal resultatfond. Överskottet, totalt 913 tkr, går tillbaka till verksamhetsområde Förskola.

Investeringar

Mnkr, netto	Budget 2021	Bokslut 2021	Avvikelse 2021	Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2021
Parkinvesteringar	1,2	1,2	0,0	0,2
Parkreinvesteringar	5,0	5,2	-0,2	0,5
Nycklade medel Stadsmiljö	7,0	6,3	0,7	-0,5
Klimatinvesteringar	2,4	2,2	0,2	0,0
Trygghetsinvesteringar	2,7	2,7	0,0	0,0
Övriga investeringsmedel	0,6	0,7	-0,1	-0,2
Maskiner & inventarier	1,9	1,7	0,2	0,0
Totalt investeringar	20,8	20,0	0,8	0,0

Stadsmiljö

Samtliga parkinvesteringsprojekt som nämnden har beslutat om i verksamhetsplanen har genomförts, till exempel ny brygga vid Farsta gård, upprustning av parken Fastlagen i Sköndal, ny utrustning till parken Semlan i Sköndal, utegym på Gubbängsfältet, upprustning av trappor och parkvägar, nya staket i lekparken Västboda i Farsta samt nästa steg i upprustningen av Farstaängen. Nämnden har beviljats de medel som nämnden ansökte om i verksamhetsplanen och i tertialrapport 1 och 2 –klimatinvesteringsmedel, trygghetsinvesteringsmedel, medel för ökad biologisk mångfald, Stockholm vid vatten-medel samt medel för god vattenstatus.

I stort sett samtliga projekt är genomförda utan större avvikelse. Projektet med restaurering av en betongbrygga vid Drevvikens blev betydligt billigare än budgeterat vilket ger avvikelse mot årets budget. Vissa redovisas under mål 1.2 och 2.5. Klimatinvesteringsmedel och trygghetsinvesteringsmedel redovisas i särskilda bilagor.

Inventarier och maskiner

Stadsdelsnämndens budget för inventarier och maskiner är 1,9 miljoner kronor, förvaltningen har förbrukat 1,7 miljoner kronor. Under året har investeringar genomfört inom förskola, äldreomsorg, socialpsykiatri, funktionsnedsättning samt fritidsverksamhet. Förvaltningen har även köpt in en syntetisk isbana som placerats vid torget i Hökarängen.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Ombudgeteringar

Medel för lokaländamål

Analys av balansräkning

Jämförelse mellan 2020-12-31 och 2021-12-31

Förvaltningens balansomslutning har minskat med 25,6 miljoner kronor, 13,4 procent jämfört med januari 2021.

Tillgångar

- Förändringar i de balanskonton som avser anläggningstillgångar avser främst ökade kapitalkostnader inom stadsmiljö där det pågår stora upprustningar av vår parkmiljö, Naturrum Svedmyraskogen, Farsta strandpark med flera. Totalt ser vi en ökning av anläggningstillgångar med 10,7 procent ca 9,4 miljoner kronor.
- Minskningen med 3,7 miljoner kronor, 18,3 procent på konto "Maskiner och inventarier" beror på att avskrivningarna överskrider nya investeringar. Även utrangering av anläggningstillgångar har påverkat utfallet.
- Kundfordringarna har minskat med 47,3 procent, 18,6 mnkr. Detta beror på att i dec 2020 fakturerades ersättningar för pandemin på ca 20,6 mnkr, motsvarande fordran finns inte i årets bokslut.
- Diverse kortfristiga fordringar har totalt sett minskat med 48,4 procent, 2,7 miljoner kronor, vilket till största del beror på minskningar av bidrag från Migrationsverket, till följd av färre mottagna nyanlända i stadsdelen. Samt att ersättningen för tidigare mottagna nyanlända har löpt ut.
- Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har minskat med 26,3 procent, 9,9 miljoner kronor, vilket beror på minskad periodisering jämfört med bokslutet 2020 då både merkostnadsersättning för covid-19 samt sjuklöneersättning periodiserades.

Skulder

- De minskade långfristiga skulderna, med 33,3 procent, 0,3 miljoner kronor, beror på de investeringsbidrag förvaltningen erhållit för välfärdsteknik.
- Leverantörsskulderna har totalt sett ökat med 13,3 procent, 12,8 miljoner kronor. Ökningen beror bland annat på den generella kostnadsutvecklingen, men också att det inom förskolan förekommer stora utredningskostnader för eventuell uppbyggnad av nya förskolor. Inom förskolan har också fakturering för upplupna kostnader skett i december. Även ökade volymer inom Äldreomsorgen bidrar till förändringen.
- Minskningen av Övriga kortfristiga skulder på 33,5 miljoner kronor, 85,2 procent, beror på upplösningen av generalschablonen under 2021.
- De upplupna kostnaderna har minskat med 6,1 miljoner kronor, 14 procent, vilket framförallt kan förklaras med att ingen uppbokning skett på grund av uppskjuten lönerevision, vilket var fallet 2020.

Övrigt

Nedskrivning av kundfordringar

Nedskrivningarna 2021 avseende fakturor med förfalldatum 2020-12-31 och tidigare uppgår totalt till 1 972 032 kronor. Nedskrivningen sker redovisningsmässigt då fordringarna ses som osäkra. Fordringarna kvarstår hos inkassobolag som även fortsättningsvis ställer krav avseende dessa fakturor. Nedskrivningen ser ut enligt nedan uppdelade på respektive verksamhetsområde.

- Individ- och familjeomsorg 1 016 668 kr
- Förskoleverksamhet 250 270 kr
- Äldreomsorg 668 691 kr
- Funktionsnedsättning 23 704 kr
- Fritid och kultur/allmän fritidsverksamhet 12 700 kr

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

Förvaltningens arbete med att bidra till genomförandet av Agenda 2030 sker genom det ordinarie

arbetet där varje mål för verksamhetsområdena har en koppling till ett eller flera av målen i Agenda 2030. Förvaltningens verksamheter har bidragit till måluppfyllelsen av de globala hållbarhetsmålen genom att arbeta för jämställdhetsintegrering, barnrättsperspektiv, tillgänglighet och delaktighet, ökad trygghet, stadsutveckling, äldreomsorg, förskola, klimat- och miljöarbete.

Barns rättigheter

Förvaltningen har utsett en barnrättssamordnare och inom flera avdelningar och enheter har barnombud utsetts. Barnrättssamordnare har tillsammans med barnombud från olika verksamheter lett arbetet utifrån aktuella implementeringsplaner med syfte att öka barnrättsperspektivet. Barnkonsekvensanalyser gjorts inför beslut som påverkar barns rättigheter. Barnrättsarbetet har lett till en ökad medvetenhet om barnkonventionen och ett större fokus på barns rättigheter. Medarbetare inom socialtjänsten har uppmärksammat barns situation i högre utsträckning, även i ärenden där barns föräldrar eller vårdnadshavare varit aktuella.

Indikatorn ”andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling” har under året visat på att barns delaktighet har ökat. Förvaltningens utförarenhet för barn och unga har förbättrat uppföljningen av barn och ungdomars egna mål under utförd insats med ett nytt utvärderingsverktyg framställt av Socialstyrelsen.

Samverkansrutiner har tagits fram i ärenden där flera familjemedlemmar är aktuella på flera enheter samtidigt, när överföring av ärenden behöver ske mellan enheter och när skäl till orosanmälan finns i ärenden där föräldrar redan är aktuella på andra enheter.

Barnrättsarbetet har lett till en ökning av antal förändringsplaner för klienter med barn i hushållet. Det har även lett till en ökad samverkan mellan förvaltningens vuxen- och barn- och ungdomsenheter samt en mer strukturerad barnkonsekvensanalys i dessa ärenden. För att underlätta utformandet av barnkonsekvensanalyser har ett frågeformulär till vuxna som är aktuella inom stöd för missbruk eller socialpsykiatri och som har barn under 18 år, skapats.

Workshops, metodforum och kunskapsutbyte har lett till fördjupning av barnperspektivet i gemensamma ärenden och medarbetare har deltagit på utbildningar i till exempel tejpning och barnsamtal.

Kollegial granskning genomförs en gång i månaden där bland annat barnkonsekvensanalyser i verksamheten granskas. Detta har gett konkreta exempel på hur man jobbar med analyserna, hur det kan förbättras, samt goda exempel. Ett resultat av detta har varit att det på enheten skapats ett forum för inspiration, lärande och kunskapsutveckling gällande barnrättsfrågan.

Samverkanspartners kommer att fortsätta bjudas in till måndagsmöten och under hösten har biståndsenheten upprättat regelbundna samverkansträffar med enheten för barn och unga samt socialpsykiatrin. Arbetet fortsätter med att öka barns delaktighet i utredningsprocessen, utveckla arbetet med att skriva barnkonsekvensanalyser samt få mer kunskap gällande exempelvis våld och hemmarsittarproblematik.

Även inom äldreomsorgens verksamhetsområde beaktas barnperspektivet. I beställarenhetens utredningsförfarande kartläggs alltid familjesituationen och barn uppmärksammas vid sammanboende med äldre som har insats. Barnperspektivet beaktas i samtal och eventuellt utökad stöd. Vid oro för barns välmående görs alltid en orosanmälan.

På förvaltningens parklekar och fritidsgårdar arbetar vi regelbundet med olika metoder för att involvera barn och ungdomar i planering och genomförande av verksamheten. Fritidsledaren är i det vardagliga mötet med barn och ungdomar öppen för dialog och är lyhörd för besökarnas intressen, önskingar och behov. Vi använder ett coachande arbetssätt. Många av de idéer som framkommer genomförs sedan med barnen och ungdomarnas medverkan. Flera av verksamheterna har också andra metoder för att samla in barn och ungdomars idéer, till exempel förslagslådor och stormöten. På Tuben som vänder sig till ungdomar i gymnasieåldern arbetar

man särskilt med att coacha ungdomar att genomföra sina egna projekt och arrangemang.

Barn och ungdomar i stadsdelsområdet har deltagit i dialoger om olika stadsutvecklingsprojekt, bland annat i Hökarängen och i lekparken Västboda i Farsta.

Jämställdhet

Inom äldreomsorgen finns ett personcentrerat arbetssätt som utgår från den enskilda individens behov, förutsättningar, förmågor och önskemål. Äldreomsorgens verksamheter arbetar för att identifiera eventuella skillnader i omsorgen av kvinnor och män och identifierade utmaningar finns. Vid gemensamma aktiviteter och evenemang är det viktigt att de äldre görs delaktiga och hörsammas för att utbudet ska möta efterfrågan. Inom äldreomsorgen är därför inte alltid majoritetsprinciper tillämpliga då män som grupp riskerar att inte hörsammas. Skillnader har även identifierats vad gäller kvinnors och mäns upplevelser av trygghet och möjlighet att påverka. Generellt sett upplever sig kvinnor inom äldreomsorgens verksamheter mindre trygga än männen. Kvinnor upplever också i mindre grad att de kan påverka hur hjälpen utförs. Identifierade jämställdhetsutmaningar är därmed att andra principer än majoritetsprinciper behöver användas liksom att identifiera vad skillnaderna mellan kvinnor och mäns upplevelser beror på och hur de kan åtgärdas för att uppnå mål fem och tio inom Agenda 2030, för att garantera ett inkluderande och jämställt perspektiv.

Förvaltningen har undersökt deltagande och delaktighet bland de boende på Frimärket. Undersökningen visade bland annat att kvinnor lägger fram förslag i högre grad än männen under husmöten. Vidare analys planeras.

För att se skillnader i hur planeringar prioriteras inom ekonomiskt bistånd, och bättre kunna rikta resurser för att stötta individerna till självförsörjning har förvaltningen tagit fram statistik på hur långtidsaktuella klienters planeringar skiljer sig utifrån kön, ålder, språkkunskap och försörjningshinder. Webbutbildning om jämställdhet är en del av introduktionen för alla nyanställda.

Inom utredning och stöd till barn, ungdomar och familjer ser förvaltningen att beteenden som tidigare setts som typiska för pojkar eller flickor så som utåtagerande våld och självskadebeteende är inte längre en tydlig könsfråga, och ärenden där flickor använder våld och pojkar uppvisar självskadebeteende ökar. Förvaltningen försöker inom på ett respektfullt sätt utmana klienters tankar om könsnormer när normerna kan bli skadliga och dysfunktionella för familjen.

I de olika mötesforum som förskolan har sker ett utvecklande arbete kring hur förskolan kan motverka könsnormer som begränsar barnens utveckling, val och lärande. Inom förskolan förs också dialog med de män som arbetar i förskoleverksamheten om de möter strukturella svårigheter i verksamheten och om de i så fall har förslag på åtgärder.

Förvaltningen arbetar med ett medvetet språkbruk, förhållningssätt och val av utbud inom kultur, öppna mötesplatser för att öka jämställdheten. Förvaltningen för könsuppdelad statistik över antalet besökare till våra öppna mötesplatser, lovaktiviteter och andra arrangemang.

Nationella minoriteters rättigheter

Förvaltningen ska arbeta för att tillgodose de nationella minoriteternas rättigheter utifrån stadens riktlinjer och lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk. Förvaltningen har samarbetat med en sverigefinsk barnförening som har en mötesplats för finsktalande familjer på Forsängens parklek. Mötesplatsen har varit igång under hela året. Förvaltningens samordnare har haft ett fortsatt samarbete med Skarpnäck och Enskede-Årsta-Vantör för att skapa gemensamma aktiviteter för våra nationella minoriteter. I november arrangerade förvaltningen ett musikframträdande för sverigefinska seniorer. En promenadgrupp för finsktalande seniorer har arrangerats under året. Förvaltningens gruppboende Lingberga har anordnat en finsk afton, med

finsk mat och musik.

Samarbetet med de romska föreningar som finns i förvaltningens lokaler har fortsatt. Under 2021 har medarbetare från individ- och familjeomsorgen medverkat på föreläsningen Romani Tjej - en föreläsning om stadens arbete med romsk inkludering med särskilt fokus på romska kvinnors och flickors livssituation och villkor.

Inom äldreomsorgens verksamhetsområde beaktas nationella minoriteters rättigheter i de boendes respektive genomförandeplan.

Mål 2. Ingen hunger, - Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

Mål 12 – Hållbar konsumtion och produktion.

Inom äldreomsorgens vård- och omsorgsboenden har kostombuden i samarbete med avdelningens dietist haft fokus på måltiden och måltidsmiljö i syfte att skapa förutsättningar för att de äldre ska uppleva sig nöjda med måltidsupplevelsen.

Inom vård- och omsorgsboendena har en ny lokal rutin tagits fram för mat och måltider. Rutiner har utgångspunkt i Mat- och måltidspolicyn med tillhörande handbok samt Socialstyrelsens kunskapsstöd ”Att förebygga och behandla undernäring. Även den lokala rutinen för livsmedelshygien har reviderats.

Förvaltningens dietist har under året besökt ett antal kök på enheterna under lunchmåltiderna. Syftet har varit att träffa medarbetare som arbetar med uppvärmning, tillredning och servering och fånga upp frågor och funderingar. Exempelvis har frågor handlat om de boendes matsituation t.ex. konsistensanpassning och E-kost. En del frågor har baspersonal tagit vidare till sjuksköterska.

Förvaltningens dietist har genomfört utbildningar inom livsmedelshygien samt medverkat vid teammöten och funnits tillgänglig för stöd i nutritionsfrågor.

Förvaltningen har testat checklistan för mätning av matsvinn som Äldreförvaltningen har utarbetat. Mätning av tallrikssvinn har genomförts och rapporterats inom äldreomsorgen under hösten.

Förvaltningens dietist har funnits med i planering för hur stimulansmedlen från Matlyftet ska användas samt varit delaktig i genomförandet. Medel från Matlyftet har använts till att genomföra så kallade temamåltiderna på vård- och omsorgsboendet. Temamåltiderna har genomförts en gång per månad och har exempelvis varit pingstfirande med smörgåstårta, midsommarfirande, kräftska, äppelprovning och öl med korpprovning. Även inom den öppna seniorverksamheten har Matlyftet bidragit till arrangemang av luncher/middagar med olika teman. En av dessa var en gemensam middag för seniorer och ungdomar en fredagskväll på Tuben, en annan var Nobellunch.

Förvaltningen har under året utvecklat samarbetet med dietisterna på en Primärvårdsrehab i Farsta. Till exempel har ett projekt och samarbetet startats upp inom hemtjänst för att uppmärksamma tidiga tecken på oavsiktlig viktnedgång och överrapportera nutritionsbehov vid inflytt till vård och omsorgsboenden.

Konsekvenser av covid-19-pandemin

Pandemin har påverkat personal och arbetssituation på flera sätt, där sjukfrånvaron och dess konsekvenser märks mest. Den höga sjukfrånvaron påverkar bland annat planeringen och stressnivån. Samtidigt som det upplevs som fördel att kunna arbeta hemifrån, uttrycker medarbetare att de även saknar arbetsplatsen och den sociala samvaron.

Pandemin har drivit nytänkande och kreativitet. Förvaltningens medarbetare och chefer har visat flexibilitet, engagemang och lösningsfokus. Vi har sett annorlunda sätt att arbeta på, nya aktiviteter, digitalisering, digitala möten och nya samarbeten. Vi har också ökat vår aktivitet och kommunikation genom sociala medier, till exempel inom den öppna mötesplatsverksamheten.

De ekonomiska konsekvenserna av covid-19-pandemin är fortsatt märkbara och påverkar förvaltningens utfall. Störst ekonomisk påverkan ses på äldreomsorgens verksamheter. På grund av pandemin ser förvaltningen ökade personalkostnader, sjuklönekostnader, vikariekostnader och konsultkostnader. Nämnden har fått statlig ersättning för sjuklönekostnader till och med september 2021 om totalt 11,7 miljoner kronor. Staten har beviljat merkostnadsersättning till följd av covid-19 avseende 2020 som inte var känd vid bokslutet. Totalt har nämnden fått 10,8 miljoner kronor i merkostnadsersättning. Dessa medel har bidragit till det överskott som redovisas.

Äldreomsorgen

Äldreomsorgens enheter har under året haft fortsatt följsamhet till rådande riktlinjer och krav gällande skyddsutrustning, hygienrutiner, förhållningssätt och arbetssätt. Beredskap för att ställa om arbetssätt och utförande av arbetsmoment har fortsatt varit aktuellt inom avdelningens enheter. För att skydda de boende och sig själva har medarbetare som arbetar nära boende under större delen av året fortsatt arbeta i både munskydd och visir. I mitten av juli kom dock vissa lättnader vad gäller riktlinjer för skyddsutrustning men återinfördes igen i decembermånad. Samtliga boende/äldre inom avdelningens vård- och omsorgsboenden har erbjudits vaccination i tre doser och samtliga som tackat ja är vaccinerade. Efter att vaccinering genomförts med andra dosen har ingen boende på avdelningens verksamheter insjuknat i Covid -19.

Inom beställarenheten har majoriteten av hembesöken ställts in under året vilket bland annat kan ha inneburit att missförhållanden och våld i nära relation riskerat att inte uppmärksammas i samma utsträckning. Anpassningar genom att ställa FREDA frågor per telefon har prövats men inneburit svårigheter.

Beläggningen inom vård- och omsorgsboenden har under året varit betydligt lägre än förväntat vilket resulterat i stora intäktsbortfall. Åtgärder har genomförts för att balansera intäkter mot kostnader. Beställarenheten har haft ett lägre antal placeringar inom vård- och omsorgsboenden än förväntat vilket resulterat i ett ekonomiskt överskott. Under hösten har dock en viss ökad efterfrågan och beviljade platser inom vård- och omsorgsboenden konstaterats. Inom hemtjänstenheterna har ett samarbete med Skarpnäcks stadsdelsförvaltning funnits under året gällande ett gemensamt förstärkningsteam. Samarbetet har inneburit att avdelningens hemtjänstenheter vid misstänkt eller konstaterad smitta överlämnat kundens omsorg temporärt till förstärkningsteamet som driftats av Skarpnäck. Samarbetsavtalet har följt Krisledningsnämndens beslut.

Inom avdelningens verksamheter utformas det stöd som ges utifrån den äldres förmågor, vanor och intressen i syfte att de äldre ska känna sig delaktiga, uppleva välbefinnande, trygghet och meningsfullhet.

Individ och familjeomsorg

Förvaltningen har sett svårigheter för nya medarbetare att komma in i jobbet när vi jobbar hemifrån i stor utsträckning. Till exempel har två av fem nyanställda vuxenhandläggare under pandemin sagt upp sig och nämner att det har varit svårt att komma in i gruppen. Vi har sett högre sjukfrånvaro än normalt, vilket ökar sjuklönekostnader och kostnader för vikarier som har behövt tas in.

I klientarbetet har de flesta uppföljningar skett via Skype eller telefon. Ett viktigt perspektiv går förlorat när uppföljningar inte sker på boenden och man inte kan se hur ser ut hos utförarna.

Möten där det finns behov av tolk eller anpassning till funktionsvariationer blir svårare och kvaliteten minskar. Professionella möten har fungerat bättre med tanke på att restid inte behövs och möten oftast blir kortare när de är digitala. Vissa möten går också att få till snabbare då man inte behöver planera restid.

I uppföljning av barn blir inblicken i barnens situation något sämre på grund av färre fysiska möten och många avbokningar. Det är svårare att göra lika välgrundade bedömningar vid hög oro för barn. Samverkan begränsas också när det gäller de komplexa och svåra samtalen.

Träff, stöd och sysselsättning har minskad försäljning och färre arbetsuppgifter för brukare med sysselsättning på träfflokalen. Förvaltningen har under tertialen haft en övre gräns för max antal besökare. Vi har inte kunnat ta emot alla uppdrag inom sysselsättningen STUDIO.it för att säkerställa att det inte samlas för många i lokalerna. En markant ökning av sjukfrånvaro och ökad vikariekostnad inom hela enheten. Inköp av teknisk utrustning för att kunna klara av kraven vid hemarbete. Arbetsmiljön i stort har varit påverkad för många under pandemin där stress och oro sticker ut.

Pandemin påverkar fortfarande vardagen på boendeenheter för socialpsykiatri, då brukare längtar efter aktiviteter och umgänge utanför boendet. Vi försöker erbjuda alternativ men det blir fortfarande lite mer återhållet än brukligt. Vi har exempelvis inte kunnat ha några gemensamma veckomöten då lokalerna inte möjliggjort att hålla avstånd. Flera brukare har uttryckt saknad av möjligheten att diskutera saker i grupp. Vi har istället utvecklat innehållet i veckobrev och uppmuntrar synpunktslådan.

Förvaltningen har haft svårare att få ut klienter i egen försörjning och praktik. Processen fördröjs av att samverkan med samverkanspartners försvåras. Inom ekonomiskt bistånd sker en hel del nödvändig pappershantering vilket gör att handlägningsprocessen tar längre tid vid hemarbete.

Nya platser för feriejobb har behövts för att kunna nå årsmålet, då vi förlorat många platser inom barn- och äldreomsorg och LSS.

HBTQI hänget har genomförts i utemiljö vid 11 tillfällen och ställt in 3 tillfällen. Förvaltningen har inte kunnat genomföra någon grupp i Trygghetscirkeln på grund av smittrisk. Ingen DISA grupp har genomförts på grund av att vi inte får vistas i skolorna.

Arbetet med att nå ut till anhöriga med information löper på som planerat på alla plan utom samarbetet med framförallt externa aktörer. Detta då pandemin påverkat möjligheten till fysiska möten. Samtalsgrupper och föreläsningar erbjuds anhöriga som planerat, dock i digital form istället för i fysisk form.

Inga föreläsningar med information om projektet Våga anmäla, våga vittna har kunnat hållas för ungdomar under 2021, på grund av rådande restriktioner.

Ungdomsmottagningen inte kunnat genomföra några fysiska besök i skolor eller andra verksamheter under perioden januari-april 2021. Ungdomsmottagningen har kontaktat samtliga högstadieskolor i Farsta och erbjudit digitala klassbesök till åttondeklasserna (inklusive särskoleklasser) under hösten 2020 och våren 2021. Under perioden januari-april 2021 har fyra klassbesök genomförts vilket innebär att 86 elever har fått en presentation av Farsta Ungdomsmottagning. Digitala presentationer har även erbjudits Söderledskyrkans ungdomsgrupp och Magelungens behandlingshem.

Ekonomiska konsekvenser

Pandemin medför stora osäkerheter om utvecklingen av behovet av ekonomiskt bistånd. Sweco har prognostiserat en ökning av antalet hushåll med ekonomiskt bistånd i olika scenarier. Förvaltningen ser inte denna trend i utbetalt ekonomiskt bistånd, utan snarare en något nedåtgående trend.

Äldre- och barnomsorg har inte kunnat ta emot feriearbetare i år heller. Detta leder till ökade kostnader i form av köp av externa platser för att kunna erbjuda feriejobb till så många ungdomar som möjligt.

Vi har fortfarande inte sett effekterna av pandemin på kostnader inom vuxen/socialpsykiatri och våld i nära relationer, men det finns oro att de kommer att öka. Vuxenheten har exempelvis vid Covid-19 behövt placera på andra boenden under en viss tid och då haft dubbla dygnskostnader.

Funktionsnedsättning

Samtliga verksamheter har under 2021 haft ett fortsatt fokus på att säkerställa kärnverksamheten, genom att exempelvis trygga personalförsörjningen med viss överanställning och så kallad extra anställd personal som med kort varsel har kunnat komma i arbete. Därutöver har stort fokus legat på att upprätthålla rutiner och att dessa är tydliga, tillgängliga och efterlevs av nya medarbetare, exempelvis timvikarier.

Förvaltningen har haft och har en fortsatt beredskap inför en eventuell kris och kommer vid behov samnyttja befintliga resurser för att upprätthålla prioriterad verksamhet. Det kan innebära att vi behöver omlokalisera och omfördela befintliga resurser inom aktuella verksamheter. Personal anställda inom exempelvis den kommunala dagliga verksamheten kan komma att behöva täcka upp inom verksamheter med behov av personal, vilket bland annat kan minska övertidskostnaderna för förvaltningen. Samtliga verksamheter ser till att hålla egna lager av skyddsutrustning välfyllda.

Kostnader för turbundna resor har varit lägre än ett normalår på grund av att färre brukare har rest till sina dagliga verksamheter, samtidigt har kostnaderna för personalbemanning och skyddsutrustning, arbetskläder med mera ökat.

Förskola

Trots pandemin som pågår så bedöms förskolan nå en hög måluppfyllelse. Det är ännu för tidigt att dra några generella slutsatser kring hur stor påverkan covid-19 har på verksamheternas kvalitet och måluppfyllelse i ett mer långsiktigt perspektiv. Några verksamheter har höjt kvaliteten och ökat måluppfyllelsen medan andra verksamheter visar att pandemin har påverkat verksamheten i högre grad i ett resultat- och kvalitetsperspektiv. De nationella styrdokument, såsom skollag och läroplan ställer krav på förskolans systematiska kvalitetsarbete för att säkerställa en god kvalitet och måluppfyllelse. Arbetet kommer fortsatt följas upp genom enheternas systematiska kvalitetsarbete.

Under pandemin har en del enheter i perioder haft en hög sjukfrånvaro, men även många frånvarande barn. Enheterna har till följd av pandemin haft en viss överanställning av vikarier för att täcka upp. Enheterna har fasta timvikarier som är knutna till olika förskolor. Nationella riktlinjer som gjorde gällande att gravida inte får arbeta efter vecka 20 på grund av Covid-19 har på sina håll fått kännbara effekter och betonar att förskolan inte är en garanterat riskfri verksamhet. Flera medarbetare fick med kort varsel lämna sitt arbete i förskolan, vilket innebar att rektorerna snabbt fick ställa om och finna goda lösningar i sina personalgrupper för att fortsätta ge en trygg och stabil verksamhet med god undervisning för barnen i förskolan.

Att upprätthålla kärnverksamheten har varit prioritet med fokus på trygg och säker förskola med god omsorg. Pandemin har lett till mer nytänkande och kreativ verksamhet. Förskolornas medarbetare och chefer har visat en hög grad av flexibilitet, engagemang och lösningsfokus. Förskolorna har fått se över sin organisation, arbetssätt och kommunikation med vårdnadshavare. Nya arbetssätt och metoder har utvecklats. Nya former av aktiviteter har genomförts för att möta behov hos barn och vårdnadshavare, fler digitala möten och nya samarbeten både inom och mellan förskolorna. En kommunikationsyta i sociala medier har skapats i en gemensam Facebooksida för förskolorna i Farsta. Facebookkontot har bidragit till kontinuerlig övergripande

information om vad som händer och sker i förskoleverksamheten och vad barnen möter för undervisning på förskolor till vårdnadshavare och övriga invånare i Farsta stadsdel.

Ekonomiska konsekvenser

Verksamheten hade i början av pandemin något minskade kostnader för vikarier och inhyrd personal till följd av färre barn på förskolorna. Över tid har barngrupperna på nytt ökat samtidigt som vissa enheter fortsatt dragits med högre sjukfrånvaro än vanligt. De ökande kostnaderna i form av vikariekostnader som ökad sjukfrånvaro leder till täcks dock av den statliga sjukfrånvaroesättningen vilket leder till att enheterna förbättrar sin ekonomi till viss del i förhållande till lagt budget.

Verksamheterna har också till viss del ökade kostnader för hygien - och skyddsutrustning. Vidare har kostnader ökat för städning, som skett i ökad frekvens och omfattning. Till viss del har förändringar krävts i utomhusmiljöerna. Stor del av verksamheten och undervisningen har i högre grad genomförts utomhus under hela pandemin. Förskolorna har därför behövt se över utomhusmiljöerna och bland annat behövt sätta upp mer solskydd på gårdarna. Ökade kostnader för inköp av digitala verktyg och teknik för att få god uppkoppling utomhus. Detta för att säkra en god undervisning och utbildning i utomhusmiljöerna.

Uppföljningar kopplat till mer långsiktiga effekter för verksamheten utifrån Covid -19 kommer fortsatt följas upp inom enheternas systematiska kvalitetsarbete och i uppföljningar genom vidare tertialrapporteringar till nämnd.

Stadsmiljö, trygghet och prevention:

Helgsamverkan mellan olika aktörer varje fredag hålls utomhus.

Föräldrastödsutbildningar har under våren skett digitalt, men till hösten planerar förvaltningen för vanliga möten i mindre grupper och med avstånd. Även dialogmöten med företag har skett digitalt på grund av pandemin.

Fler invånare har varit hemma och utomhus under våren, men under sommaren har inte trycket på parker, grillplatser och badplatser varit så högt som förra året.

Barn, kultur och fritid

På förvaltningens fritidsgårdar, parklekar och öppna förskolor har fokus fortsatt legat på verksamhet och aktiviteter utomhus, på grund av pandemin. Även våra sommarlovsaktiviteter och Sportscamp har påverkats av pandemin. Arrangemangen har anpassats och antalet deltagare per tillfälle har begränsats. Trots det har antalet deltagare på våra sommarlovsaktiviteter och på Sportscamp slagit rekord.

På grund av pandemin vi har begränsningar på hur många besökare som får vistas samtidigt i lokalerna. Det har medfört att vissa fritidsgårdar har blivit fulla särskilt på fredagskvällar. Förvaltningen har därför öppnat upp ytterligare en fritidsgård på fredagar. Vissa lovaktiviteter har fått ställas in under julen.

Ekonomiska konsekvenser

Vi ser inga specifika kostnader relaterade till pandemin för detta verksamhetsområde.

Bedömning av nämndens interna kontroll

 Tillräcklig

Analys

Systematiskt kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet med process- och dokumentstyrning, egenkontroller och riskanalyser har fortgått under året. Förvaltningens fokus har legat på implementering av rutiner för genomförande, rapportering av egenkontroller och planering av åtgärder. Förvaltningen har också bland annat genom regelbunden information och uppföljning i respektive ledningsgrupp ökat användandet av kvalitetsledningsverktyg som till exempel ILS och Farstas gemensamma bibliotek för styr- och stöddokument.

På grund av den fortgående pandemin och den osäkerhet kring planering och stora förändringar som den medfört i prioriteringar och arbetssätt, har mycket av utvecklingsarbetet fått stå tillbaka. Samtidigt kan vi se att förvaltningens mångåriga utvecklingsarbete kring kvalitetsledning och systematiska förbättringar har kommit oss tillgodo. Till exempel har arbetet med att utveckla strukturerade riskanalyser och egenkontrollplaner inneburit att åtgärder och kontroller fungerat förebyggande och funnits på plats när de behövts.

Vad gäller dokumentation av kvalitetsarbetet har en stor del av arbetet under 2021 liksom tidigare år riktats mot att implementera en fullgod rapportering i ILS-webbavseende riskanalys, egenkontroller samt klagomåls- och avvikelshantering. Rapportering och dokumentation av riskanalyser har förbättrats och förvaltningens samtliga enheter har 2021 genomfört en strukturerad riskanalys av sina huvudprocesser.

Under året har få nya processkartläggningar genomförts, då arbetsförhållandena under pandemin medfört att kvalitetsarbetets fokus legat på att säkra kvaliteten genom arbetet i etablerade processer. Digitala möten är inte heller optimalt för processkartläggningar, där mångas aktiva och spontana deltagande är viktigt för att alla perspektiv ska tas tillvara.

Inom förvaltningens äldreomsorg, både hemtjänst och vård- och omsorgsboenden, har workshops och uppföljningsmöten genomförts för att inventera och granska styr- och stöddokument och skapa gemensamma rutiner för gemensamma processer. De flesta styr- och stöddokument har under hösten kunnat inventeras, sorteras och läggas upp i Farstas gemensamma rutinbibliotek.

Även enheterna för barn och ungdom har genomfört en översyn av samtliga rutiner, som reviderats och tillgängliggjorts i förvaltningens gemensamma rutinbank/dokumentbibliotek.

För att förbättra rapportering och uppföljning av avvikelser hos annan huvudman och förenkla för enhetscheferna har hanteringen av externa avvikelser inarbetats i rutinerna med hjälp av bland annat en särskild blankett för externa avvikelser och incidenter. Vi har sett en tydlig utveckling under 2021 inom denna del av avvikelshantering. Då fler avvikelserapporter skickats, återkopplats och följts upp hos externa utförare eller samverkansmyndigheter.

Under 2021 har sju lex Sarah-rapporter gjorts, fyra inom funktionsnedsättning och tre inom äldreomsorgen. Av dessa bedömdes fem innebära missförhållande eller risk för missförhållande. Samtliga har utretts, bedömts och åtgärder har vidtagits och följts upp.

Enheten arbete, integration och bistånd har utvecklat ett arbetssätt för att systematiskt utveckla verksamheten genom att ta tillvara på medarbetares idéer och förslag på nya arbetssätt och rutiner eller förbättringar av de redan befintliga. Med utgångspunkt i ett styrdokument som beskriver arbetsgrupperns olika processer, rutiner, arbetssätt och arbetsdokument, hålls varje månad ett processråd där alla arbetsgrupper representeras och gemensamt tar ställning till olika förslag på verksamhetsförbättring.

För att förbättra underlag för analys och stödja en verksamhetsnära kvalitetsutveckling genomförs

en nyuppstart av äldreomsorgens kvalitetsråd. Rutinen för kvalitetsråden har setts över för att strukturera möten och dokumentation, samt tydliggöra hur kvalitetsrådets förslag kan omsättas i konkreta förbättringar.

Samverkansrutiner finns mellan enheter inom varje verksamhetsområde och även mellan verksamhetsområden där behov och insatser kan överlappa, som till exempel våldsutsatthet, där relationsvårdsteamet samarbetar med och stödjer hela socialtjänsten samt förskolan.

Samverkan mellan förskola och socialtjänst har stärkts och är ett fortsatt prioriterat område.

Enheternas barnombud samverkar för att stärka upp barnrättsarbetet och ta fram rutiner för utredning och stöd till personer som är aktuella på flera enheter.

Klagomål och synpunkter

Genom appen *Tyck till* och via webben lämnar alltfler stockholmare synpunkter till staden. Nedan är de ärenden som rör förvaltningens hantering av stadsmiljö. Antal ärenden per kategori 2019, 2020 och 2021.

Kategori	2019	2020	2021
Beröm	16	25	26
Felanmälan	350	586	611
Fråga	220	428	392
Idé	98	128	164
Klagomål	307	313	386
Totalsumma	991	1480	1579

Övrigt

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Farsta stadsdelsförvaltning

Marcus Grönqvist
Avdelningschef
Farsta stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Blankettset SDN18 VB
2. Agressorrapport VB 2021 - ub031
3. Patientsäkerhetsberättelse Farsta stadsdelsnämnd 2021
4. GDPR Årsrapport 2021 Farsta stadsdelsnämnd
5. Uppföljning av intern kontroll 2021 Farsta stadsdelsnämnd
6. Uppföljning trygghetsinvestering belysning Skallet
7. Uppföljning trygghetsinvestering Hundrastgård i Norra Sköndal
8. Uppföljning trygghetsinvestering - Fri sikt i Farsta
9. Slutrapport Klimatinvestering Trädallé Skönstaholmsfältet 2019
10. Slutrapport klimatinvestering Träd 2021
11. Slutrapport klimatinvestering Växtbäddar
12. Kvalitetsberättelse socialtjänsten Farsta stadsdelsnämnd 2021
 - a. Kvalitetsberättelse socialtjänsten riskanalys
 - b. Kvalitetsberättelse socialtjänsten egenkontroller
13. Uppföljning av öppen fritidsverksamhet 2021

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2022-01-27
Marcus Grönqvist, Avdelningschef	2022-01-27